

Benedek
Szabolcs

Lollo

keblei

(novellák)

BENEDEK SZABOLCS

LOLLO KEBLEI

(novellák)

TARTALOM

**Nagyon szép
A kabát
Nincs mit mondani
Forr a vér
Órák
Telihold van
Asztal
Boldogság
Ütközés
Munkaidő után
Mocsok
Szex
Lollo keblei
A mészáros
A Shakespeare-rejtély
A Rákóczi-hagyaték
Az üstökös
A szolnoki vár**

Nagyon szép

Bizony, Sárosdi, a prózaíró sokáig nem figyelt föl Mártára, pedig hát ő minden nőt szemérmetlen alaposággal megnéz és fölmer, legyen az a rokona, az ismerőse, a szomszédja, a pénztárosnő a sarki boltból, a kisasszony a postáról, a virágárus a közeli buszállomáson, vagy éppen egy járókelő, akit a prózaíró jó eséllyel soha többet nem lát – vagy ha igen, nem emlékszik rá –, ám alig, vagy egyáltalán nem leplezett pillantásaival körbetapogatja. Persze, mondhatni, mi ebben a különös, a férfiak mind ilyenek – amiben kétségtelenül sok igazság van, Sárosdi ugyanakkor nem csak megbámulja a nőket, hanem magában rögvest stratégiát dolgoz ki az adott fehérszemély le vadászását illetően. Miközben amaz gyanútlanul ringatja előtte a csípőjét, és mindkét kezében jókora tömött cekkert himbál, a prózaíró másodpercek leforgása alatt kész tervet alkot arra vonatkozóan, hogy miként tudná meghódítani. Megteheti, hiszen író, s azok tudvalevőleg birtokában vannak annak az egyrésről irigylésre méltó, másrésről félelmetes képességnek, hogy egyetlen pillantás, mozdulat, gesztus vagy elkapott fél mondat alapján teljes látlet állítanak föl az illető tulajdonságáról és személyiségéről, ennek megfelelően pedig képesek szinte azonnal meghatározni a hozzá való viszonyulásuk irányát. Hogy aztán ezen megállapítások mennyire pontosak, arról kétségtelenül lehetne vitatkozni, Sárosdit azonban nem különösebben érdekli holmi hibaszázalék – a cél a lényeg, és a szándék. Az meg mindenképpen sokat lendít mind írói, mind férfiú önbizalmán, hogy amennyiben úgy dönt, hogy a tervet nem csupán kidolgozza, de meg is valósítja, a kiszemelt nők bizony meglehetősen nagy hányada omlik végül a karjaiba. Sárosdi ugyanis öszülő halántékkal is (vagy talán főleg azzal) sármos, jóképű, de leginkább kiválóan beszél. Olyan átéléssel és szenvedéllyel forgatja a szavakat, hogy azok képesek a legszilárdabb páncélt is megolvasztani a női szívek körül. (Nem melleleg kritikusai éppen ezt a szenvedélyt és lendületet hiányolják a műveiből, a prózaíró ugyanakkor ezt csöppet sem bánja. Neki tökéletesen megfelel az a föllás is, hogy élő szóban virtuózában bánik a szavakkal, mint írásban. Így is eléri, vagy talán így éri el igazán azt, amit akar.)

Mártára azonban sokáig nem tekintett nőként. Pedig ott lakott tőle egy karnyújtásnyira: egy lépcsőfordulóval följobb. Ez nyilván abbéli satnyaságunkból fakadt, hogy minden igyekeztünk és jó szándékunk ellenére sérült embertársaink elesettségén nem tudunk fölülelemkedni – akkor is a sérülését látjuk, amikor mind neki, mind a környezetünknek, mind saját magunknak azt bizonygatjuk, hogy az bennünket nem csak hogy nem érdekel, de nem is veszünk észre belőle semmit. Mióta Márta a házba költözött (nem olyan régen), Sárosdi is a sérülést látta belőle, az azonban nem tudatosult benne, hogy milyen jó nő. Márta ugyanis nagyon szép volt. Persze, az igazsághoz hozzátartozik, hogy arcvonásainak lágyságát és nemességét csak kevesen vehették észre – Márta kizárólag odahaza, és ott is legföljobb a hozzá legközelebb állók jelenlétében vette le nagy, fekete szemüvegét. Továbbá karcsú volt, az az alkat, amit kisportoltnak szoktak mondani azok is, akik nem tudták, hogy Márta minden nap tornázik a szőnyegen. Mindezekén túl testének arányai is tökéletesek voltak. Első ránézésre senki nem mondta volna meg, hogy elmúlt negyven, sőt, kicsit már közelebb járt az ötvenhez. Senki, mivel mindenki azonnal a sötét szemüvegére figyelt. Sárosdi is. Amikor először találkozott vele, rögvest szánalmat érzett. Holott Márta nem azért botorkált úgy lefelé a lépcsőn, mert a későbbiekben magától nem tudta volna megoldani a dolgot. Azért ment olyan lassan és tapogatózva, mert ismeretlen volt neki még a ház. Meg kellett szoknia és tanulnia a tárgyakat és a távolságokat. Sárosdi azonban megelőzte: elkérte Mártáról a kulcsot, és kiürítette a postaládáját. Közben átfutott a fején a csodálkozás, hogy ugyan milyen leveleket kaphat Márta, majd a következő pillanatban észbe kapott, hogy persze, leginkább számlákat, így hát rögtön föl is ajánlotta, hogy ezentúl nem csak kiveszi azokat, hanem be is fizeti. Nem nagy

ügy, ő is rendszeresen jár miattuk a postára, legfőljebb viszi ezeket is. Ezt azonban Márta kedvesen, de nagyon határozottan elhárította, amit a prózaíró tökéletesen megértett: hiszen ha Márta ennyit sem tenne meg, még inkább elvágná magát a külvilágtól. Azt azért sikerült kiharcolnia, hogy a postaládát ezentúl ő ürítse ki, nem tudván, hogy Márta szerette volna kitapogatni és megtanulni a lakása és a postaládája közötti terepet, s éppen Sárosdi szelíd erőszakossága volt az, ami megakadályozta ebben. Márta azonban hagyta magát, mivel megtanulta, hogy nem szabad, nem illik, és nem is érdemes az emberek segítő szándéka ellen hadakozni. A sérülteket egy bizonyos módon szinte mindenki majdhogynem gyerekként kezeli: úgy tekintenek rájuk, mint akik nem csak hogy nem tudják teljesen ellátni magukat, de ennek megfelelően irányítani is kell őket, dirigálni kell nekik – még akkor is, ha mindez merő jó szándékkal van aládúcolva. Jobb tehát engedni, hogy elkerüljük a sértődést és a sértettséget – ezt nagyon jól tudta Márta. Meg hát az igazat megvallva tulajdonképpen imponált neki Sárosdi. Ebben megint csak nincs semmi meglepő, hiszen említettük, hogy Sárosdi jó vágású férfi, s noha ő azt gondolja, hogy zseniális stratégiáival tud meghódítani, valójában a sokasodó ősz hajszálai mellett van benne egy olyan naivan kisfiús sárm, aminek a legtöbb nő már csak az anyai ösztönök okán sem tud ellenállni. Márta sem. Tetszett neki a prózaíró hangja, szavainak bársonyossága, de a leginkább az, hogy nem érzett mögöttük szálnalmat. Vagy legalábbis nem annyit, amennyit mások esetében. Sárosdi ugyanis mestere a szavak forgatásának (tudjuk: beszédben inkább, mint tollal), és pillanatok alatt képes volt elhitetni, hogy nem szánakozik, egyszerűen a lehető legtermészetesebb dolognak tartja, hogy onnantól fogva ő üríti Márta postaládáját.

Innentől kezdve gyakran találkoztak. Nem minden nap, hiszen Márta nem mindig kapott postát, sőt, több olyan nap volt, amelyiken nem. Az ő számára akkortól kezdve a prózaíró töltötte be a postás szerepét. Ha üres volt Márta postaládája, Sárosdi nem csöngetett be, és ilyenkor Márta tudta, hogy nem kapott levelet – mármint hogy leginkább számlát. Amikor azonban érkezett valami, azt a prózaíró rögtön fölvitte. Ezen alkalmakkor beszélgettek is egy keveset. Általános és udvarias dolgokról: arról, hogy milyen sok rezsit kell már megint befizetni, vagy hogy éppen milyen meleg az idő. Márta egyszer megkérdezte Sárosdit, hogy mivel foglalkozik, hogy napközben is itthon tartózkodik (ezt abból szűrte le, hogy Sárosdi soha nem reggel vagy este kézbesítette neki a küldeményeket), amire amaz elmondta, hogy novellákat, regényeket, olykor drámákat és forgatókönyveket ír. Márta szerette volna megismerni őket, azt azonban nem kérdezte meg Sárosditól, hogy a művei Braille-írással, vagy hangoskönyv formájában hozzáférhetőek-e, a prózaíró pedig nem ajánlotta föl, hogy esetleg fölolvass belőlük párat. Ilyenformán Márta csak elképzelte, hogy Sárosdi jó író lehet: erre szavainak meleg bársonyosságából következtetett.

Azon a szokatlanul hűvös tavaszi délutánon Sárosdi rajtakapta Mártát, hogy sírt: amikor ajtót nyitott neki, nem viselte a sötét szemüveget, és könnypatakok nyomai éktelenkedtek a szemei alatt. Márta igazából erős nő volt, vagyis mind a környezete, mind ő annak tartotta magát, ennek ellenére időről időre elkapta a gyöngeség és a kétségbeesés sorsa okán. Eme napon is ez történt. Sárosdi persze épp elég könnycsíkok szabdalta női arcot látott már ahhoz, hogy ilyesmitől ne jöjjön zavarba; sőt, rendre az efféle helyzetekben következtek el az ő percei. Ő maga is csodálkozott rajta, hogy ezúttal sem volt másképp. Márta a szobában, a karosszék melletti asztalon hagyta a sötét szemüveget, úgyhogy a prózaírónak most volt első ízben alkalma rácsodálkozni finom vonásaira, megtörtségében, tekintet nélkül is az ég kékjében ragyogó szemére, arcának szabályos bájosságára – és ekkor hirtelen meglátta Mártában a nőt. Vagyis azt, akit a szálnalomtól és a lovagiasságtól eddig nem vett észre, nem volt hajlandó észrevenni. Innentől fogva lényegében minden akként zajlott, ahogyan azt Sárosdi eltervezte. Merthogy attól a pillanattól fogva, ahogy a könnytől maszatos Márta megjelent az ajtóban, a prózaíró szokás szerint azonnal tervezni kezdett.

Ez volt az első alkalom arra is, hogy megnézhesse Márta otthonát. Mindaddig csupán az előszobáig jutott, ezúttal azonban bekísérte a megtört és kissé szégyenkező Mártát a hálósobaként is funkcionáló nappaliba, és magában mindjárt megállapította, hogy soha nem látott még ilyen szépen és ízlésesen berendezett garzont. A rendnek persze oka volt, leginkább az, hogy Mártának mindig mindenről tudnia kellett, hogy merre találja, és hát amúgy se volt nagyon módja és lehetősége szétpakolni. Napjainak nagy részét csendes magányban töltötte: ült a karosszékeiben, és hallgatta a rádiót, vagy a tévé duruzsolását, ha pedig a lépcsőházban járt valaki, az évtizedes sötétségben megedződött füleivel minél hamarább igyekezett kitalálni, hogy melyik szomszéd lehet az. Sárosdi lépteit is mindig jó előre megismerte, még azelőtt, hogy a prózaíró megnyomta volna a csengőt. Ezúttal azonban annyira belezuhant a nála különben tényleg nem túl gyakori kétségbeesésbe, hogy későn jutott az eszébe, hogy mielőtt kinyitotta az ajtót, nem szedte rendbe magát. Vagy az is lehet, hogy a lelke mélyen ő maga akarta így? Később többször fölidézte magában ezeket a perceket, és soha nem tudta eldönteni, hogy mi volt bennük több: a fájdalom-e, vagy a gyönyör. Jó volt érezni a vállán a prózaíró erős karját, jó volt újra elesett nőnek lenni, és jó volt elmondani olyan dolgokat, amelyekről csak a családja, meg a rég elpártolt közeli barátai tudtak: hogy ő nem így, nem ilyenek született, sőt, eddigi éveinek többségét úgy töltötte, mint bárki más – élt, örült, szerették és szeretett, mígnem jött az a fertőzés, amivel nem tudtak mit kezdeni az orvosok, és örökre átírta nem csak a jövőt, hanem – mint hamarosan kiderült – a múltat is. A nagy álmok szertefoszlottak, és hiába bizonygatta mindenki, hogy semmi nem változik, az emberek sorra elpártoltak Márta mellől, ő pedig megtanult erős nő lenni, mivel tudta, hogy minden szájalom és segítségnyújtás ellenében is ez az elvárás.

Amint tehát megpillantotta Mártát, Sárosdi azonnal tervezni kezdett. Ám nem valamiféle gonosz, számító stratégiát kell elképzelnünk. Nem, a prózaíró ezekben a helyzetekben nem csak kifelé volt lovagias – ő maga is komolyan gondolta mindazt, amit mondott. Sőt: ugyanezeket érezte is, persze, azzal együtt, hogy ilyenkor is tisztában volt azzal, hogy mindez elsősorban játék. Ám játszani is akkor igazán gyönyörűség, ha becsületesen tesszük. Ennek szellemében kérte meg Mártát arra, hogy adjon neki valamit, amivel bekötheti a szemét. A kérést pedig olyan természetességgel adta elő, hogy Mártának halovány kétsége sem volt a prózaíró szándékainak igaz mivolta felől, sőt sem tragikusnak, sem komikusnak, sem tragikomikusnak nem érezte a kérést. Úgyhogy adott Sárosdinak egy sálát, aki azt rögvest a szeme elé kötötte, és ekként folytatták a szerelmi csatát. De nem hogy a végkifejletig nem jutottak el, még a teljes meztelenségig sem, mivel megszólalt a telefon, és a prózaíró hiába könyörgött, hogy hagyja most, Márta annyira hozzászókkott ahhoz, hogy számára ez az egyik legfontosabb kapcsolódási pont a külvilág felé, hogy kibontakozott Sárosdi karjaiból, és elment fölvenni a sivalkodó készüléket. A nővére kereste, és természetesen most se mondott semmi különöset – egyike volt az elmúlt két évtizedben megszokott, a hogylétét tudakoló hívásainak, amelyekre Márta minden alkalommal elmondta, hogy jól érzi magát, és minden a legnagyobb rendben; most azonban fojtogatta a sírás, amiről nem tudta eldönteni, hogy miből táplálkozik: kétségbeesésből-e, vagy inkább dühből.

A telefonbeszélgetés néhány percig tartott; Sárosdi utána folytatni szándékozott mindazt, amit félbehagytak, ám Márta megálljt parancsolt. Nem mintha nem esett volna jól neki a prózaíró ölelése – az volt a baj, hogy nagyon is jólesett. A nővére hívása viszont visszarántotta őt abba a világba, amelyben lenni és élni kényszerült. Márta valamikor menyasszony volt, így hát tudta, mert kénytelen volt megtapasztalni, hogy mit jelent az, amikor az orvosok közlik a megfellebbezhetetlent és visszavonhatatlant, amire azt mondja egy férfi, hogy ugyan, mit számít, majd fölülkerekedünk rajta. Bizonyos dolgokon nem lehet fölülkerekedni, és az ember vagy erős hozzá, vagy gyöngé. Többször az utóbbi, és ezzel Márta nem akart újra szembe-sülni. Lefejtette hát magáról Sárosdi karjait, és megkérte, hogy menjen most el. Amaz más

esetben, más nőnél bizonyára harcolt volna az ellenkezőjéért, Márta azonban nem más nő volt – vagyis éppen hogy sokkal inkább más, mint bárki az addigiak közül. Úgyhogy a prózaíró csöndesen, megértően, háborgás és indulat nélkül távozott.

Nem lett volna azonban Sárosdi, ha másnap nem csönget be újra Mártához. Ürügyet nem kellett keresnie, nem is talált volna, hiszen a postaládában ezen a napon nem volt levél. Amikor Márta ajtót nyitott, kertelés nélkül megmondta neki, hogy azért jött, hogy megbeszéljék a dolgot. Márta beengedte, de csak annyira, amennyire korábban is: megállt az előszobában, és nem mutatta jelét annak, hogy a prózaírót szeretné a hálósobaként is funkcionáló nappaliban tudni. Addigra már túl volt a nehezen. Végiggondolt mindent, s mivel tisztában volt azzal is, hogy Sárosdi jelentkezni fog, azt is eldöntötte, hogy mit fog mondani. Csakis az igazat, végtére is mindkettejüknek az a legjobb. Vagyis hogy semmi értelme nincs belemenni egy olyan kalandba, netán viszonyba, amelynek kizárólag rossz vége lehet. Márta nem engedte, hogy Sárosdi tiltakozzon: bizonygatni, ígéretetni könnyű, hogy minden másképp lesz, és butaság a régmúlt dolgokból általánosítani; a helyzet ugyanakkor az, hogy az általánosítások mögött igenis van igazság, az emberek olyanok, amilyenek, legyenek férfiak vagy nők, a játék mindig ugyanarról szól, és többnyire ugyanúgy végződik, ő azonban ezt nem akarja, már lezárta életének ezen szakaszát, és lehet, hogy jólesne az a néhány röpke perc, netán óra, vagy talán napok is, mint ahogy az is egészen bizonyos, hogy hiányzik neki az ölelés, ám akkor is, mérlegelt, és ennek az lett az eredménye, hogy jobb a dolgokat békén hagyni, megtartani a mostani állapotukban, akármennyire üresek, vagy éppenséggel sekélyesek olykor. Utána ugyanis még nagyobb lenne a hiány, és Márta nem akart több fájdalmat elviselni az eddigieken túl.

Sárosdi erre egyszeriben nem tudott mit mondani. Se stratégia, se terv nem volt, csak a bizonyosság afelől, hogy ígérhetne ő bármit, esküdözhetne akármiről, Mártának igaza van. Bólogatott, majd észbe kapott, hogy ezt fölöslegesen teszi, legföljebb saját magát erősítheti ezzel, úgyhogy kínjában végül azt a közhelyes mondatot nyögte ki, amit már nagyon sok nőnek mondott, és számos esetben hatásosnak is bizonyult – ezúttal azonban nem a hatás végett hagyta el a száját, hanem azért, mert tényleg így gondolta:

– Nagyon szép nő vagy.

Márta fölkacagott. Édesen, gyöngyözően, őszintén nevetett, a bölcs és okos nők hangján. Majd azt mondta:

– Te is nagyon klassz pasas vagy. S nagyon szép a faszod.

A prózaíró ettől még jobban megdöbbsen. Erre végképp nem számított, és bizony nagyon furcsa volt Márta változatlanul csókra csábító ajkaiból ilyet hallani. Idegenkedett a szótól, nem azért, mert prűd volt – Sárosdi esetében ilyesmiről nem beszélhetünk –, hanem mert voltak olyan szavak, amelyeket íróként és emberként egyáltalán nem szeretett, s ez is közbük tartozott. Női szájából pedig számára végképp idegennek, sőt kiábrándítónak érezte. Egyszer, még fiatal éveiben, miközben meztelenre vetkőzve csókolózott egy lánnyal, az megmarkolta Sárosdi eme szervét, és azt lehelte a fülébe, hogy mennyire örül annak, hogy a prózaírónak ilyenje van. „Milyenem?” – incselkedett vele Sárosdi, kíváncsian várván, hogy a lány miként fogja nevezni. Amaz egyelőre nem akarta kimondani, végül Sárosdi sürgetésére csak kicsúszott belőle: „Annyira jó, hogy neked van faszod”. Ez hideg vízként érte a prózaírót. Azonnal kiábrándult a különben vonzó és egészen addig okosnak látott lányból. Természetesen még bevégezte azt, amit akart, ám közben már egészen biztos volt abba, hogy többé nem akar ezzel a nővel találkozni.

Márta szavaira kínjában annyit tudott mondani:

– Honnan tudod? Hiszen nem is láttad.

Amivel csak arra akart célozni, hogy az előző napon nem jutottak el a levetkőzés teljességéig, mivel megszólalt a telefon. Amint azonban kicsúszott belőle ez a két mondat, rögtön rádöbbsent, hogy nagyon félreérthetőn hangzik, így hát azonnal szabadkozni kezdett, amit Márta azzal a kijelentéssel vágott el, hogy:

– Én a kezeimmel látok.

Mindezek után a prózaíró vonakodás nélkül elfogadta Mártának azon ajánlatát, hogy ne találkozzanak többé. „Beléd tudnék szeretni, és az egyikünknek sem volna jó” – jelentette ki elszánt őszinteséggel Márta, amibe Sárosdi enyhén belepirult, de még a saját maga számára sem forszírozta különösebben a dolgot. Márta közölte vele azt is, hogy igazából régóta szeretné megtanulni és begyakorolni, hogy miként tudja fölhozni a postaládából a számláit, úgyhogy már csak ezért is jó, hogy a dolgok így alakultak. Arról természetesen szó nincs, hogy a jövőben kerülniük kéne egymást, elvégre egy házban laknak, óhatatlanul össze fognak futni, ám lehet ezt kulturáltan, felnőtt ember módjára is kezelni. Végére is igazából nem történt köztük semmi lényeges. Ebből a szempontból most nagyon jól jött Márta nővérének kötelességtudóan unalmas telefonhívása.

„Hát persze. Nem történt semmi lényeges” – gondolta Sárosdi a lépcsőházban, immáron a csukott ajtó előtt. Magában még megismételte párszor Márta szavait, ám közben már bizonyos volt afelől, hogy hosszú évek óta ez az első alkalom, hogy újra tanult valamit. Leginkább pedig meggyőződhetett arról, hogy sokkal kevesebb tudásnak van a birtokában, mint amennyit addig a magáénak hitt.

A kabát

Nagyon régen nem jártak erre felé. A férfi az idejét se tudta, mikor. Lehetséges, hogy azóta, hogy elköltöztek innét, egyáltalán nem? Végére is nem akadt dolguk itt. Pedig ismertek minden utcát, a szűk és sötét tereket, a lomb nélküli fákat, a nedves kapualjakat, meg persze ezt az egész kerületen elterülő savanykás, ódon szagot, ami szegénységből, kiábrándultságból és beletörődésből tevődik össze. Nem szerettek itt lakni – de ki szeret? Megszokták, és kész. Ez jutott, ez adódott nekik. Jó volt továbbállni innét, és jó tudni, hogy mennyivel barátságosabb és szebb környékre költöztek, ám most, amint lépdeltek a foltos és töredezett, keskeny járdán, a férfit óhatatlanul hatalmukba kerítették az emlékei. Az addiginál is jobban lassított a léptein, és azon kapta magát, hogy önfeledten, nagyokat lélegzik a nehéz szagoktól terhes levegőből. Aztán végigjáratta a tekintetét az omladozó vakolatú ismerős házakon, és az jutott az eszébe, hogy itt kezdődött az egész. Az itt töltött súlyos évtizedek fakadtak ki később, már az új lakásban a feleségén. Talán ez a hely az oka mindennek.

A nosztalgia egy csapásra elpárolgott belőle, és amikor pár perccel később megálltak, majdhogynem könnyel konstata, hogy alig száz méterre vannak attól a bérháztól, ahol laktak hajdanában.

– Ez volna az.

A férfi a kirakatra ragasztott hatalmas betűket nézte: nem volt ismerős a bolt neve. Azelőtt biztos nem ez volt itt – hirtelenjében nem is tudta, hogy mi működött ezen a helyen, az is lehet, hogy semmi, akkor még talán szenespincének használták. Sejtelve se volt róla, hogy a felesége honnét ismeri az üzletet, persze, világéletében ilyen volt, mindig tudott minden akcióról és alkalmi lehetőségről, nyilván ezt is azokból a postaládába bedobált színes hirdetőújságokból gyomlálta ki, amiket ő soha nem szokott a kezébe venni.

Kinyitotta az ajtót a felesége előtt, aztán inkább ő ment előre: vagy tucatnyi meredek lépcső vezetett lefelé. Megragadta a felesége karjait, szinte nem is húzta, hanem vitte az asszonyt, nagyon vigyázva arra, nehogy túlságosan megszorítsa az elvékonyodott végtagokat, amelyeken a csonton kívül szinte semmit nem lehetett már kitapintani.

Odalent neonfény fogadta őket, valamint egy elegáns fiatalember, aki eléjük sietett, és szívélyesen azt kérdezte, hogy miben segíthet.

– Kabátot szeretnék vásárolni a férjemnek – válaszolta az asszony vékony, erőtlen madárhangan.

A fiatalember végigmérte a férfi ruházatát, majd bólintott.

– Feltételezem, hogy szövetkabátra tetszenek gondolni. Odavezetem önöket.

Elindult a pince, azaz az üzlet hátsó fertálya felé. Nagyon lassan követték – dacára a férj segítő karjainak, a nő alig vonszolta magát, ám a fiatalember türelmesen megvárta őket. Megmutatta, melyik sorban vannak azok a kabátok, amelyek méretre megfelelhetnek, majd arrébb állt, és hagyta, hogy válogassanak.

A férfi halkán füttyentett az árak láttán. Ez igen! Tényleg jutányos. A kabátok szépek voltak, és jó minőségűnek tunktek. Máshol ilyesmit a többszöröseért kapni.

– Ez egy outlet üzlet – magyarázta a felesége.

– Hogy micsoda?

– Outlet üzlet. Kimenő termékeket árulnak. Azért ilyen olcsó.

Az asszony leakasztott egy sötétkék kabátot. Jól állt a férfin, de ő inkább feketét szeretett volna. Különben is, erre az volt írva, hogy „autóskabát”. Az utóbbi években pedig tiszta szívből meggyűlölte az autót. Kórházba és orvosokhoz járást jelentett elsősorban. Ma reggel, az utolsó nagy beszélgetés után el is határozta, hogy most, hogy már úgyse kell, meg fogja hirdetni. Hátha érdekel még valakit egy tizenöt éves Suzuki, majdnem az első magyarországi szériából.

Ez a „már úgyse kell”, hirtelen megint keserűvé tette. Megrázta magát. Igyekezett elhessegetni. Már lezárták, aprólékosan meg van beszélve minden. Nem kell rajta gondolkodni többet.

Átmentek a hosszú, fekete kabátokhoz. Először nem találtak olyan méretet, ami jó volt, aztán a fiatalember segített. A férfi fölpróbálta. Úgy állt rajta, mintha ráöntötték volna.

– Nagyon szép kabát – mondta.

– S nagyon fessen mutatsz benne! – dicsérte alig hallhatóan a felesége. – Igazán mutatós viselet. Megvesszük.

A férfi az árcímkét nézte.

– Ez drágább a többinél.

– Nem baj. Az a lényeg, hogy jól áll rajtad.

– A piacon olcsóbbat is lehet kapni.

– De nem ilyen minőséget.

– Az se olyan rossz.

– Figyelj – mondta a felesége –, megbeszéltük, hogy veszünk neked egy szép kabátot. Az árával ne törődj. Ez a búcsúajándékom. Én ezután már úgyse fogok költeni semmire. Neked is csak egy személyre kell. Gyógyszert se kell nekem többet vásárolnod. Vedd úgy, hogy ezt a már ki nem váltott gyógyszerek árából vesszük.

A nő kurtán, keserűen felnevetett. A férfi a fiatalemberre pillantott, hogy az mit szól ehhez. Nem szólt semmit. Lehet, hogy nem is hallotta. A próbálgatás során fölvetett kabátokat igazította vissza a helyére.

Visszatipegtek a bolt elejébe, a pénztárhoz. A feleség fizetett, majd átnyújtotta a pénztárcát a férfinak:

– Tedd el. Nehogy nálam maradjon.

A férfi becsúsztatta a zakója belső zsebébe. Aztán rászólt a pénztáros hölgyre:

– Inkább ne csomagolja be! – látta a feleségén, hogy egy szempillantás alatt készen áll a fölháborodásra, ám mielőtt bármit mondhatott volna, azt tette hozzá: – Már most fölveszem. A régit nem hagyhatnám itt?

– Nem is tudom – nézett szét zavartan a pénztáros hölgy. – Nem szokás...

A fiatalember közelebb sietett:

– Természetesen. Ha már rá nincs szüksége, itt hagyhatja. Mi majd kidobjuk.

– Ne dobják ki – rázta a fejét a feleség. – Nincs itt valami gyűjtés a Vöröskeresztnek? Vagy nem tudják az anyagát fölhasználni? Tényleg elég kopott és viseltes, de talán legalább a gombjai...

– Tessék ránk bízni – mosolygott a fiatalember. – Megoldjuk.

Lesegítette a férfiről a kabátot, és fölsegítette a másikat.

– Nem hagyta semmit a zsebeiben? – kérdezte az asszony. – A pénztárcámat nem ebbe tetted?

A férfi nemet intett. Megnézte magát a bejárat melletti nagy tükörben. Valóban nagyon szép volt a kabát. S jól is állt rajta.

– Tessék csak vigyázni – a fiatalember közelebb hajolt, és letépte az ujjáról a címkéket. Átnyújtotta a férfinak: – Tessék elrakni. A vevőtájékoztató.

– Majd aztán nehogy mosógépbe tedd! – intette az asszony. – Tisztítóba kell vinni. Szerencsére olyan a színe, hogy nem nagyon látszik meg rajta a kosz. De azért időnként rá fog férni egy kis gondoskodás.

Elköszöntek, és nagyon lassan fölmentek a lépcsőn. A férfi odakint úgy találta, hogy egy kicsit meleg van ehhez a kabáthoz, de nem vette le. Jó volt most érezni ezt a meleget.

– Pihenjünk? – kérdezte, a szemközti aprócska térre mutatva.

– Ugyan – válaszolta a felesége. – Minek?

A férfi megnézte a téren lévő egyetlen apró padot, és megállapította, hogy arra tényleg jobb nem ráülni.

Elindultak. Szótlanul lépdelték az ócska járdán, kerülgették a hepehupákat és a kutyaszart. Autók suhantak el mellettük, a férfi úgy találta, hogy mióta elköltöztek innét, errefelé is megnövekedett a forgalom. Ezt meg is akarta említeni, aztán hallgatott inkább. Nem volt olyan fontos.

Kiértek a körútra, a villamosmegállóba.

– Akkor a Margit híd? – kérdezte a férfi.

A felesége bólintott.

Jött a villamos. A férfinak az jutott az eszébe, hogy erre sokkal könnyebb fölszállni, mint a régi típusúra, ám ezt sem osztotta meg a feleségével. Se kedve, se ereje nem volt beszélni.

– Tudom, hogy a Szabadság hídról szokták – magyarázta a felesége, miután leültek egymással szemben. – De arra egyedül nem tudnék fölmenni, te meg hogy jönnél utána le? Ki kéne hívni a tűzoltókat. Aztán csak nagy kalamajka lenne belőle. Sok bámészkodó. Jobb ez így.

A férfi továbbra is néma maradt. Arra gondolt, hogy mióta Arany János megírta a *Hídavatást*, vajon hányan használták erre a Margit hidat. Mostanában tényleg a Szabadság híd van szokásban.

A nő javaslatára nem a híd közepén lévő megállónál szálltak le, mivel onnét elég nehéz eljutni a korláthoz: le kell előbb menni egy sötét aluljáróba. A pesti hídfőtől gyalogoltak, még nem értek el a híd közepéig, amikor az asszony megállt. Zihált, kapkodott a levegő után, a szokásosnál is sápadtabb volt. Nagyon elfáradt.

– Itt jó lesz.

Szembefordult a férjével.

– Hát szervusz, öreg. Ne búcsúzkodjunk. Már megbeszéltünk és lezártunk mindent. Te is tudod, hogy ez a legjobb. Otthon amúgy is elköszöntünk egymástól. Véglegesen.

A férfinak folyni kezdtek a könnyei.

– Tudod, hogy nincs más megoldás – mondta a felesége. – Nekem pedig már elegendem van.

A férfi nem tudta, mit csináljon. Magához ölelje még egyszer? Megcsókolja? Megszorítsa a kezét? Attól tartott, hogy attól végképp elgyöngül.

– A rendőrségről hívd majd föl a gyerekeket.

A nő megfordult. Szemben állt a Parlamenttel, a Várral, a panorámával. A Dunával.

– Nehogy segíts – anélkül mondta ezt, hogy hátrafordította volna a fejét. – Még azzal vádolnának, hogy te löktél bele. Azt találnák ki, hogy a búcsúlevelet is hamisítottad.

A férfi csodálkozott, hogy milyen könnyedén húzza föl magát a korlátra a felesége. Egy pillanatig megint olyan volt, akár egy törékeny madár. Fölfelé, az ég irányába nézett. Aztán eltűnt a korlátról.

A férfi kihajolt, és figyelte, ahogy a felesége belezuhan a Dunába. Miután a testet elnyelte a folyó, nem habozott. Ráfeküdt a korlátra, és utána vetette magát.

Sokkal simább volt, mint amilyennek a zuhanás előtti pillanatban hitte. Estében arra gondolt, hogy remélhetőleg a feleségének is ilyen könnyűnek tűnt. Először elmerült a vízben, ám szinte rögtön utána kiemelkedett belőle. A szép, fekete kabát lebernyegként szétterült a vízen. Akár valami mentőernyő.

A férfi körbenézett. A feleségét nem látta sehol.

Nincs mit mondani

Amikor meglátta, Bajnóczy azonnal tudta, hogy ő az. Elsőre nem is onnét, hogy fölismerte volna a vonásait. Persze, miután tüzetesebben megszemlélte, már észrevette a régi gyerekarcot, a lomha szemeket, a puha párnákat, a soha nem múló sápadtságot, ám az első pillanatokban nem a fiút látta a hatalmas bőrfotelben és a nagy, tükörsima íróasztal mögött terpeszkedni, hanem az apát. A fiú szakasztott mása volt az apjának – emlékei szerint talán amaz nem volt ennyire kopasz és ennyire kövér, de ebben az is közrejátszhatott, hogy amikor Bajnóczy utoljára találkozott vele, fiatalabb volt, mint most a fia.

A nevet viszont hallotta többször is. Az utóbbi években egyre gyakrabban. Nagy Endréről biztosan él ebben az országban néhány ezer, mégis, Bajnóczyban annyira összekapcsolódott ez a név ezekkel az emberekkel – hogy az apával-e, vagy a fiúval inkább, azt maga se tudta eldönteni –, hogy akárhányszor hallotta emlegetni, valahogy érezte, hogy dacára a rengeteg lehetséges névrokonnak, ez esetben csakis róluk, jobban mondva: a fiúról lehet szó. Most azonban, hogy ez bebizonyosodott, nem érzett semmi különöset. Se haragot, se elégtételt, se meglepetést. Szó nincs olyasmiről, hogy mondjuk évek vagy évtizedek óta várt volna erre a pillanatra, az meg végképp meg se fordult a fejében, hogy esetleg megkeresi őket – csupán olykor eljátszott a gondolattal, hogy mi lenne, ha találkoznának. Az utóbbi 10-15 évben egyre többször. Amióta gyakrabban hallotta ezt a nevet a szakmában és olykor a hírekben emlegetni.

Nagy Endre nem sietett eléje, és a fotelből is csupán annyira emelkedett föl, hogy kezét nyújtson neki. Bajnóczynak jó mélyen be kellett hajolnia az asztal fölé, hogy megszorítsa a hanyagul eléje tartott puha kezét. „Parancsoljon” – mutatott Nagy Endre a vele szemben, az íróasztal túlfelén lévő forgószékre, és arcvonásaival ellentétben a hangja egyáltalán nem volt ismerős; persze, azóta volt egy kamaszkori mutálás, meg hát az öregedés... Bajnóczy leült, és néhány pillanatig a szobában lévő mélységes csendet figyelte. Hiába zsúfolt és forgalmas belvárosi utca, a zajszigetelő ablakokon semmi nem hallatszott be a kinti nyüzsgésből. Az iroda kellemes volt, szép és tágas, pont olyan, amilyennek egy bankvezéri irodának lennie kell. A korán jött nyári meleget sem lehetett bent érezni.

– Kér egy kávét? – Nagy Endre a választ meg sem várva megnyomta a titkárnőnek jelző csengő gombját. Nem tudhatta, hogy az alatt a félóra alatt, amit Bajnóczy az előszobájában töltött, már elfogyasztott egy kapucsínót, meg néhány aprósüteményt. Nem az a titkárnő jött be, aki odakint kiszolgálta, hanem az idősebb és mogorvább – nyilván ő intézi az elnöke vezérigazgató személyes ügyeit, ha valaki beteszi a lábát a főnök irodájába, az onnantól fogva az ő hatáskörébe esik; a szőke kislánynak az irodán kívül van feladata.

A titkárnő gondosan becsukta maga mögött a párnázott ajtót, majd tisztelettudóan megállt az asztaltól jó messzire, a szőnyeg szélén. Bajnóczy visszafordult a széken, és szembetalálkozott Nagy Endre kérdő tekintetével, úgyhogy gyorsan kért egy pohár szénsavmentes ásványvizet. A titkárnő ugyanolyan némán, ahogyan belépett, távozott, Nagy Endre pedig fölnyalábolt az asztal túlsó végéről egy dossziét. Miközben rezzenéstelen arccal átlapozta, és itt-ott beleolvasott, Bajnóczy az ismerős vonásokat figyelte, és arra gondolt, hogy ugyanúgy nem tud kiolvasni belőlük semmit, mint ötven évvel ezelőtt. Aztán Nagy Endre a tükörsima asztalra dobta a dossziét, és amióta Bajnóczy belépett, először jelent meg az arcán egy halovány protokollmosoly. De csak futólag, a következő pillanatban el is tűnt, mintha ott se lett volna – igaz, ebben az is közrejátszhatott, hogy megint bejött a titkárnő, nesztelenül végiggyalogolt a szőnyegen, Bajnóczy elé tett egy citromkarikával díszített nagy pohár vizet, majd a hóna alá csapta az alpakka tálcát, meghajolt és távozott.

– Egy szivart? – Nagy Endre kinyitotta és Bajnóczy elé tartotta az íróasztal sarkánál heverő nagy fadobozt. Különböző méretű és fajtájú szivarok voltak benne.

– Köszönöm, nem dohányzom.

– Az se zavarja, ha én rágyújtok?

Bajnóczy nemet intett, és az jutott az eszébe: vajon eddig hogy nem érezte az irodán, hogy a tulajdonosa dohányzik. Nyilván valami speciális szagelszívó berendezés miatt.

Nagy Endre némi kotorászás után egy meglepően kicsi, cigaretta méretű szivart húzott elő, meggyújtotta, néhány szippantást követően az előtte lévő porcelán hamutálcára helyezte, és azt mondta:

– A kollégáim már körülbelül tájékoztattak a dologról – kicsit várt, hátha Bajnóczy szól valamit, ám mivel amaz csendben maradt, beszélni kezdett. Lassan, ráérősen beszélt, szavai-
ból Bajnóczy olykor unalmat hallott ki, ami minden bizonnyal annak tudható be, hogy nap mint nap találkozik efféle ügyekkel, rendszeresen kilincselnek nála különböző cégek és vállalkozások inkább nagyobb, mint kisebb pénzekért, és hát minden köntörfalazásnak az a vége, hogy neki kell eldöntenie, hogy ad-e a projektre pénzt vagy sem. „Megfelelő puhítás után szokott” – mondogatták Bajnóczynak a kollégái és a barátai, nem véletlenül ajánlgatják több irányból, bármennyire is a legmegközelíthetlenebb a bankvezérek közül, elég nyitott és rugalmas ahhoz, hogy ne akadjon fönn bizonyos, mások által esetleg nehezményezett finanszírozási nehézségeken. Miközben beszélt, Bajnóczynak az a meggyőződése támadt, hogy az elnök-vezérigazgató, dacára annak, hogy most épp a változékony gazdasági környezet és a kockázatvállalás előreláthatatlan nehézségeit ecseteli, pontosan tudja, már rég eldöntötte, hogy hajlandó-e ezt a projektet finanszírozni. Persze, gondosan ügyel arra, hogy döntéséről a tárgyalópartnere még csak feltételezésekkel se élhessen.

S akkor Bajnóczy egyszer csak megint meglátta benne az apát. Az idősebb Nagy Endrét, aki több mint ötven évvel ezelőtt ugyanilyen szenvtelen hangon beszélt nekik, burzsujoknak a világforradalom elkerülhetetlen eljövételéről és a kommunizmus mindent elsöprő végső győzelméről. Soha nem lehetett tudni, ezt meggyőződésből mondja-e, avagy csak gépiesen ledarálja a tőle elvárt szöveget, mondatai azonban a maguk hangsúlytalanságával is pontosan deklarálták, hogy Nagyéknak és Bajnóczyéknak hol volt abban a világban a helye.

Az elnök-vezérigazgató lassú szavai most ugyanerről szóltak.

– Endre – szakította félbe hirtelen Bajnóczy –, él még az apád?

Maga is meglepődött. Azt hitte, csak gondolatban kérdezi, de nem, kicsúszott a száján. Nagy Endre sápadt arca egyszeriben vörössé változott, az elnök-vezérigazgató néhány pillanatig hápogva kereste a szavakat, aztán vett egy nagy levegőt, és visszakérdezett:

– Hát te vagy az?

„Szerintem eddig is tudtad – gondolta Bajnóczy, és ezúttal nagyon ügyelt arra, hogy ezt véletlenül se mondja ki –, csak megvártad, én fölismerlek-e.” Ehelyett csöndesen azt felelte:

– Én vagyok. Szervusz.

– Szervusz – Nagy Endre ismét a tükörsima asztal fölé nyújtotta a kezét. Bajnóczy rövid habozás után megszorította. Lehet, hogy csak képzelte, mindenesetre úgy érezte, hogy az elnök-vezérigazgató szorítása gyöngébb volt az előbbinél. – Ne haragudj, hogy nem ismertelek fel. Te felismertél mindjárt?

– Persze.

– Hát, köszönöm a kérdésedet – Nagy Endre kiesett a szerepéből, és ez nem állt jól neki. – Jól van az édesapám. Idős ember, megvannak a korából adódó bajai, de az a lényeg, hogy él.

– Édesanyád is jól van?

– Ő sajnos néhány éve meghalt. Hát... a tiéd?

– Ő is meghalt.

– Mostanában?

– Nem. Nagyon sok évvel ezelőtt.

Csönd telepedett közéjük. Bajnóczy tudta, hogy Nagy Endre nem fog az ő apjáról kérdezni. Pedig szívesen elmondta volna, hogy egyszer, nagy sokára, jelentkezett. Ausztráliából írt egy képeslapot, csókolgatott mindenkit, és kérdezte, hogy vannak. Bajnóczy nem válaszolt rá. Az anyja akkor már nem élt, ő pedig úgy gondolta: tizenöt év túl hosszú idő ahhoz, hogy megbocsásson. Később aztán rájött, elsősorban nem az apja az, aki bocsánattal tartozik, úgyhogy írt egy levelet a képeslapon megadott címre. Arra meg ő nem kapott választ. Amikor pedig végre megtehetette, hogy kimegy és megkeresi, csak a sírját találta meg egy kisvárosi temetőben, nem messze Sydneytől.

– Mennyi ideig is laktunk... ott? – kérdezte Nagy Endre, és bár a keze remegett egy kicsit, megint belelapozott a dossziéba.

Nem úgy kérdezte, hogy „nálatok”. Úgy kérdezte, hogy „ott”.

– Amikor mi is ott laktunk, úgy majdnem öt évig.

Bajnóczyék a verés után azonnal elköltöztek. Átmentek Pestre, találtak egy elhagyott lakást, ott húzták meg magukat. Egy ideig ki akarták őket onnét lakoltatni, végül a tanács kiutalta nekik – mintha ezzel díjazták volna, hogy csak az apa disszidált. Hogy esetleg a villát akarták volna kompenzálni, arra Bajnóczy még csak nem is gondolt. Azt már akkor elvették tőlük, amikor beköltöztették hozzájuk Nagy Endre államvédelmi főhadnagyot és a családját. Pedig nem volt olyan nagy: földszint, egy emelet, néhány szoba, kert. A régi birtok mind egy szálig a trianoni határokon kívül ragadt.

– Azóta nem is láttuk egymást – vetette oda Nagy Endre, de nem nézett föl, a dossziét lapozgatta kitartóan.

– Nem.

– Pedig egész jól megvoltunk. Én legalábbis úgy emlékszem.

Hát persze. Közöttük nem is volt semmi baj. Játsoztak, viháncoltak, fociztak. Jóban voltak. Pajtások voltak. Az idősebb Nagy Endre azt is elintézte, hogy a kis Bajnóczyt fölvegyék kisdobosnak. A kisebbik Nagy Endre pedig örült, hogy az iskolán kívül is van állandó játszótársa. Igaz, kettejük közül mindig ő volt a főnök. Ha indiánosdit játszottak, ő volt Winnetou, amikor fociztak, ő volt Puskás. De jó volt ez így. Bajnóczyt egyáltalán nem zavarta.

Hosszú évekig nem ment a villa közelébe. Aztán évekkel később egy lánnyal véletlenül arra sétált. Annyira belemerültek a társalgásba, hogy egyszer csak azt vette észre, hogy a villa előtt áll. Benézett a vasrácsra, de nem látott mozgást. A kertben nem volt senki, és a házban sem látszódtott, hogy kik lakják. Később összeszedte a bátorságát, és párszor eljárt oda, egyszer végre látta is a lakókat, ám azok nem Nagy Endréék voltak. Ezek szerint ők időközben elköltöztek onnét.

– Igen. Jól megvoltunk. Majdnem öt évig.

Nagy Endre becsukta a dossziét, megint a szivar után nyúlt. Bajnóczyra nézett, és egy darabig nem vette le róla a tekintetét. Amaz állta a pillantást, és először arra gondolt: most beszélni fognak róla. Rögtön utána viszont az jutott az eszébe, hogy végtére is nem lehet róla mit mondani.

November közepe volt, kora este, hideg és sötét. Egyszer csak teherautó fékezett a ház előtt, nyílt a kapu, és megjöttek Nagy Endréék. Hetek óta nem látták őket, októberben előbb bezárkóztak az emeletre (ők laktak fönt, Bajnóczyék a földszinten) és senkinek nem nyitottak ajtót, aztán egy éjszaka mintha elnyelte volna őket a föld, eltűntek nyomtalanul. Bajnóczy apja várt két napot, majd feltörte a lezárt szobákat, és összeszedte mindazt, ami valaha az övék volt. A Nagyék holmijaihoz nem nyúltak, s nem költöztek vissza az üresen hagyott szobákba sem. „Egyelőre – jelentette ki az idősebb Bajnóczy. – Előbb lássuk meg, mi lesz.”

Az lett, hogy visszajöttek a szovjet tankok, és az idősebb Bajnóczy órákon keresztül rimánkodott, fenyegetőzött, kérlelt, hogy induljanak, nyitva az országhatár, itt a lehetőség, most vagy soha. Bajnóczyné azonban nem volt hajlandó elmenni. Minek menjenek, amikor végre újra az övék az egész villa? Hiába gyözködte a férje, nem jutott vele semmire, úgyhogy miután látta, hogy nem hat se a szép szó, se a csúnya, egyedül távozott. Bajnóczyné nem tudta pontosan a sietség okát, később azt hallotta, hogy a férjét többen látták fegyverrel a kezében a Széna téren, de hogy mit csinált, arról biztosat senki nem tudott mondani.

Szóval, egy november közepi kora estén visszajöttek Nagyék. Nem csak a családtagok szálltak ki a teherautóból, államvédelmi egyenruhás katonák is leugráltak a platóról. Az idősebb Nagy Endre vezette be őket a villába, a kezében pisztolyt szorongatott, azt Bajnóczynéra szegezte, és üvöltve kérdezte tőle: „Hol a férjed?” Az asszony mindjárt tudta, hogy ennek jó vége nem lehet, nem csupán a fegyver és a katonák miatt, hanem azért is, mert az idősebb Nagy Endre soha nem tegezte azelőtt – bármennyire is osztályellenség, a magázást mindig megadta neki. Most azonban minden másképp alakult. Bajnóczyné hiába sírt, hiába erősködött, hogy a férje nincs itt, elment mindjárt november negyedike után, és nem mondta meg, hova, miközben a katonák föltúrták a villát – arra azért ügyeltek, hogy a Nagyék szobáiban ne dobáljanak szét semmit –, az idősebb Nagy Endre a konyhaajtó elé lökte az asszonyt, és addig ütötte a fejét az ajtófélfába, amíg föl nem repedt a homloka, s vér csorgott a ruhájára, de a kövezetre is. Az ifjabb Bajnóczy eközben többször is megpróbált sivalkodva az anyja szoknyájába kapaszkodni, ám az idősebb Nagy Endre minduntalan arrébb rúgta. A közelben ácsorgó ifjabb Nagy Endre tátott szájjal nézte az egészet: még sose látta az apját munka közben.

Bajnóczyék a konyhában töltötték azt az éjszakát. A katonák nagy része elvonult, csupán páran maradtak, úgymond, biztosítani a környéket, a Nagy család pedig sebtiben visszaköltözött az emeletre. Hajnalban, amikor Bajnóczyné magához tért féláljult kábaságából, a szomszédjuk, egy joviális, az egymást követő rendszerekhez mindig alkalmazkodni próbáló régi kommunista, aki egyaránt megjárta Horthy és Rákosi börtöneit, levitte őket autóval a Margit hídig, onnét átgyalogoltak Pestre. Bajnóczynénak később gyakran, visszatérően, olykor napokon át fájt a feje. Bár ezt soha nem igazolta semmi, Bajnóczy nem tudott szabadulni a gondolattól, hogy a verés miatt.

„Végtére is nincs is erről mit mondani” – visszhangzott Bajnóczy fejében a kimondatlan gondolat, és mintha ugyanerre gondolt volna Nagy Endre is, akinek az arca időközben visszanyerte megszokott sápadt színét, és a tekintetébe is úgy-ahogy visszatérni látszott a szenvtelen nyugalom.

– Hát – jelentette ki –, ezek szerint itt az ideje, hogy felújítsuk a régi kapcsolatot... Látom, neked is jól alakulnak a dolgaid. – Mintha mi sem lenne természetesebb, úgy ejtette ki az „is”-t.
– Egy ilyen üzlet elindítása azt sejteti, hogy komoly céged van.

– Nem egyedül csinálom – Bajnóczy a papírok felé bökött. – Többen álltunk össze. A kockázat is megoszlik.

– Hogyne, hogyne – hadarta Nagy Endre. – De hát ezt nem lehet másképp csinálni. Nem is szabad. Mindenesetre én azt gondolom, hogy nincs vele semmi baj, rendben van a dolog. A jogászaim hamarosan megfogalmazzák a szerződéstervezetet, akkor bejössz megint, és aláírjuk. Természetesen arról az összegről, amekkorát kértetek.

– Köszönöm – mondta csöndesen Bajnóczy, és érezte, hogy elpirul.

– Mi sem természetesebb – vágta rá az elnök-vezérigazgató, és hangjából kitűnt, hogy immáron teljesen visszatért a pár perccel korábbi önmagához. – Tartozom neked ennyivel.

Olyan váratlanul ejtette ki ezeket a szavakat, hogy mindketten meglepődtek rajta.

Egyszerre álltak fel, és a tükörsima, hatalmas íróasztal fölött rövid időn belül immáron harmadjára szorítottak kezét. Bajnóczy megfordult és elindult kifelé. A párnázott ajtóig érezte a hátán Nagy Endre tekintetét.

Csak odakint, a zsúfolt utcán kezdett el gondolkodni azon, hogy neki most mit kellene csinálnia. Mondja meg a többieknek, akik számítanak rá, hogy kilép az üzletből és keressenek más partnert, esetleg mondja azt, hogy ő ezzel a bankkal nem hajlandó szerződni? Mit hagyjon veszni: életük talán legnagyobb üzletét, vagy az emlékeibe véssett képet – a száradó vérfojtokat az anyja homlokán?

Nem kellett volna idejönnie. Hiszen tudta, hogy ő az a gyakori név mögött. Játszott a tűzzel. Nagy Endrétől tanulta a kockázatot: néha kavicsal dobálták meg a szomszéd joviális kommunista ablakát, és várták, amaz mikor szól valamelyikük apjának. Sose szólt. Persze, utólag nézvést nem is volt nagy kockázat benne, a börtönviselt öreg nem mert egy államvédelmi tiszttel ujjat húzni.

Tett néhány lépést a bank épülete előtt. Aztán sebes léptekkel arrébb gyalogolt, oda, ahol, úgy vélte, már nem látja őt Nagy Endre. Már ha figyeli az ablakból egyáltalán. A belső zsebébe nyúlt, elővette a mobiltelefont és tárcsázott.

Forr a vér

Szentirmay elnyomta a félig szívott cigarettát a hamutartóban, belekortyolt a kávéba, majd fölemelte a kagylót. A telefon kicsöngött, ő pedig szinte látta maga előtt az anyját, amint föltápáskodik a kanapéről, és kicsoszog az előszobába. Szentirmay már régóta készült meghosszabbítani a zsinórt és bevinni a készüléket a kanapé mellé, az anyja azonban ezt mindig azzal hárította el, hogy nem volna jó, mivel ha éppen a konyhában tartózkodik, amikor hívja valaki, lassabban jut el a szobáig, mint az előszobába. Kérdés – jutott ezúttal is Szentirmay eszébe –, hogy vajon milyen sűrűn fordul elő az, hogy az anyja pont a konyhában van akkor, amikor megszólal a telefon. Ő legalábbis úgy tapasztalta, hogy ez a ritkább eset.

– Szervusz, mama! Hogy vagy?

– Te vagy az, fiam? Ilyen korán? Valami baj van?

– Nem, dehogy is... csak kérdezni akartam, hogy mi újság, fölgorjak-e hozzád valamikor?

– Már megbeszéltük, hogy pénteken följössz. De hát mi van? Pénz kellene?

– Nem, ugyan már! – alig mondta ki, már meg is bánta Szentirmay. Végére is pénzből mindig kevesebb van, mint amennyi momentán kell. – Csak meg akartam kérdezni, hogy érzed magad. Jól aludtál?

– Megint összevesztetek a Zsuzsával?

– Jaj, dehogy vesztünk össze!

– Na, jól van – az anyja hangjában továbbra is értetlen csodálkozás csengett. – Jól aludtam, bár egyszer felébredtem az éjjel, és akkor nehezen tudtam visszaaludni. De különben tényleg jól vagyok. A vérnyomáscsökkentőt is bevettem már.

– Mama, ismersz te egy bizonyos Veréb Klárát?

A kérdés nagyon hirtelen jött. Az anyja nem is válaszolt egyből.

– Nem ismerem. Kellene talán?

– Nem, nem, csak úgy kérdeztem... Vagyis nem is tudom, lehet...

– Ki ez a nő? – az anyja nagyon szigorúan tudott kérdezni, Szentirmaynak, mintha még mindig gyerek lenne, most is lúdbőrözött tőle a háta.

– Ő is pártnak volt.

– Jaj, fiam, hát te is tudod, mennyien voltunk pártnak! Millióan. S hol volt pártnak?

Erre most mit válaszoljon? Mondja azt, hogy a Lenin Intézetben? Nyilván nem ahhoz az alapszervezethez tartozott, viszont oda volt beiskolázva. Valahonnét vidékről. Ezt tegnap elfelejtette Veréb Anna megmondani.

Azelőtt sose hallotta ezt a nevet. Pedig kellett volna, állítólag. Amikor utánanézett az interneten, azt találta róla, hogy ígéretes tehetségnek indult: azok közé tartozott, akik az előző rendszerben nemigen állíthattak ki, legföljebb csak közösen, és akkor is valami eldugott helyen. A rendszerváltás után persze mindenki azt hitte, hogy na, majd most... De nem. Veréb Anna eltűnt. Több mint tizenötig éven keresztül nem lehetett róla semmit se hallani. Aztán most egyszeriben lett egy kiállítása a kerületi művelődési házban.

– Az első önálló kiállításom – mondta Szentirmaynak.

– S hol volt tizenöt évig?

– Férjhez mentem, szültem gyorsan egy gyereket, majd elváltam, és onnantól fogva egyedül nevelem a fiamat. Már középiskolás.

– S több mint tizenöt éven keresztül nem festett semmit?

– Dehogynem – Szentirmay már lent, az utcán is észrevette, hogy amikor Veréb Anna mosolyog, egy-egy kis gödröcske jelenik meg arcának mind a két oldalán. – Csak roppant keveset, és azokat se mutattam meg senkinek. Egészen mostanáig. Ennyi gyűlt össze tizenöt év alatt.

– A többiek, akikkel kezdte, már mind neves, országosan ismert festők. Nem fájlalja, hogy maga ebből kimaradt?

– Ugyan miből maradtam ki? Akkor már harmincöt múltam, és éppenséggel azt éreztem, hogy elég az éjszakázásból, a hajnalig tartó bulikból, a világmegváltó beszélgetésekből, meg a performanszokból... Polgári életet akartam élni. Olyat, amilyen nekem sose adatott meg. Ezért mentem férjhez. Aztán persze a házasságom nem úgy sikerült, ahogyan eltervezem. De ez már egy másik történet.

– Ezeket is megírhatom?

– Miért ne írhatná meg? Ez a színtiszta igazság, és nem ártok vele senkinek.

Amikor először megpillantotta, Szentirmay nem hitte el, hogy ez a nő elmúlt ötvenéves. A megbeszéltnél korábban ért a házhoz, fölcsongetett, ám a kaputelefonra nem reagált senki. A kapualjban álldogált, és a noteszét lapozgatta, amibe a kérdéseit írta – nem akarta se Veréb Annát megbántani, se magát bunkónak mutatni azzal, hogy most, a kiállítás kapcsán hallotta először a nevét. Azt pedig végképp nem tudta, hogy a kerületben él.

Aztán föltűnt egy sudár, vékony, magas nő, hosszú, egyenes szálú hajjal, enyhén ringó mozgással, szabályos, ráncoktól alig-alig szabdalt arccal. Éppen úgy nézett ki, mint azok, akikbe Szentirmay beleszeretett harminc, vagyis inkább harmincöt évvel ezelőtt. Külsejében pont az ellentétje Zsuzsának. Amikor meglátta, Szentirmay azonnal arra gondolt, hogy ez a Veréb Anna, majd mindjárt próbálta is elhessegetni magától, hogy nem, képtelenség, hiszen ez a nő jóval fiatalabb lehet. Aztán persze kiderült, hogy mégis csak ő.

– Rám vár? – kérdezte csilingelő hangon, és nyújtotta a kezét. – Veréb Anna vagyok. Elnézést, hogy megvárakoztattam.

– Én kérek elnézést, amiért korábban jöttem – szabadkozott Szentirmay, és előbb megszorította, majd csókot lehelt az eléje nyújtott keskeny, bár inas és sok fizikai munkáról árulkodó kézre.

Azonnal az jutott eszébe, hogy ennek a nőnek udvarolni fog. Még akkor is, ha nagyjából egykorúak. Vagy talán éppen azért.

– I-vel vagy ipszilonnal írja a nevét? – kérdezte Veréb Anna, immáron fönt, a lakásban.

– Ipszilonnal. Tudja, az az igazság, nem igazán kedvelem a nevemet. Nevetségesnek tartom. Apám borzasztóan szerette Jókait, ezért keresztelt el engem Rudolfnak... Illetve nem keresztelt, mert hát a szó szoros értelmében akkor ez nem volt lehetséges, és ő különben se volt az a fajta... Mindenesetre bizonyára azt szeretne volna, hogy én is afféle Jócai-hős legyek – Szentirmay erőltetetten nevetett. – De legalább könnyű megjegyezni.

– Ezek szerint már nem él az apja... Ne haragudjon, de csak nesz-kávával tudom megkínálni, főzhető nincsen.

– Az is jó lesz, köszönöm szépen.

Pár pillanatig csönd volt. Veréb Anna a konyhaszekrény felé fordult, csészékkel és kiskanálakkal csörömpölt. Szentirmay a falnak támaszkodott, és a nő fekete farmerbe bújtatott, kamaszlányokét megszegyenítő fenekét nézte.

– Nem, nem él az apám. Már nagyon régen meghalt. Nem is nagyon emlékszem rá. Hatéves voltam akkor. Miután hazajöttünk Moszkvából, elkezdett nagyon keményen inni.

– Moszkvából? Mit csináltak maguk Moszkvában?

– Ötvenhatban kivittek minket repülővel. Mindjárt a forradalom elején. Ott voltunk pár hónapot. Tudja, apám magas beosztású pártfunkcionárius volt, a Lenin Intézetben dolgozott, Lukács György mellett kezdett el tanítani.

– S miért ivott az apja?

Ezt már a nappaliban kérdezte Veréb Anna, miután leültek a műbőr kanapéra. Az volt abban a helyiségben az egyetlen ülőalkalmatosság: a fotelek hiányoztak, csak egy összekarcolt lapú dohányzóasztal árválkodott előtte. Különben szépen berendezett szoba volt – kissé szegényesnek tűnt az évtizedes szekrénysorral, de ezzel együtt is jó ízlésről árulkodott.

– Miután visszajöttünk Moszkvából, félreállították. Pedig még nagyon fiatal volt, ennek ellenére úgy gondolták, hogy túlságosan is az előző garnitúrához tartozik. Berakták egy könyvtárba sima beosztottnak, ő pedig ezt képtelen volt elviselni. Az alkohol elvitte pár év alatt. Mondom, én már alig emlékszem rá. A tanulmányait és a könyveit is csak felnőtt fejjel olvastam el.

– S akkor... tetszetek?

Szentirmay kesernyésen elmosolyodott:

– Hogy tetszetek-e? Vércikinek tartottam őket. Ma már tudom, hogy az apám tehetséges ember volt, én viszont éppen akkor ellenzéki körökbe járogattam. Ez persze időnként morbid helyzeteket szült. Emlékszem, egyszer egy ilyen lakásos összejövetele valaki oltári trágársággal szidta az apámat. Vele példálózott, hogy miféle begyöpösödött agyú sztálinisták állították félre annak idején a Lukácsot. Holott apám, amíg együtt dolgoztak, jóban volt Lukáccsal. Azt persze nem árultam el, hogy én a Szentirmay Gábor fia vagyok. Nekik meg föl se tűnt, hogy ugyanaz a vezetéknévem. Igaz, kis pont voltam én akkor is, csupán kevesen tudták, hogy hívnak.

– Szentirmay Gábor? – kérdezte Veréb Anna.

– Igen, ő volt az apám. De istenem, milyen sokat beszélek, miközben nekem kéne interjút csinálnom magával!

Szentirmay elővette a noteszét, és föltette az előre megfogalmazott kérdéseket. Tőmondatokban, kulcsszavakat kiemelve jegyzetelt, Veréb Anna pedig készségesen válaszolt. Olyanokat is elmondott, amikre Szentirmaynak eredetileg nem is állt szándékában rákérdezni. Szép, nyugodt, kerek mondatokban beszélt. A műbőr kanapé háttámlájának dőlve, oldalvást ült, félig szemben Szentirmayval, akinek egyre jobban tetszett ez a nő, és az is roppant mód jólesett neki, hogy Veréb Anna az interjú elkészültével tovább faggatta őt – láthatóan érdeklődést mutatott iránta.

– Régóta dolgozik a kerületi lapnál?

– Hát, elég régóta. Már nem is számolom, mennyi ideje.

– Azelőtt hol dolgozott?

– Népművelő voltam. Emlékszik, mi az? Ma már kulturális menedzsernek hívják. De valójában író akartam lenni.

– Író? S miért nem lett az?

– Miért, nem lettem az? – Szentirmay megint nevetett. – De igaza van, végtére is nem jelent meg egy könyvem sem, pedig mi más lenne az író ismérve, mint hogy vannak könyvei... Nyilván nincs elegendő tehetségem hozzá.

– Ezt valaki mondta magának?

– Konkrétan nem mondta senki, de az ember csak észreveszi előbb-utóbb. Sőt, igazából dicsértek. Legalábbis eleinte, és egy valaki. Középiskolás, vagy inkább egyetemista koromban lakott mellettünk egy író, neki megmutattam néhány novellámat, ő tehetségesnek tartott, és nyilván tudott is volna ebben-abbban segíteni. De az egészből nem lett semmi, mivel öngyilkos lett. Képzelse, pont október 23-án! Nagyon fura volt. Akkor szembesültem vele, hogy apámnak is volt némi köze ahhoz, ami ötvenhatban történt.

– Most már nem ír? Mármint irodalmat.

– Az asztalfióknak... A feleségem néha elolvassa őket. Tartok tőle, hogy leginkább udvarias-ságból.

– Miért nem jelenteti meg az írásait?

– Egyszer egy novellám megjelent az *Élet és Irodalomban*. Vagy huszonöt éve. Nyilván tévedésből – Szentirmay ismételt nevetett. – Azóta semmi.

– Én kíváncsi lennék rájuk.

– Komolyan?

– Komolyan.

Szentirmay úgy érezte: lassacskán közelebb ülhetne Veréb Annához.

– Az édesanyja él még?

– Igen. Hát a magáé?

– Tíz éve meghalt.

– S az apja?

– Nem tudom, ki az apám.

– Nahát! Ilyennel én még csak könyvekben meg filmekben találkoztam. Tényleg nem tudja, ki az apja?

– Tényleg nem tudom.

– Ez nagyon fura.

– Miért lenne fura? Nagyon sok ilyen ember van.

– Maga az első ilyen, akivel találkoztam. Pedig hát író, pardon: újságíró vagyok, és már megtapasztaltam ezt-azt.

– Ismeri az *Angi Vera* című filmet?

– Hogyne. Többször láttam.

– Nos, hát ha magát Jókai-hősnek szánták, akkor én meg azt mondom, hogy az én anyám volt az igazi Angi Vera.

– Ezt nem igazán értem.

Szentirmay, mintha csak fészkelődne, néhány centivel közelebb csúszott Veréb Annához. Bizsergett a vére, ráadásul szokatlan, rég nem tapasztalt nyitottságot érzett a nő felől.

– Anyám államvédelmi tiszt volt. Vidéken. Onnét rendelték föl a Lenin Intézetbe. Tanulni.

– A Lenin Intézetbe? – Szentirmay szemei kikerekedtek a csodálkozástól.

– Igen, oda. Ötvenötben. Aztán teherbe esett, és hazament megszülni a gyereket. Vagyis engem.

– A Lenin Intézetben esett teherbe?

Veréb Anna elmosolyodott:

– Hát, a szó szoros értelmében nem biztos, hogy a Lenin Intézetben, bár az is elképzelhető. Mindenesetre annak kapcsán történt a dolog.

– Sose mondta meg magának, hogy ki az apja?

– Annyit mondott, hogy a Lenin Intézet egyik tanára. Szentirmay volt a vezetékneve.

Dermesztő csönd telepedett közük. Nézték egymást, és azon gondolkodtak, hogy most mit mondjanak. De hát lehet bármit is mondani akkor, amikor odabent elemi erővel tombol a vihar?

Szentirmay hosszú, végtelennek tűnő pillanatokig nem tudott megszólalni. A vére rendületlenül forrott, ám egészen másként, mint amikor még a Veréb Anna fekete farmernadrágba bújtatott feneke forralta.

– Halló! – szólalt meg türelmetlenül az anyja.

– Itt vagyok, mama.

– Szóval, hol volt párttag ez a...?

– Klára. Klárának hívták.

Megszülte a gyereket, majd néhány évvel később férjhez ment lent, vidéken valakihez. A nevelőapa a sajátjaként szerette a kislányt. Egészen addig, amíg az Budapestre nem került, és nem kezdett el főiskolára járni, ahol – legalábbis a nevelőapa szerint – mindenféle hippikkel és lumpen elemekkel került össze, akik rossz irányba vitték. Onnantól fogva nem csak hogy sokat veszekedtek, de meg is romlott közöttük a viszony. Nem sokkal később a nevelőapa meghalt.

– Anyámnak tőle nem született gyereke – mondta Veréb Anna.

– Soha nem árulta el az apád keresztnévét?

– Nem. Azt hiszem, egész életében haragudott rá. Nem szívesen beszélt erről, sőt, tulajdonképpen alig-alig mondott valamit, de gyanítom, az apám, az a bizonyos Szentirmay nem egészen azt ígérte neki, mint ami végül történt vele. Anyámnak a kilátásban helyezett fényes karrier helyett szégyenszemre ott kellett hagynia a pártfőiskolát, és haza kellett mennie. Ahol persze jó alaposan megszégyenítették. Le is szerelt.

„Egyéves voltam, amikor Veréb Anna megszületett” – gondolta Szentirmay.

Ebből már nem jöhet ki jól. Muszáj valami konkrétat, hihetőt mondani, mert ha elodázza a választ, az anyja gyanakodni kezd.

– A Lenin Intézetben tanult. A papa állítólag tanította.

– Ej, fiam, hát annyi embert tanított az apád... Ez a nő emlékszik rá?

Szentirmay először azt akarta válaszolni, hogy „ez a nő már nem él”. Szerencsére azonban idejében eszébe jutott, hogy ebben az esetben az anyja olyan kérdéseket tehet föl, amelyekre még nehezebb lesz úgy felelni, hogy az ne szüljön gyanakvást.

– Igen, emlékszik.

– No, hát ezen nem csodálkozom. Az apád igen sármos ember volt, vonzotta a nőket, alig tudtam őket elhajtani mellőle. Te is az ő vérét örökölted. Szegény Zsuzsa!

„Szegény Zsuzsa!” – ismételte magában Szentirmay, pedig Zsuzsának ezúttal semmi oka nem volt sajnálatra.

– Meg kellene bizonyosodnunk.

– Én is úgy gondolom – bólintott Veréb Anna.

– Vannak vizsgálatok... DNS, meg ilyesmi...

– Tudom.

– Ha gondolod, utánanézek, és elmehetünk.

– Menjünk el. Akkor legalább minden kiderül.

Ha pedig az derülne ki, hogy abban az időben két Szentirmay is tanított a Lenin Intézetben, netán Veréb Klára fals nevet mondott a lányának, avagy tévedett – nos, hát Veréb Anna ez esetben is ott lesz abban a kopottas, ám roppant barátságos lakásban, itt, a kerületben, és valamilyen módon – talán – része lehet az életének. Legalábbis Szentirmay reményei szerint.

– Igazad van, mama. Butaság volt szóba hoznom.

– Ezért hívtál föl?

– Nem, dehogy ezért. Csak tudni akartam, hogy érzed magad.

– Rudolf, szóljál, ha pénz kell! Vagy ha valami baj van. Ha megint összevesztetek a Zsuzsával.

– Nincs semmi baj, mama. Pénteken találkozunk. Csókollak.

Szentirmay letette a kagylót. Megitta a kávé maradékát, de a csészét a telefon mellett hagyta. Bement a szobába, bekapcsolta a laptopot. Meg kell írnia az interjút, mivel azt beszéltek meg, hogy délután elviszi megmutatni Veréb Annának.

Erre a gondolatra elmosolyodott. Míg a számítógép be nem jelentkezett, a sötét monitoron nézte magát. Mosolygott, és azokat a kis gödröket figyelte arcának két oldalán.

Órák

Délelőtt tizenegy felé fölhevített a feleségem. Értekezleten ültem, nem tudtam fölvenni a telefont, pedig ha a feleségem munkaidőben, különösen délelőtt hív, annak rendszerint nyomós oka van. Rögtön el is kapott az idegesség, ráadásul pont a projekt humánerőforrás-vonzatát prezentáltam, úgyhogy amint megláttam a lehalkított készüléket villogni előttem az asztalon, és a kijelzőn megjelent a feleségem keresztnéve, elkezdtem hebegni-habogni. A feleségem ezután még egyszer telefonált, szerencsére már az értekezlet vége felé, így hát néhány perccel később vissza tudtam hívni.

– Aranka néni meghalt.

– Micsoda? – kérdeztem, noha tökéletesen értettem minden szót.

– Legalábbis ezt mondja a takarítónő. Oda kell mennünk.

– Jó – valamelyest megnyugodtam, hogy „csak” erről van szó, nem pedig arról, hogy kigyuladt a lakásunk, vagy ilyesmi. – Szerintem most el is tudok indulni. Fölvegyelek útközben?

– Gyere egyből oda. Én már úton vagyok. A takarítónő egyedül van a lakásban.

Előbb természetesen el kellett kéredzkednem a főnökömtől. Persze, hogy nem örült neki, egy projekttervezés kellős közepén voltunk. Bár ezt egy szóval se jelezte, épp elég ideje dolgozom alatta ahhoz, hogy ismerjem arcának legkisebb rezdüléseit. Nyilván nem akart bunkónak mutatkozni, hogy egy ilyen helyzetben ne engedjen el, ám közvetlenül azután, hogy a megértéséről és a részvételéről biztosított, már arról érdeklődött, hogy mikorra tudok visszaérni. Azt feleltem, hogy ha minden jól megy, valamikor kora délután – szóval, ezt akár amolyan meghosszabbított ebéddőnek is tekinthetjük. Bólogatott, és engedékenyen hozzátette, hogy nem várja el, hogy akár már ma ledolgozzam a csúszást, erre lesz lehetőségem holnap is. Csak intézzem nyugodtan, amit az ilyen nehéz pillanatokban intézni kell.

Azt mondtam neki, hogy a feleségem keresztanyja halt meg, ami tulajdonképpen igaz, hiszen mi ekként tekintettünk Aranka néniére, abban azonban nem vagyok biztos, hogy a feleségemnek volt bármiféle keresztelője. Számomra homályos rokoni kapcsolatban álltak egymással, ugyanakkor Aranka néninek a feleségemen kívül nem volt más hozzátartozója. Legalábbis én nem tudtam róla, arra pedig tíz év házasság után sem éreztem magamban kompetenciát, hogy a családi szálak mélységeiben és mikéntjeiben kutakodjak. Aranka néni férje a hatvanas évek elején repülőgép-balesetben meghalt Franciaországban. Akkoriban ez még keveseknek jutott osztályrészül, mármint nem az efféle halál, hanem a repülés, ráadásul nyugati út (még ha hivatalos kiküldetésben is), szóval, ebből is látszik, hogy Aranka néni férje nem akárci volt: fontos diplomáciai beosztást töltött be, amihez magas pártfunkció dukált. Aranka néni terhes volt a tragédia idején, a megrázkódtatások hatására elvetélt. Később sem született gyereke, persze ennek nem a vetélés volt az elsődleges oka, hanem az, hogy nem ment többet férjhez. Ami természetesen megint csak nem zárja ki a gyerek lehetőségét, ám Aranka néni megözvegyülése utáni szerelmi életéről szintén nincsenek információim.

Érdekes módon korábban ismertem meg Aranka nénit, mint a mostani feleségemet. Még az első házasságom idején, a nyolcvanas években jártam a lakásán egyszer, egy volt évfolyamtársam invitálására. Az évfolyamtársam nyakig benne volt mindenféle ellenzéki ügyekben, amelyekről én legfőljebb félszavakból, hallomásból értesültem, és igazából nem is nagyon foglalkoztattak az efféle dolgok – mindenesetre, vállalva az ezzel járó kockázatot, főleg kalandvágyból, mégis elmentem. A lakás ugyanúgy nézett ki, mint a következő alkalommal, jó tíz évvel később, amikor már a jelenlegi feleségemmel mentünk oda: ugyanazok a régi,

mégis fényesen, tisztán csillogó vaskos polgári bútorok, ugyanazok a festmények és kis szobrok, még talán a polcokon sorakozó könyvek is ugyanott álltak. A különbség az volt, hogy amikor először ott jártam, a lakásban nyüzsögtek az emberek, tele volt szakállas, pulóveres, szemüveges értelmiségiekkel, akik nagy hangon, egymás szavába vágva beszélgettek, miközben a szőnyegre szórták a hamut meg a pogácsamorzsákat. Később, akárhányszor mentünk, Aranka néni mindig egyedül volt, legföljebb a takarítónőt találtuk rajta kívül a lakásban, aki hetente egyszer járt oda, meglehetősen rendszertelen időbeosztásban.

Fogalmam sincs róla, miként lett Aranka néniből ellenzéki. A férje holttestét állami költségen hozták haza Franciaországból és temették el. Az özvegyet egy darabig gyámolítottatta a párt: időnként megállt a ház előtt egy nagy fekete autó, és magas rangú vezetők szálltak ki belőle, akik ajándékosarakkal, borítékba dugott bankjegyekkel és a személyes megjelenésükkel biztosították együttérzésükről Aranka nénit. A vezetők később elmaradtak, helyettük sofőrök és alacsony beosztásban lévő pártalkalmazottak hozták az ajándékot, a legvégén pedig már csak a pénzküldemény maradt – táviratilag feladva. Egy idő után az se érkezett. Én persze minderről csak évtizedekkel később értesültem. Amikor először jártam Aranka néninél, meg se fordult a fejemben, hogy egy pártözvegy lakásán ellenzéki találkozók zajlanak. Utólag visszagondolva rémlik, hogy mintha szemet szúrt volna, hogy mit keresünk itt, a Rózsadomb alján (jó, az alján, de akkor is a Rózsadombon), ahelyett, hogy – mint azt az ember naivan várná – egy pesti bérházban vagy egy kültelki panelban lennénk, de nem nagyon morfondíroztam ezen, hiszen nem voltam járatos az efféle ügyekben.

Aranka néni legalább ötven éve lakik itt. „Illetve lakott” – helyesbítettem magamban, miközben leparkoltam a meredek utcában, majdnem a ház előtt. Kétemeletes épület, talán a két világháború között emelték, összesen hat lakás van benne; a többiben nem jártam, de Aranka nénié nyomán úgy sejtem, hogy azok is legalább négyszobások. Kivétel nélkül mindet Aranka nénihez hasonló idős emberek lakják: lehet, hogy mindnyájan egykori pártfunkcionáriusok, vagy azok özvegyei. Az épület körül tágas, bár kissé elhanyagolt udvar, a hátsó sarkában lévő hajdani szalonnasütőt belepte a gaz, és amióta idejárom, a mellette álló, szétrohadó kutyaólnak soha nem volt lakója.

Lent, a bejárati ajtónál kell fölcsengetni. Míg a visszajelzésre vártam, szokás szerint a szomszéd házat vizslattam. Rosszabb állapotban van, mint emez, két ablaka körül is golyónyomok, nem tudom, hogy negyvenötől vagy ötvenhatból származnak-e. Berregett az ajtó, belöktem, fölmentem az első emeletre. A feleségem a küszöbön várt. Falfehér volt az arca.

– Egyedül vagy? – kérdeztem, már az előszobában.

Bólintott: – Elküldtem a takarítónőt. Épp elég volt neki engem megvárni.

– Hol van?

A feleségem a hálószoza felé mutatott.

Beleszimatoltam a levegőbe. Nem éreztem semmi különöset. Csak a szokásos szagok: bútorfényező, kávé, összekeveredve a régi könyvek illatával.

Tanakodtam, benyissak-e. Végül benyitottam. Le volt húzva a redőny. Nem vártam meg, míg a szemem megszokja a félhomályt. Rápillantottam a vetett ágyra, ott feküdt Aranka néni. Hanyatt, csukott szemmel, nyitott szájjal. Gyorsan becsuktam az ajtót.

A hálószoza tele volt mindenféle órával: faliórák, asztali órák, ébresztőórák, felhúzósak, elemesek, fából, fémből, műanyagból, régiek, újak vegyesen. Aranka néni imádta az órákat. El se tudom képzelni, hogy lehet ennyi óra között aludni. A sok kattogás egyetlen hatalmas zakatolássá állt össze. Még a becsukott ajtón keresztül is lehetett hallani.

– Biztos, hogy meghalt?

A feleségem szemrehányóan nézett rám.

– Mit mondott a takarítónő, mi történt?

– Bejött, és rögtön fura volt neki a nagy csönd. Először arra gondolt, hogy az öreglány elment sétálni, ami persze már önmagában szokatlan lett volna, mivel mindig megvárja, hogy megérkezzen. Aztán megtalálta a hálósobában. Azt mondta, hogy ugyanúgy nézett ki, mint az anyja, amikor meghalt, úgyhogy rögtön tudta, miről van szó. Szegény. Teljesen maga alatt volt.

– Te mikor beszéltél utoljára Aranka nénivel?

– Nem tudom... szerdán talán.

– S nem mondta, hogy valami baja van?

– Nem. Szerintem nem volt semmi baja. Legfőljebb a szokásos dolgok. Vérnyomás, ilyesmi.

– Akkor most ugye hívni kell az orvost?

A feleségem a kezembe adta a telefon melletti noteszt:

– Légy szíves.

Némi lapozgatás után találtam egy telefonszámot. Nem vette föl senki, pedig hosszan kicsöngött. Pár perccel később újra megpróbáltam, akkor egy női hang szólt bele. Bemutatkoztam, elmagyaráztam a helyzetet. A nő végighallgatott, aztán kis türelmet kért, és félretette a kagylót. Hallottam, amint beszél valakivel. Mikor újra beleszólt, elmondta, hogy igen, valóban Müller doktor a hölgy háziorvosa, viszont az a helyzet, hogy a doktor úrnak délután négytől van rendelési ideje, akkor lehet beszélni vele, ám csak este, a rendelés után tud kijönni. Megkérdeztem, hogy ez esetben mit tegyek, mire a nő azt tanácsolta, hogy hívjam az ügyeletet. Megköszöntem a segítséget és letettem a telefont.

Kimentem a konyhába a feleségemhez.

– Figyelj, szerintem ma reggel halhatott meg. Vagy éjszaka – a feleségem a mosatlanokat dobálta a mosogatóba. – Egész frissek az ételnyomok. Szerintem tegnap még megvacsorázott.

– Nem tudod, mennyi az ügyelet száma?

– Honnét tudnám? – a feleségem hangja hirtelen ingerültté változott. – Ott a telefonkönyv, nézd meg.

Telefonkönyvet nem találtam, a tudakozót hívtam, de annak is csak úgy tudtam meg a számát, hogy betelefonáltam a céghez, és megkértem egy kollégámat, keresse ki valahonnét. Némi telefonálgatás után sikerült beszélnem az ügyelettel. Rendesek voltak, azt mondták, azonnal küldenek valakit, addig viszont feltétlenül maradjunk ott. Hát persze. Mi mást tennénk?

– Szerinted ez tegnapi vagy mai? – lötyögtette meg a feleségem az alumínium főzőedény aljában a maradék kávé.

Beleszagoltam: – Tegnapi. Meg akarod inni?

– Ezt honnan állapítottad meg? Romlott szaga van, vagy mi?

– Nincsen semmi különös szaga, de nem hiszem, hogy ma még kávéfőző volt. Te is azt mondtad, hogy éjszaka vagy hajnalban halhatott meg.

– S ha később?

– Ugyan már. Gondolod, hogy fölkelt, megfőzte a kávé, aztán visszafeküdt az ágyba és meghalt?

– Miért ne? Egyszer egy szomszédunk így halt meg. Fölkelt, megreggelizett, utána azt mondta, hogy álmosnak érzi még magát, és visszafekszik kicsit. Két órával később holtan találtak rá.

A feleségem kiöntötte a kávé a lefolyóba. Visszamentem a nagyszobába, a könyvespolcot kezdtem nézegetni. Sok könyve volt Aranka néninek, a regények és a verseskötetek mellett főleg francia nyelvkönyvek és francia klasszikusok eredetiben. Ezeken kívül életrajzok és festészeti albumok, irodalomesztétikai és történelmi munkák. Jól ismerem a könyvespolcot, rendszeresen szoktam böngészgetni, amikor úgy gondolom, hogy már nem nagy udvariatlanság, ha fölállok a kávé és az aprósütemény mellől azzal az ürüggyel, hogy kicsit megmozgatom a lábaimat, s ott hagyom a többnyire régi családi ügyek tárgyalásába belefeledkezett Aranka néni és a feleségemet.

Nehéz megszokni a múlt időt.

Sok könyve volt Aranka néninek, ám új alig akadt közöttük. Mintha 1989 körül, miután alaposan bevásárolt a Nagy Imre-életrajzokból és a forradalom krónikáiból, egyszeriben fölhagyott volna a könyvek gyűjtésével. Akkortájt ment nyugdíjba – azelőtt a végül csak a rendszerváltás után elkészült nagylexikon szerkesztőségében dolgozott, illetve franciából fordított újságoknak és könyvkiadóknak. Az ellenzéki találkozók is ekkor fejeződtek be, Aranka néni pedig talán úgy volt vele, hogy ezennel vége az értelmiségi létnek, nem kell több könyvet vásárolnia.

Levettem az egyik polcra Benedek Marcell puhafedeles világirodalom-történetét, még a legutóbbi látogatásunkkor kezdtem el lapozgatni, most azonban nem tudtam olvasni belőle, egyszerre nyomasztott a csend és a becsukott hálósobából kihallatszó órákatogás. Miután pár oldalt átlapoztam úgy, hogy semmit nem fogtam föl, becsuktam és leraktam a könyvet a dohányzóasztalra, s megint kimentem a feleségemhez a konyhába.

– Segítsek valamit?

A feleségem a mosogatással és a rendrakással volt elfoglalva; anélkül, hogy felém fordult volna, odavetette:

– Nem tudsz.

– Dehogy is nem. Csak mondd meg, mit csináljak.

A feleségem nem reagált erre semmit. Egy darabig toporogtam még a konyha ajtajában, majd visszamentem a szobába, és leültem a dohányzóasztal mellé. A könyvhöz nem nyúltam.

Éppen azon gondolkodtam, hogy be kellene telefonálnom a munkahelyemre, amikor megérkezett az orvos. Idősödő, köpcös, szemüveges, barátságos ember volt. Először kifagगतott, hogy mit tudunk az elhunyt betegségeiről, meg halálának körülményeiről, aztán bement a hálósobába. Az ajtót nyitva hagyta. Megálltam a küszöbön.

– Micsoda ketyegés! – jegyezte meg az orvos, és miközben Aranka néni pulzusát fogta, szemügyre vette az ágy körül föllelhető órákat.

Amikor fölhajtotta a takarót, elléptem az ajtóból. A feleségem viszont bement. A konyhában rágyújtottam. Aranka néni is erősen dohányzott. A feleségem már kiürítette és ki is takarította a konyhaszekrényen lévő hamutartót – nem tudtam eldönteni, melyik a nagyobb pofátlanság: ezek utána belehamuzni abba, vagy kimenni az udvarra, végül az előbbi mellett döntöttem.

Még nem szívtam el teljesen a cigarettát, amikor kijöttek a hálósobából. Az orvos az előszobában kezét nyújtott, és azt mondta: „Részvétem!” Éppen hogy meg tudtam köszönni, már ki is lépett az ajtón.

– Te aztán jól ott hagytál! – a feleségem szemrehányóan legyezgetni kezdte a füstöt a konyhában.

– Nem akartam ott lenni, amikor levetkőzteti. Végül is nekem nem volt rokonom. De amúgy se gondoltam illendőnek még holtában sem látni meztelenül.

– Maradhattál volna a nagyszobában. Akkor hallod, mit mond.

– Miért, mit mondott?

A feleségem kinyitotta a konyhaablakot.

– Éjszaka halhatott meg. Álmában. De hogy pontosan miért, azt nem tudta megállapítani. Csinálni kell egy boncolást.

– Szerintem teljesen felesleges. Egyszerűen elfáradt. Már nem volt miért élnie.

– Akkor is. Ez a szabály.

A feleségem kiment a konyhából. Hallottam, hogy a nagyszobában kezd szöszmötölni. Elővettem a telefonomat, fölhívtam a főnökömet. Megmondtam neki, hogy sajnós úgy néz ki, ez a vártnál tovább tart, nem valószínű, hogy visszaérek a jelzett időben. Némi indulattal a hangjában ismét csak a megértéséről és a részvétéről biztosított, majd közölte, hogy ne aggódjak, intézkedni fog egy nap szabadság kiírásáról. Ennek persze egyáltalán nem örültem, szerettem volna úgy megúszni a dolgot, hogy ne veszítsek el szabadnapot az amúgy is kevésből.

– Mit csinálsz? – Főlösképpen volt kérdeznem, anélkül is láttam: a feleségem port törölgetett a nagyszobában. – Szerintem hagyd a francba. Majd felhívjuk a takarítónőt és megbeszélünk vele egy időpontot. Biztos benne van a száma Aranka néni noteszében.

– Mi a fenének hívjuk ide megint? Én is meg tudom csinálni. Ha zavar, menj el. Biztos van jobb dolgod.

– Most beszéltem a céggel. Mára kiírnak szabadságra.

Néztem, ahogy a feleségem törli a port. Akkurátus, lassú mozdulatokkal csinálta. Minden egyes tárgyat fölemelt, és nem sajnálta a bútórapolót sem. Nem tudtam mihez kezdeni: lépdeltam ide-oda, míg a feleségem rám nem förmedt, hogy ne recsegtessem a parkettát, üljek inkább le.

Leültem a dohányzóasztal mellé, a kezembe vettem a könyvet, de nem nyitottam ki.

– Mit mondott az orvos, mikor érnek ide?

– Nem mondott semmi ilyesmit. Majd jönnek. – A feleségem tett egy hirtelen kézmozdulatot, és levert a polcra egy kis porcelán figurát. Térdelő pásztorfiú volt, lanttal a kezében. A parkettán azonnal ezernyi apró darabra tört. – A fenébe!

– Hagyd – fölpattantam. – Majd összesöpröm.

Kimentem kislapátért és partvisért. Nem találtam őket: néztem a fürdőszobában és az előszobában, de nem voltak sehol. Közben a lakás olyan részeihez értem, ahol nem nagyon jártam korábban. A két hátsó szoba közül az egyik vagy talán mind a kettő lehetett volna a gyerekszoba, ha Aranka nének születtek volna gyerekei. Ezekben alig voltak bútorok: az egyikben csupán egy színet vesztett heverő, a másikban gardróbok. Sívárságukkal élesen elütöttek a

lakás többi részeitől. Nem tudtam, melyik ajtó hova vezet, úgyhogy az egyik kisszobából véletlenül benyitottam a hálósobába – az első pillanatokban csak az órák zakatolását hallottam, ám azonnal tudtam, hol vagyok. Mielőtt kisomfordáltam volna, nem bírtam megállni, hogy ne nézzek Aranka nénire, igaz, a félhomályban alig láttam valamit.

Mire visszamentem, a feleségem összesöpörte a porcelándarabokat. Nem tudom, hol találta meg a takarítóeszközöket. Egy pillanatra elszédültem, meg kellett kapaszkodnom a dohányzóasztal sarkában.

– Figyelj, te nem vagy éhes?

– Hülye vagy? – kérdezett vissza indulatosan a feleségem.

– Nekem ennem kéne valamit. Nem is reggeliztem.

– Akkor menj ki a konyhába és egyél. Edd meg Aranka néni ebédjét. Legalább nem romlik meg.

Nem tudtam megállapítani, hogy ezt gúnynak szánta-e vagy sem, mindenesetre kisomfordáltam a konyhába. Ott megint tétován álldogáltam egy darabig, majd miután újra rám jött a szédülés, úgy döntöttem, hogy legalább egy kiflit bekapok. Kinyitottam a kenyértartót, az ajtaja a kezemben maradt, és egy csomó morzsa hullott ki belőle, ám csupán egy száraz kenyércsücsköt találtam benne. Nagy nehezen visszapattintottam az ajtót, és amennyire lehetett, összeszededgettem a morzsákat. Aztán benéztem a hűtőszekrénybe. Egy fél doboz margarint és egy zacskós tejet leszámítva üresen tátongott. Végül a kamrában találtam egy megkezdett zacskó háztartási kekszet. Azt kezdtem el ropogtatni, be is vittem magammal a nagyszobába, hátha kell a feleségemnek is.

Ő épp a pianínót törölgette. Régi darab, még sose láttam kinyitva, nem hogy játszani rajta valakit. Persze, se a feleségem, se én nem tudunk semmilyen hangszeren játszani, Aranka néniről se feltételezem, hogy a hangszertudás része volt a franciás műveltségének, a takarító-nőn kívül pedig az utóbbi években nem járt ide senki.

Ekkor vettem észre, hogy a feleségem sír. Változatlan akkurátussággal törölgette a port a pianínóról, közben folytak a könnyei. Óvatosan, hogy ne potyogjanak ki belőle morzsák, letettem a kekszes zacskót a pianínó tetejére, és magamhoz öleltem a feleségemet. Először nem hagyta, aztán engedett, s a vállamra hajtotta a fejét.

Az jutott az eszembe, hogy nagyon, de nagyon régen voltunk utoljára így.

– Jól van. Semmi baj.

– Mikor viszik már el?

– Nem soká. Mindjárt itt lesznek. Hétfő van, tudod, ilyenkor a legnagyobb a forgalom. De jönnek. Bármikor itt lehetnek.

A feleségem kibontakozott az ölelésből, megint a kezébe vette a portörölő rongyot.

– Föl kéne hívnom Andrist.

– Nem mondtad meg neki, mi történt?

– Nem hívtam még. Sose tudom pontosan, hogy mikor van náluk szünet. Különben is, azt hittem, hogy mire hazamegy a suliból, mi már itt végzünk. A franc se gondolta, hogy idáig elhúzódik.

Arrébb lépett, a pohárszekrényhez. Öntött arra is egy kis bútorápolót, és elkezdte törölgetni.

Kinyitottam a pianínó fedelét. Nyikorgott. A billentyűk színe jócskán megfakult: a fehérét sárgává, a feketét szürkévé érlelte az idő. Leütöttem egy billentyűt. Meglepően szép, tiszta hangja volt. Leütöttem még egyet. Aztán megint egyet. Visszhangzott tőlük a szoba. Leg-alább, ha csak egy egészen kis időre is, de megszabadultunk az állandóan a fülünkben zakatoló órakattogástól.

Telihold van

– Nincs. Sose hordok – válaszolta Enikő, miközben igyekezett beljebb csúszni a szűk heverőn. Márió egészen közélről szuszogott az arcába, bal kezével előlről, a jobbal hátulról nyúlt Enikő blúza alá, ujjai előbb csodálkozó értetlenséggel, majd felvillanyozódó örömmel tapogatták azt, amiről azt hitték, hogy csak valamivel később, egy következő fázisban fogják elérni. Márió ettől a felfedezéstől egészen megmámorosodott, valósággal beleharapott a szőlőzsírtól fénylő, kissé puffadt női ajkakba, s észre sem vette, hogy közben még egyet taszajtott Enikőn, akinek kinyújtott bal lába ilyenformán elérte a padlót.

– Figyelj, tényleg le fogok esni – mondta Enikő, már amennyire ajkai képesek voltak szavakat formálni Márió szájának fogságában. Hangjában ugyanakkor nyilvánvaló türelmetlenség, sőt panasz csengett, úgyhogy Márió kinyitotta hatalmas, barna szemeit, és kissé fölemelte a fejét. Tekintete néhány pillanatra megállapodott Enikő szoknyáján, pontosabban ott, ahol az az oldalsó gombolásnál szétnyílt, és ahogy Enikő a kinyújtott bal lábával igyekezett egyensúlyozni magát, a gombolás résénél láthatóvá vált a bugyija. Jókor, természetes bugyi volt: nem az a fajta, ami divatlapokban és reklámokban látható, s némiképp a férfialsóra emlékeztet, csak persze annál jóval kecsesebb és légiesebb szabásmintát követ, hanem hagyományos, régi vágású bugyi – abban a néhány röpké másodpercben, amíg a tekintete elidőzött rajta, Márió fején át is vágatott egy kérdés, hogy látott-e ő valaha élőben ilyet, beleértve azon alkalmakat is, amikor véletlenül rányitott az anyjára öltözés közben. Nem, egészen biztosan nem – állapította meg a következő pillanatban, amint a fenekénél megmarkolva kissé följebb tolta a heverőn Enikőt, ő maga pedig beljebb csúszott, a fal felé, gondosan ügyelve arra, nehogy leverje a számtalan autós és motoros posztterek és újságkivágások valamelyikét. A bugyinak még a szoknyán keresztül is érezhetően furcsa, idegen tapintása volt, a tangához szokott ujjak az ismeretlennek szóló felfedező örömmel fogadták a szövet érezhető feszülését, és Máriónak az jutott eszébe, amit egy tapasztaltabb haverja mondott a minap, amikor egy korsó sör mellett igyekeztek számba venni a lehetséges bugyikategóriákat, miszerint ez a fajta azt a célt szolgálja, hogy össze-, illetve fönt tartsa mindazt, ami egyébként szét-, illetve lefelé kívánczik.

Márió ezen óhatatlanul is fölnevetett. Enikő érezte magán a kíváncsian ismerkedő ujjakat, így hát sejtette, hogy Márió az ő bugyija készítette a nevetésre. Már épp eléggé dühös volt amiatt, hogy majdnem leesett a heverőről, és ezért még neki kellett külön szólnia, most azonban komolyan megfordult a fejében, hogy föl pattan, és hagyja a fenébe az egészet. Aztán mindjárt az jutott az eszébe, hogy ha már ennyi időt és energiát befércelt, sőt még egy szabadnapot is kivett miatta, akkor mégis csak végig kéne csinálni. Persze, Márió nyilvánvalóan nem olasz (biztosan másokat is ezzel szédít az interneten), viszont jóképű, csinos fiú, mi több, barnai szemei és sűrű, fekete haja révén még van is benne valami olaszos – nem beszélve arról, hogy ha most a dühtől vezérelve fölállna és elmenne, akkor anélkül kezdheti előlről az egészet, hogy legalább valamicske eredményt föl tudna mutatni. Mert hogy folytatni fogja, abban Enikő egészen bizonyos volt. Csak a kielégülés utáni röpké időben, amikor egyedül botorkál lefelé a sötét és hűgyszagú lépcsőházban, gondol majd arra, hogy ez így nem jó, neki ez nem kell, illetve nem ez kell, és abbahagyja az egészet, de közben tudja, hogy amikor hamarosan – úgymond – kíváncsiságból ismét fölmege az internetre, már a következő potenciális partnerre vadászik.

Úgyhogy Enikő maradt. Túrta a kamaszosan heves öleléseket, és akkor se mondott semmit, amikor Márió egyszer csak föl pattant mellőle (közben minden elővigyázatosság ellenére mégis csak leverte egy poszttert), és elsápadva fölkiáltott:

– Basszus! Hazajött az anyám!

Enikő egy darabig még feküdt a szűk heverőn, és hallgatta a parketta nyikorgását az előszoba felől, csupán azután mozdult, hogy Márió, ez a jó képű, sportos testű fiú ráförmedt, hogy azonnal öltözzön.

– Hány éves vagy te valójában, Márió? – kérdezte, miközben az olyannyira megcsodált bugyija után nyúlt.

– Huszonkettő – felelte Márió némi habozást követően, mintha nem tudta volna eldönteni, hogy többet vagy kevesebbet mondjon-e. Mind mozdulataiból, mind hangjából eltűnt a fiatal fiúk túlfűtött magabiztossága, helyét idegesség, sőt félelem váltotta fel. Alsónadrággal a kezében a szoba ajtajához ugrott, és elfordította a zárban a kulcsot. – A franc se gondolta, hogy hazajön. Direkt megnéztem a beosztását, most nem kéne itt lennie.

– De itt van – Enikő is fölállt végre a heverőről, és mielőtt eltüntette volna a fenekét a bugyijában, Márió utoljára még megcsodálhatta azt, és az anyjával kapcsolatos páni gondolatok közepette is megállapította, hogy tényleg nagy, ám egyáltalán nem visszataszító módon, sokkal inkább izgalmasan. Enikő el akart ejteni egy megjegyzést arról, hogy egy huszonkét éves fiatalember ugyan miért fél ennyire az anyjától, végül Márió megtört tekintetét látván úgy döntött, hogy nem forszírozza a dolgot. Az a kérdés viszont kicsúszott belőle, hogy: – Mindig idősebb nőket szoktál fölszedni?

Márió zavartan pislogott: – Mi van?

– Azt kérdeztem, hogy mindig idősebb nőkkel szoktál ismerkedni az interneten? Elvégre köztünk is van több mint tíz év.

Válasz azonban már nem érkezett, ugyanis megzörgették az ajtót és türelmetlenül megrángatták a kilincset, egy ércesen zengő női hang pedig azt tudakolta, hogy mit csinál Márió. Enikő föltette a szemüvegét, még egy utolsót igazított a szoknyáján és a blúzán, majd biccenett, hogy részéről rendben van a dolog. Márió falfehér arccal ajtót nyitott. A küszöbön egy tekintélyes termetű asszonyság állt, éppen mondani akart valamit, ám amint meglátta Enikőt, torkán akadt a szó, és félig nyitott szájjal pislogott hol Enikőre, hol Márióra.

– Jó napot kívánok – köszönt Enikő, azzal elvette a CD-kel és chipses zacskókkal borított íróasztalról a kalapját, és a fejére igazította.

– Jó napot – mondta a tekintélyes termetű asszonyság, és engedelmesen félreállt, hogy Enikő kísértálasson a fia szobájából. Mivel nem akarta az összhatást holmi hétköznapias guggolással vagy térdeléssel elrontani, Enikő a retiküljét a hóna alá csapta, és a cipőjét a jobb kezében fogva kimenetelt a lakásból. A bejárattól a bal kezével látványos csókot dobott az előszobai folyosón alsónadrágban és fehér atlétatrikóban álldogáló Máriónak, majd becsukta maga mögött az ajtót.

A lépcsőházban lehetetlenül sötét volt. Enikő hosszú másodpercekig tapogatózott a nedves falon villanykapcsoló után. Miután megtalálta, és a cipőjét is sikerült fölhúznia, elindult. Ha Márió és az anyja ezekben a pillanatokban is látták volna, egész biztosan elképedve tapasztalják a rövid idő alatt végbement hatalmas változást: a királynői tartás tovatűnt, Enikő görnyedten, fásult arccal baktatott a lépcsőházban lefelé. Fejében cikáztak a gondolatok, megpróbált rendet tenni közöttük, mintegy összegezni az elmúlt egy-két óra tapasztalatait. Végül is nem volt rossz. Volt már jobb is, ám nem lehet oka panaszra. Márió minden kapkodása ellenére azért legalább egyszer sikerült elérnie azt, amiért jött, amiért kivett egy szabadnapot, és ideautózott száz kilométert.

– Ezzel is megvolnánk – jegyezte meg már az utcára érve félhangosan magának. Átment a túloldalra, és fölnézett a komor, sötét, málladozó vakolatú épületre. Megpróbálta eltalálni, melyik lehet Márió ablaka, azonban azzal kellett szembesülnie, hogy nem emlékszik, hány emeletet mentek még együtt fölfelé, majd immáron ő egyedül lefelé. Az is némi erőfeszítésbe került, hogy megtalálja az autóját, hiszen Márió navigált, nem csak a találkahelyként megjelölt gyorsétteremtől, hanem azután is, hogy ő leparkolt, és vagy száz métert gyalogoltak a házig.

Végül persze meglett a járgány. Enikő beült, és azon gondolkodott, hogy mit csináljon: maradjon Budapesten, találjon ki itt magának valami programot, vagy menjen haza, és töltsen otthon a szabadnapját, sétáljon, vásároljon, intézzon el ezt-azt, hiszen szombat délelőttre be van osztva, aznap dolgoznia kell. Mindazonáltal talán jobb volna Pesten maradni: a kisvárosi utcákat róva óhatatlanul ismerősökbe botlik, és ő nem képes megállni, hogy ne kezdjen el beszélgetni velük. Aztán persze a könyvtárban is megtudják, hogy mégse a szüleihez ugrott el egy villámlátogatásra, és legközelebb sokkal nehezebben engedik el szabadnapra.

„Legközelebb” – visszhangzott a szó Enikő fejében. Kiszállt, mert csak most vette észre, hogy a parkolóőr piros színű csomagot hagyott a szélvédőn, az ablaktörlő alatt. Enikőnek még csak egy gondolat erejéig se foglalkozott azzal, hogy széttépje, vagy bontatlanul a kukába hajítsa a fizetési felszólítást, elvégre – szokta mondogatni mind magának, mind a kollégáinak és az ismerőseinek – az embernek mindig és minden körülmények között teljesíteni kell a kötelességeit. Megnézte a csekket, és megcsóválta a fejét. Nem volt igazán nagy összeg, de így, ezzel együtt ez a kis kiruccanás már érezhető teherként fog jelentkezni a könyvtárosi fizetés szűk keretei közé szorított havi költségvetésében. „Megint egy indok, hogy miért nem kéne csinálni” – jött az ilyenkor szokásos gondolat, és Enikő, ahogy állt görnyedten az ütött-kopott kis autó mellett, kezében a parkolási bírsággal, egyszeriben maga sem tudta eldönteni, hogy a hirtelen belémáradó szívfájdalom facsart-e ki a szemeiből könnyeket, vagy elkezdett cseperészní az eső.

Ekkor pillantotta meg az utca túloldalán lévő templomot. Meglepően kicsi épület volt, tornyával együtt is majdhogynem észrevehetetlenül bújik meg a környező bérházak között. Hajdan valószínűleg fehér vakolata mostanra teljesen elszürkült, a barokk díszítésnek már csak a formái maradtak meg, a kapu fölött álldogáló angyal pedig bánatos arccal emelte karjait a járókelők felé – mintha kérni szeretne tőlük valamit. Enikő állt a járda szélén, egy kupac kutyagumi mellett – ami a szemerkélő esőben lassacskán szétmállott és újra bűzleni kezdett –, s hosszú percekig keresztül nem vette le a tekintetét a templomról: aprólékosan megnézte az ajtaját, az ablakait, megfakult díszzeit, ám a leghosszabban a tornyán időzött, melynek órája ki tudja, mióta állt, és nyilván a közvetlenül a csúcs alá helyezett, fölemelt karú szentnek is igen kevesen tudták a környéken a nevét, a kereszt azonban ott volt, ha kevéssel is, de kiemelkedett a bérházak erdejéből, és mutatta az utat az ég felé.

Enikő a templom után a közeli parkolóórával szemezett hosszasan, végül úgy döntött, hogy nem csomagolja vissza a csekket a piros nejlontasakba és nem teszi vissza az egészet az ablaktörlő mögé (amúgy se tudná: ideges mozdulatai annyira megtépdesték a nejlont, hogy nemigen lehetne érintetlenséget mímelve rekonstruálni az eredeti helyzetet), hanem bedob némi aprót az órába. „Különben is: a kötelesség az kötelesség” – biztatta magát Enikő, és elhatározta, hogy nem számolgatja tovább a költségeket, hanem egyszerűen tudomásul veszi, hogy mindennek ára van, részint pénzben kifejezhető módon, részint pedig másként. Miután gondosan bezárta az autót, és átvágott a túloldalra, eszébe jutott, hogy a kalapját a kocsiban hagyhatta volna, úgyse viselheti odabent. Azt gyűrögette, amikor belépett a kapun.

A belső, üvegezett ajtó is nyitva volt. Ha nem is volt fényár odabent, a lámpák egy része világított. Apró termetű asszony törölgette a port az imapadokon, olyan szűk szabású és

bizonyára műszálas fekete kosztümöt viselt, amelyet Enikő a nagyanyján látott gyerekkorában temetések idején. Rajta kívül senki nem volt a templomban. Enikő biccentett az asszony felé, az nem válaszolt, megnézte Enikőt, majd visszafordult az imapadokhoz. Enikő belemártotta jobb kezének mutatóujját a szenteltvíztartóba, keresztet vetett, és leült a legutolsó sorba. Kalapját maga mellé, a padra tette.

A templom belseje hasonlóan kopottas volt, akár a külseje. A falakon jókora repedések húzódtak, némelyik a padlótól egészen a mennyezetig ért. A festmények megfakultak, a szószékhez vezető falépcső oldalsó korlátjából hiányzott egy jókora darab, a hajdan egész biztosan ékesen csillogó aranybevonásos szobrocskák most alig vertek vissza valamennyi fényt. Az imapadok alatt üresen fityegő láncok arról tanúskodtak, hogy minden elővigyázatosság ellenére apránként ellopták a zsoltároskönyveket – vagy ezt megelőzendő föl se erősítették azokat rájuk. Egyedül a Megváltó keresztre feszített alakja volt kivétel: messziről szembetűnően ragyogott ki az oltár többi alakja közül; nemcsak följük magasodott, hanem élénk csillogása és telt színei óhatatlanul is vonzották a tekintetet. Mintha nem fogta volna az idő – esetleg nemrég felújították. Enikő gondolkodott, hogy közelebb menjen-e hozzá, hogy jobban szemügyre vehesse; ha egyedül lett volna a templomban, ezt biztosan meg is teszi, így azonban megelégedett annyival, hogy szemüvegét kissé megdöntötte az ornyergén úgy, hogy a keret szárai fölemelkedtek a füléről, és fölfelé, az üvegezett ajtó fölötti galérián álló, fényét vesztett orgona irányába mutattak. Ráfért volna már Enikőre egy szemüvegcsere, a jelenlegivel csak akkor látott teljesen élesen, ha ebbe a pozícióba állította, így azonban se nem praktikus, se nem kényelmes viselni. Ráfért volna, de a pénz... Enikő ennél a gondolatnál összeszorította az ajkait, s morfondírozás helyett inkább a Megváltóra igyekezett koncentrálni. Mikor azonban nem sokkal később azon kapta magát, hogy abban is a meztelenre vetkőztetett férfitestet látja, dühösen fölpattant a helyéről. Az öreg imapad recsegett-ropogott erős léptei alatt, az apró termetű, fekete kosztümös asszonyság megint letette a portörő rongyot, csípőre tette a kezét, és egészen addig szemmel tartotta Enikőt, míg az ki nem ment, de olyan lendülettel, hogy hosszú másodpercekig lengett utána a különben masszív üvegezett ajtó.

– Telihold van – mondta Enikő a templom előtt a bánatos angyalnak. – Azért van az egész.

Az angyal nem válaszolt, esdeklően Enikő felé tartotta a kezét, aki átment a túloldalra, beült az autóba, és indított. Az öreg járgány tőle szokatlan lendülettel fordult ki a járdaszegély mellől; Enikő csak két utcával később eszmélt arra, hogy be kéne kötnie a biztonsági övet, mielőtt megállítja egy rendőr, és ezért is fizetnie kell.

A Körúton dugó volt: esett az eső, és ahogy Enikő azt már számtalanszor megtapasztalta, ilyenkor rejtélyes módon egyszerűen lehetetlenné válik Budapesten a közlekedés. Az ősz csak most kezdődött el, de máris bánatosnak és nyomorúságosan hosszúnak ígérkezett. A könyvtárban rövidesen délután is égetni kell a villanyt, és az olvasótermet megtölti a bejárati fogasokon lógó ázott kabátok nehézkes szaga. Enikő azon gondolkodott, hogy majd esetleg kipróbálja, el lehet-e úgy forgatni az olvasótermi számítógépet, hogy egyedül ő láthassa a monitort. Mert amennyiben igen, akkor napközben is kalandozhatna az interneten. Ettől az ötlettől majdnem felnevetett. A könyvtár nála eddig egészen másról szólt. Az olvasóterem szakrális csöndjében, ha éppen senkinek nem volt kérdése és senkinek nem kellett felvilágosítással szolgálni, ő is mindig olvasott: mivel a pulthoz legközelebb lévő polcon sorakoztak a filozófiai és teológiai munkák, hát elsősorban azokat – Kantot, Descartes-ot, Hamvast, Aquinói Szent Tamást, és a többieket. Amennyiben azonban ott is internetezni fog – állapította meg keserűen magában –, akkor az már menthetetlenül a lejtő.

A végeláthatatlan kocsisorban araszolva kissé maga felé fordította a visszapillantó tükröt, és megnézte az arcát. A szeme alatti táskák a szemüvegkeret alól is kitüremkedtek, a könny-avagy vízcseppek pedig újabb sötét barázdákat vontak a már meglévőek közé. Nem akart a

forgalomban a retiküljében kotorászni, úgyhogy a kézfejjével törölte le őket, közben egy röpke pillantást vetett az ott sorjázó és észlelhetően szaporodó májfoltokra is.

„Nagy találmány ez az internet – gondolta, és ettől megint nevethetnékje támadt. – Anélkül esélyem se lenne...”

– Telihold van – jelentette ki megint hangosan, és megszorította a kormányt.

Ebben a pillanatban megszólalt a mobiltelefonja. Nem jelent meg a kijelzőn név, ám a szám ismerős volt neki. Körbenézett, lát-e esetleg rendőrautót a többi között toporogni, aztán fölvette a telefont.

Egy férfihang szólt bele. Bemutatkozott, és néhány szóval emlékeztette Enikőt, hogy honnét ismerik egymást. Erre azonban nem volt különösebben szükség, Enikő már a név hallatán tudta, hogy ki az: a Márió előtti pasas, a legutóbbi telihold idejéről. Ugyancsak internetes ismeretség, ugyancsak egy budapesti kirándulás. A férfi színházi dramaturgnak mondta magát, remekül el is lehetett vele művészeti kérdésekről beszélgetni, de csak addig, míg ágyba nem bújtak. Utána sürgős dolgára hivatkozva azonnal elküldte Enikőt, és később, amikor ő próbálta hívogatni, nem vette föl a telefont. Pedig a randi első órájában még ingyen színházjegyeket ígért, meg hogy majd beviszi néhány próbára, sőt, mivel rengeteg színész barátja van, akik igazán jó fejek, elmehetnének együtt pár színészbuliba is.

Mackós testalkatú, nagy, kerek fejű, zsíros bőrű és hajú pasas volt, szörnyen öltözködött, és a lakásában iszonyatos volt a rendetlenség – még annál is nagyobb, mint amekkora Enikőnél szokott lenni odahaza. Enikő arra is tisztán emlékezett, hogy mennyire zavarta, hogy a férfinak beszéd közben rengett a tokája; sőt, akkor igazán, amikor az ágyban a nehéz testével föléje magasodott. Bal vállgödrébe tette a telefont, két kézzel markolta a kormányt, és hallgatta, ahogy a férfi arról beszél, hogy az ő élete mennyire zavaros, nincsenek benne biztos pontok, egyik napról a másikra él mind materiális, mind mentális értelemben véve, szóval, nem tud ígérni semmit, és nem is akar senkit ebbe a körülötte lévő zűrzavarba belerángatni, különösen egy olyan érzékeny és értékes, finom lelkű nőt nem, amilyen Enikő, ám amennyiben ő is úgy gondolja, esetleg összefuthatnának megint, amikor éppen ismét Budapesten jár, vagy ha nem jelent problémát, akár azt is konkrétan megbeszélhetik, hogy fölugrik hozzá valamelyik este, ő nem nagyon tud lemenni vidékre, mert annyi ideje ebben a rohanásban nincs, azonban amennyiben tényleg nem gond, akkor...

– Nem gond. Egyáltalán nem az – mondta Enikő. – Most is épp Budapesten vagyok. Ha neked jó, rögtön oda tudok menni.

Megbeszélték a részleteket, aztán Enikő letette a telefont, gázt adott, és a Körútról befordult az egyik mellékutcába. Csak úgy bögött az öreg motor.

Asztal

Szombaton jönnek a húgomék, én pedig rádöbbsentem, hogy be kell szereznem egy asztalt. Sokáig fogalmam sem volt, miféle legyen, mint ahogy azt se tudtam, hová tegyem majd. Kérdés, mi célszerűbb: kitalálni, hogy a lakás melyik részébe tudnék egy étkezőasztalt bepasszírozni, és annak megfelelően kiválasztani a megfelelő darabot, vagy előbb beszerezni egyet, és utólag megtalálni a helyét. A második megoldásban több a rizikó, ugyanakkor az első sem egyszerű feladat: a lakás annyira zsúfolt, hogy csak nagyon alapos odafigyeléssel lehet még egy asztalt elhelyezni benne – persze, mit várhatnék egy olyan garzontól, amelyben csupán egyetlen módon lehet eljutni a fürdőszobától az ágyként funkcionáló szivacsbetétig anélkül, hogy közben ne menjek neki valaminek.

Márpedig asztal kell. Én jól elvagyok úgy, hogy a földön, párnákon ülve eszem, esetleg a konyhaszekrénynek dőlve kapok be pár falatot, a húgomékat azonban mégse kínálhatom meg ilyen módon ebéddel. Arról nem beszélve, hogy lehet, hogy Apuék is jönnek. Nem mondták biztosra, de elképzelhető. Náluk sose lehet előre tudni. Az utóbbi időben többször megtörtént, hogy előzetes bejelentés nélkül egyszer csak betoppantak. Mit nekik kétszer százhusz kilométer, Apu hatvan fölött is simán, egyetlen zokszó nélkül levezeti. Szó se róla, akadtak már emiatt kínos pillanatok, bár szerencsére igazán ciki csupán egyszer volt, amikor végképp nem számítottam rájuk, ők viszont bekopogtattak vasárnap reggel. Feküdtünk a szivacson, ébredés után összegabalyodva, Apu pedig kívülről rávágott az ajtóra – finoman, de azért észrevehetően tudatva, hogy itt vannak. Azt hiszem, az a basszgitáros srác volt. Nem, nem is ő, hanem a szőke, körszakállas, aki Pestről jött le a pálinkafesztivál miatt. Költőnek mondta magát, kerestem utána az interneten a verseit, ám nem találtam semmit. Igen, biztosan ő volt. Nem tudom, ki érezte magát rosszabbul, ő-e, vagy Apuék. Utólag se hozták szóba, hát persze, mit mondhattak volna, a kicsi lánykájuk harminc is elmúlt, ugyan mi közük van ahhoz, hogy kivel ébred vasárnap reggel. Nem szóltak, azonban éreztem a neheztelésüket. Vagy inkább a szomorúságukat. A szőke költő a takaró alatt rángatta föl magára a ruhát, és lehajtott fejjel kisomfordált az ajtón. Előtte még odasúgta, hogy majd hív. Nem hívott. Én hívtam pár nappal később. Csak akkor vette föl, amikor úgy állítottam be a telefont, hogy ne mutassa a számomat. Azt mondta, hogy sok dolga van, ám föltétlen jelentkezni fog. Meg akartam kérdezni, milyen rengeteg tennivalója van egy alanyi költőnek, aztán inkább hagytam. Gondoltam, úgyis lesz más.

Most nem kell efféle jelenetektől tartanom. Már több mint fél éve nem volt semmi szex. Leszámítva persze, amikor magamat kényeztetem kicsit, de hát az a minden napos esti program része. Nem gondoltam volna magamról, hogy ennyire bírni fogom. Jánossal minden nap legalább egyszer szexeltünk. Akkor még voltak barátnőim, kérdezgették, hogy csinálom, hogy ennyi év alatt egyszer se csaltam meg. Azt válaszoltam, hogy minek csálnám meg, amikor megkapom tőle azt, ami miatt az ember leginkább félrelép. Ahány megcsalást láttam, mind a szexről szólt. Amiatt pedig semmi okom nem volt megcsalni Jánost. Miután elköltöztem tőle, az hiányzott a legjobban. Keresni is kezdtem ezerrel a lehetőségeket. Akikkel együtt voltam, mind azt mondták, hogy iszonyú nagy erotikus kisugárzásom van. Nem vagyok egy manőken alkat, sose voltam, noha a szakítás után leadtam néhány kilót, de akkor se lehetne belőlem fotómodell. Ennek ellenére elég jól alakultak a dolgaim ezen a téren. Holott nem csináltam semmi különöset – egész egyszerűen magamat adtam. Mindenki azt mondta, hogy milyen jó volt velem, és mindenképpen találkozzunk még, ami mondjuk egyszer se történt meg, mármint hogy végül az összes alkalom arra az egy esetre korlátozódott. Apu a múltkor megjegyezte, hogy még nem találtam meg az igazit. Nem akartam neki mondani, hogy nekem nincs olyan, hogy igazi, sőt szerintem senkinek nincs, az effélét csak

azért hazudják az emberek, hogy meg legyen indokolva, hogy miért kötötték le magukat egyvalaki mellett. Én személy szerint három esetben éreztem azt, hogy az illető az a bizonyos Nagy Ő – mindjárt az elsőnél, aztán Gabesznál, akinek a zenekarában énekeltem, utána meg Jánosnál, akivel éveken keresztül együtt éltem, és az egész tovább tartott, mint az összes többi együttesen. Ma persze már csak nevetni tudok régi önmagamon. Szerencsére az elmúlt időszak megtanított arra, hogy az igazi nem létezik. Egyedül érzem magam a legjobban a bőrömben. Életem során összeálltam mindenféle férfiakkal, akikben, persze, elismerem, volt pár közös vonás, a leginkább az, hogy mindegyik művészlélek volt – szóval, lehet, hogy ez a típus a zsánerem, azonban ma már képtelen lennék arra, hogy lassú és korlátozott átlagemberekhez igazítsam az életemet, ráadásul szexszel és vacsorával fizessek azért, hogy ne érezzem magam egyedül.

Az asztal ügyében végül beszéltem Jánossal. Fölhívtam, de épp riportot ment csinálni abba a faluba, amit a múlt heti felhőszakadaskor elöntött a víz, így hát telefonon nem tudtunk beszélni. Rendesen bedühödtem, mint mindig, amikor képtelen és ostoba akadályok miatt nem bírok elintézni valamit. János nem sokkal később visszahívott, és azt mondta, hogy délután bent lesz a szerkesztőségben, menjek be hozzá. Közöltem vele, hogy ez nem igazán jó ötlet, megjegyezhetné volna ennyi év alatt, hogy keddenként délutános vagyok. Rögtön bocsánatot kért, mondván, megfélekezett arról, hogy kedd van. Így aztán az lett végül, hogy miután leadta a cikket, átugrott a könyvtárba. Ez nagyon lovagias tett volt a részéről, sose jött be hozzám szívesen, ugyanis én az olvasóteremből nem jöhetek ki, ott bent pedig csak suttogva lehet beszélni, ami nem kenyere Jánosnak, mivel ő a harsány hangokhoz szokott – ráadásul akármikor félbeszakíthat egy olvasó azzal, hogy nem talál valamit.

Szóval, bejött, és én előadtam neki, hogy szereznem kell egy asztalt, mégpedig sürgősen, mivel szombaton jön a húgom a két gyerekkel és a férjével, de lehet, hogy Apuék is betoppannak, és én mégse ültethetem le őket a földre. Mindjárt tudtam, hogy morogni fog. Ezúttal az volt a baja, hogy minek rendezek egy akkora lakásban családi ebédet, miért nem viszem el őket vendéglőbe. Azzal vágtam vissza, hogy azért, mert a közalkalmazotti fizetésemből étteremre nem telik, és különben is, szeretnék főzni nekik: a főzés egy rítus, amivel kifejezzük a szeretetünket mások iránt. Persze, ő képtelen volt oly sok éven át megérteni, hogy amikor hajnal háromkor fölkeltem süteményt sütni, azt nem amiatt tettem, hogy őt bosszantsam, hanem mert éppen akkor tört rám egy óriási érzelmi hullám, amit nem lehetett szimplán egyetlen szeretkezéssel elfojtani – úgy éreztem, hogy azáltal is szabad utat kell engednem a belőlem kirobbanni akaró érzelmeknek, hogy azonnal sütök neki egy pompás süteményt. S hát mikor vendégül láttuk a barátait: költőket, írókat, festőket, zenészeket és színészeket, azokban a vacsoráimban is rendre benne volt az én egész lelkem, a szívem, az összes iránta érzett szerelmem, még úgy is, hogy azokat az ételeket nem csak ő egyedül fogyasztotta el.

De nem akartam erről megint vitázni, pláne nem összeveszni vele, így hát azzal zártam rövidre a témát, hogy most ne ezekkel a dolgokkal foglalkozzunk, inkább adjon tanácsot, honnét keríthetek gyorsan egy olyan asztalt, ami mellé le tud ülni vagy hat ember, és el is fér a lakásomba. Elvégre ő annyi emberrel van kapcsolatban nem csak a városból, de a megyéből is, biztos tud valakit, aki bírna ebben segíteni. Miközben suttogva ecseteltem neki az elképzeléseimet, az arcát figyeltem, amelyen a legkisebb szarkalábat is úgy ismerem, hogy ha álmomból vernének föl, akkor is gondolkodás nélkül azonnal le tudnám rajzolni a vonásait. Mint ahogy ez már többször is megesett: készítettem pár portrét róla, legalább akkora odaadással csináltam, amekkorával főztem neki, volt tusrajz, grafitrajz, festmény; János szépen megköszönte mindet, de láttam rajta, hogy közben magában nevet. Kinevet. Az egyikre meg is jegyezte, hogy még hasonlít is. Pedig nem a hasonlóság meg az effélék a lényegesek, hanem az, hogy miként ábrázolom az érzéseimet, hogy ő látja-e, hogy ez nem csupán egy róla szóló portré, hanem kapcsolatunk letükrözése – vagyis benne van mindaz, amit iránta érzek,

és kettőnkéről gondolk. Tökéletesen érdektelen, hogy jó helyen vannak-e a képen a vonásai, vagy sem. A művészet lényege nem a lexikális pontosság, hanem az érzelmek kifejezése. Ezt többször próbáltam János tudomására hozni, ő azonban mindig értetlenséggel fogadta. Úgyhogy egy idő után befogtam a számat.

Igazából ezért csalódtam Jánosban. Amikor megismerkedtünk, azt gondoltam, hogy más, mint a többi. Hogy egy tüzes, lendületes, aktív, ugyanakkor érzelemmel és szenvedéllyel teli ember, aki hozzám hasonlóan képes megváltoztatni a világot: ha nem is föltétlenül az egészet, de a közvetlen környezetében lévő dolgokat bizonyosan. Ugyanúgy a tehetséget és a művészetet kerestem és véltem fölfedezni benne, amiként elődeiben is. A nevével előbb találkoztam a megyei lapban, mint vele személyesen, sőt, kiderült, hogy kétszeresen is találkoztam vele: fogalmam sem volt róla, hogy a Gelencsér Kristóf, akinek a verseit mindig elolvastam a szombati mellékletben, az emellett kiváló riportokat jegyző János írói álneve. Ugyanis a lapnál nem akarták, hogy az eredeti nevén, amin az egyéb cikkei megjelennek, közölje a költeményeit. Jánosba tehát Gelencsér Kristófon keresztül szerettem bele, és utólag visszatekintve tisztán látom, hogy Gelencsér Kristóf volt szenvedélyünk indikátora is: ahogyan lassacskán eltűnedezték a szombati számból Gelencsér Kristóf versei, úgy aludt ki belőlünk a tűz. János föladta, azt mondta, nincs értelme versekkel bajlódni, hiszen nem kellene senkinek, a mellékletben is csak azért jelennek meg, mert muszáj beletenni valami irodalmat, minden alkalommal hagynak ki neki helyet, és mivel nincs más, jobb híján leközlök Gelencsér Kristóf költeményeit. Egy időben küldözgette másfelé is a verseket, fővárosi lapoknak, irodalmi folyóiratoknak, sőt, egyszer az én rábeszélésemre összeszedte és eljuttatta mindet pár kiadónak. A többség nem válaszolt, vagy ha mégis, abban nem volt köszönet. Én pedig közben rájöttem arra, hogy János egyáltalán nem más, mint a többi, hanem ugyanolyan földhözragadt ember, aki képtelen megérteni, hogy nem a megjelenés, a mindenáron való nyomdafesték számítás, hanem a világot megváltó akarat, az elszántság, a tűz, a művészet mindennek feletti ereje, ami képessé tesz bennünket arra, hogy elszakadjunk az átlagtól, és egy egészen más életet éljünk, mint az ostoba és korlátolt többség.

Ehelyett tökéletesen átlagos életünk volt. Akkor ismerkedtünk meg, amikor kimondták a válást, én hozzá költöztem, és kéthetente szombatonként jöttek a gyerekek. Kirándulni vittük őket, meg uszodába, moziba, gokartozni, beültünk a plázába, és gyorsétteremben ebédeltünk. Azt gondoltam, hogy persze, ennek így kell lennie, meg kell adni a gyerekeknek azt, amit kérnek, és ami jár nekik. Csak közben ugyanaz történt, ami a korábbi kapcsolataimban is: János sem ismerte föl az én tehetségemet, a másságomat, hogy mennyire nem vagyok átlagember. Nem látta meg bennem a másfajta élet lehetőségét – ugyanúgy, ahogy a többi férfi se, akikkel kénytelen voltam hosszabb-rövidebb ideig együtt élni. Ezért is mondogatom mostanában Apuéknek, hogy higgyék el, mennyivel jobb most nekem, végre kibonthatom a képességeimet, szárnyalhatok a tehetségem szárnyán, és megvalósíthatom azt, amit oly sok időn keresztül kerestem, csak éppen azt hittem, hogy egy másik ember, egy férfi oldalán találom majd meg.

Hiszen nyilvánvaló, hogy tehetséges vagyok. Tulajdonképpen zseni. S az a borzasztó, hogy ezt senki nem vette eddig észre. Jó, talán a főiskolai tanáraink közül egyik-másik meglátta bennem a különleges képességeket, ráérezett, hogy nem hétköznapi adottságaim vannak, legalábbis pár dolgozatom után mintha eszerint nyilvánultak meg, ám ők se vették a fáradságot arra, hogy foglalkozzanak velem. Senki nem vette. Egyik férfi se a megannyi kapcsolatom közül. Gabesz sem, akinek pedig a zenekarában énekeltem, s fölléptünk a megyében egy csomó helyen. Jánossal is amiatt romlott el az egész, hogy együtt éltünk, megosztottam vele az asztalomat, az ágyamat, a gondolataimat, de ő se vette észre a tehetségemet. Vagy ha netán észre is vette, még annyira se adta ennek jelét, mint a tanáraink. Lefoglalta a saját karrierje, a pozíciója a lapnál, na meg Gelencsér Kristóf versei. Az elején mindig vártam azokat az

estéket, amikor eljöttek hozzánk a barátai. Sok barátja van, mind művészember, és mindegyik szájából ömlött a panasz, hogy itt, vidéken nem érdemes a sok értetlen parasztnak művészetet csinálni, közben meg a szemét pestiek nem hagyják érvényesülni a vidékieket – azon vitatkoztak, van-e értelme így bármihez is kezdeni. Csöndben hallgattam, és vártam, mikor szólal meg valaki, hogy: „Na, de itt van a Jutka például, nézzétek meg ezt az ételt, amit főzött, és ami még fontosabb: ahogyan megfőzte, hát az önmagában művészet; igazából, lássuk be, a Jutka a legnagyobb művész mindnyájunk közül, mert ő nem koncentrálni csupán egyetlen dologra, nem ír verset, nem szerez zenét, és nem fest festményeket, hanem benne ott van minden egyszerre, az összes szó, hang és kép együttesen – s bizony ez az igazi művészet, ehhez kell az igazi tehetség, mindezeket megélni, átélni, és megérezni”. Ó, hányszor vártam arra, hogy a világot megváltó viták közepette, míg csöndben ültem az asztal sarkán, és ugrásra készen figyeltem, kell-e még valakinek valami, hol ürült ki tányér vagy pohár, János egyszer csak rám mutasson, és azt mondja: „Mi itt csupán ócska kóklerek vagyunk, barátaim, a legnagyobb művészhez, Jutkához képest legalábbis egész biztosan, az ő számára ugyanis a művészet maga az élet, amit ő a kivételes tehetségével képes nap mint megragadni és átérezni. Mi ennek mindössze a halovány lenyomatait tudjuk az alkotásainkban visszatükrözni, miközben ő művek nélkül képes az alkotásra.”

De nem, János soha nem mondott ilyet, mint ahogy egyik barátja sem, legföljebb megdicsérték a főztömet (ami persze jólesett, a baj az volt, hogy látszott, hogy a dicséret ellenére fogalmuk sincs az egésztől), és megköszönték, ha töltöttem nekik bort. Háziasszony lettem János, az én korábban rajongásig szeretett Gelencsér Kristófom mellett, akiről pedig azt hittem, hogy együtt fogunk szárnyalni, berepüljük a kék eget, s még a Nap se perzselheti le a szárnyukat, miközben meghódítjuk a világot. De Gelencsér Kristóf mindössze a versekben létezett, János mellett ugyanolyan volt az élet, mint bármelyik ostoba, korlátolt és lassú ember mellett. Dühített (noha ezt nem mutattam ki soha, legföljebb belülről fortyogtam, ami, belátom, hiba volt), hogy János nem vette észre, kivel él együtt, és nem használta ki a lehetőségét annak, amire pedig együtt, általam képesek lettünk volna. Ahol csak lehetett, korlátokat emelt, és nem engedte, hogy utat adjak a bennem lévő építő, alkotó energiának. Jó is, hogy szakítottunk, hiszen mindez előbb-utóbb megfojtott volna. Azért léptem ki minden kapcsolatomból egyesek szerint még idő előtt, mert ugyanezt éreztem. A sok ostoba, lusta férfi csak bámult, hogy most mi van, mi a bajom, amikor olyan remekül működik minden. Hát semmi nem működött remekül – csak hitték, hogy flottul mennek a dolgok, közben nem vette észre egyik sem, hogy mekkora tehetség vagyok.

Sokkal jobb így, egyedül. János például mindig visszaparancsolt az ágyba, amikor éjjel fölkeltem, és mászkáltam a lakásban. Azt gondolta, valami bajom van, pedig észrevehette volna, észre kellett volna vennie, hogy körülöttem izzik a levegő, hogy a szenvedélyem és az érzéseim nem hagynak aludni, hanem arra késztetnek, hogy tegyek valamit, hogy magamhoz öleljem mindenkit és mindent, hogy bátorítsam az egész világot, hogy nyugi, nincs semmi baj, itt vagyok... Nem, János szigorúan ágyba parancsolt, aztán veszekedett velem, amiért hánykolódom a takaró alatt. Azt hitte, egy gyors szex majd lecsillapít. Hazudtam neki, úgy csináltam, mintha lecsillapított volna, hadd aludjon nyugodtan reggelig.

De mindennek már szerencsére vége van. Időnként kicsit még zavar, hogy ekkora tehetséggel nem egyetlen területre koncentrálok, azonban tudom, hogy ez csak az elmúlt időszak elfojtásainak és János hatásának lassacskán elmúló nyoma. Az én energiámmal nem lehetne szimplán egy dolgot művelni. Nekem az életem az alkotásom. Ahogyan élek, és amit nap mint nap teszek, ami bennem lakik, az az én művészetem. Mint ahogy azt is tudom, hogy így sokkal, de sokkal szabadabban valósíthatom meg magamat, mintha az érzéseimet belegyömöszölném egy vers, vagy egy festmény kényszerű korlátai közé. Mindenki csodálkozik rajta, mennyi energia van bennem – a kolléganőim, az ismerőseim, a hétköznapi emberek, akikkel

nap mint nap érintkezem, mindenki csak nézi, csak nézi ezt a kirobbanó, hatalmas, alkotó vitalitást. Hát még ha tudnák, hogy napokon keresztül nem alszom, vagy ha mégis, beérem pár órával csupán! Persze, nem lehet mindent másokkal megosztani. Az emberek egy csomó dolgot képtelenek fölfogni, és nem veszik észre, amit én igen. Ma már tudom, hogy az a sorsom, hogy egyedül legyek. Ám mégse vagyok magányos, hiszen még azokon az azokon az éjszakákon is, amiket azzal töltök, hogy a bennem feszülő energiák és erők készítésére föl-alá mászkálok a lakásban (sajnos csak egy irányba közlekedhetek, ha nem akarom, hogy nekimenjek valaminek), vagy mondjuk olyan süteményeket sütök, amiket hajnalban teljesen egyedül eszek meg, olyankor is velem van az élet, és az egész világ.

Én a tehetségemet az életemmel fejezem ki, és ahogyan élek, abban rejlik a zsenialitásom.

Ezt se mondtam meg kedd délután Jánosnak. Hallgattam, figyeltem, bólogattam, miközben arról beszélgettünk, hogy milyen asztalt szerezzek szombatra, amikor jön a húgom a férjével és a két gyerekével, és talán betoppannak Apuék is. János azt javasolta, az volna a legjobb, ha az előtérben, ami egyszerre konyha és étkező is, fölszereltetnék a falra egy lehajtható asztallapot. Nagyon praktikus megoldás: ha kell, akkor fölhajtom, és aláteszem a lábakat, amikor pedig nem kell, akkor ott lapul szépen a fal mellett, közben meg van elegendő helyem. Kiváló ötlet, szó se róla, csak az lehet akadály, hogy szombatra bajosan lehet megvalósítani. Nincs olyan asztalos a környéken, aki megcsinálná néhány nap alatt. Az emberek lassúak, nehéz fölfogásúak és korlátoltak. Képtelenek követni, hogy nekem mire van szükségem. Viszont az ötlet tényleg jó, és miközben János azon kesergett, hogy ezt szombatra senki nem fogja nekem elkészíteni, bennem már körvonalazódott a gondolat, hogy veszek fűrész, csavarokat, deszkákat, néhány zsugát, és nekiállok én magam. Lehet, hogy még ma éjszaka megcsinálom. Körém most már senki ne emeljen korlátokat.

Boldogság

Miután az utolsó órája is véget ért, Zsófinak nem volt maradása az iskolában. Lement az étkezőbe, és amilyen gyorsan tudta, kikanalazta a feltét nélküli sárgaborsó-főzeléket (húslevest nem kért, Zsófi nem evett húst), közben a tányérjába temetkezett, hogy ne kelljen bekapcsolódnia a kollégái között zajló társalgásba. Nem is nagyon figyelt oda, csupán a hangosabb félszavakat kapta el belőle, azokból sejtette, hogy megint a nyárra tervezett felújítás elmaradásának okairól és felelőseiről volt szó – a hosszú tanári asztal túloldalán ülő igazgatóhelyettes időnként annyira felcsattant, hogy a kollégák sietve csitítgatni kezdték, nehogy az étkező másik felében ebédelő gyerekek fölfigyeljenek a szóváltásokra.

Zsófi nem akart senkire és semmire odafigyelni. A sárgaborsó-főzelékre koncentrált, és arra, hogy minél hamarabb szabadulhasson innét. Amint végzett az ebéddel, anélkül, hogy rájuk nézett volna, elköszönt a többiektől, s mielőtt azok bármit mondhattak volna, kisetett az étkezőből. Biztos volt benne, hogy viselkedése most is megütközést kelt, és legalább arra a kis időre egységbe kovácsolja a civakodókat, amíg az ő különcködése a téma. Biztos volt benne, de nem törődött vele, sőt ahogy máskor, ezúttal is némi büszkeség töltötte el. Ilyenkor mindig eszébe jutottak a főiskolai didaktikaórák, ahol az előadó vélt jópofaságból rendre kitért a tantestületek viselt dolgaira, és a saját tapasztalataiból merítve adott viccesnek szánt tanácsokat arra vonatkozólag, miként kell az ott kialakult helyzeteket kezelni. Zsófi viszont szántsándékkal kihúzta magát az úgynevezett tantestületi helyzetekből: nem érdekelték a pletykák és az ármánykodások, nem akart egyik klikkhez se tartozni, és a vállait vonogatta, ha valamelyik kollégája efféle ügyekkel próbálta traktálni. Tudta, hogy viselkedését rossznéven veszik, és visszahallotta azt is, hogy a kollégák azt gondolják róla, lenézi őket és fent hordja az orrát. Volt idő, amikor az ilyen megjegyzések szíven ütöttek, akkor kétségbeesett erőfeszítéssel próbálta cáfolni őket: édességgel és apró ajándékokkal kedveskedett a tanáriban, cukrászdába invitálta legközelebbi munkatársait, és óriási elánnal vetette bele magát különféle iskolai rendezvények szervezésébe. Ezeknek azonban rendre megint megjegyzések lettek a vége, így Zsófi végül letett a pedálozásról. Úgy vélte, hogy amennyiben különcségnek számít az, ha valaki ebben a romlott és ármánnyal teli világban megpróbál tiszta maradni, akkor ő büszkén és boldogan vállalja a különc szerepét. Az állását nem kellett féltenie, hiszen nem csak ő gondolta jó pedagógusnak magát: annak tartották mindennek dacára a kollégái is, a gyerekek is szerették, csak épp a tantestületben volt a helyzete olyan, amilyen – de hát ennél nehezebb dolgokat is át lehet élni, és különben is, a főiskolai didaktikanár mindig azt mondta, hogy a tantestület nem más, mint egy túlkvalifikált gittegylet, ahol nem szeretik átadni a másiknak a gittet. Nem érdemel a kelleténél több figyelmet.

Egyszóval miután Zsófi, holmiját magához szorítva, lehajtott fejjel, gyors léptekkel kisilisszolt az étkezőből, a porta előtt már egészen megkönnyűbödött a szíve, a kapun kilépve pedig valósággal megmámorosodott. Szép őszi idő volt: sütött a Nap, kósza báránnyelűk úsztak a kék égen, és a dübörgő autók benzingőze dacára Zsófi érezni vélte az érett vadgesztenyének a közeli ligetből idelengedező illatát. Mivel azonnali elintézészt igénylő teendő nem jutott az eszébe, úgy döntött, hogy megajándékozta magát egy sétával, és gyalog megy haza. Bekanyarodott az iskola melletti mellékutca, szökellő léptekkel átvágott a ligeten, s miközben a gesztenyét rugdosta a kavicsúton, egy dalt dúdolgatott a szerelemről. A dal kitartott akkor is, amikor áthaladt a városi színház előtti főtéren, Zsófi csak azért hagyta abba, mert belépett a színházzal szembeni könyvesboltba.

Zsófi szeretett olvasni – valósággal falta a könyveket, állandó vendége volt a városi és az iskolai könyvtárnak; könyvesboltba jobbára azért járt, mert onnét nézte ki, hogy milyen

újdomságokat fog hamarosan kikölcsönözni. Ezúttal is a legfrissebb könyveket tartalmazó polc felé vette az irányt. Nem is kellett sokat nézelődni ahhoz, hogy a meglepetéstől egyszeriben elakadjon a lélegzete: az egyik könyv címlapján ismerős nevet pillantott meg. Levette a kötetet a polcról, megfordította – semmi kétség, ő az: a név után a hátoldalon lévő arc is ismerős.

„Hát tényleg író lett” – futott át Zsófi agyán, és a napsütötte délután okozta örömébe egy szemvillanás alatt csöppnyi öröm vegyült. A fejében kósza gondolatok keltek szárnyra valamiféle elszalasztott lehetőségről, és hiába tiltakozott ellene, képzeete egyik rejtékében egyszeriben írófeleséggént látta magát, nagynevű művészek és írók között, a zseniális művek árnyékában szellemesen, könnyedén, mégis emelkedett hangnemben társalogva; sőt, nem is csupán egyszerű írófeleséggént – ment tovább az ellenőrizhetetlen gondolatsor –, hiszen egy ilyen közegben az ő versei is értő fülekre találnának, úgyhogy inkább alkotótárs, művész házaspár... igen, egész biztosan ezek lennének... lehetek volna...

Zsófi megvette a könyvet. A tér túloldalán, a színház előtt buszra szállt. A bevásárlásról is elfeledkezett; amint hazaért, lerúgta magáról a cipőt, egy székre dobta a kötött kardigánt és a vászontarisznyát, az ágyra vetette magát, és azonnal olvasni kezdett.

Novelláskötet volt, ráadásul ahogy a fülszövegből kiderült, nem is az első. Zsófi csodálkozott, nem tudott ezekről, noha tájékozottnak és olvasottnak tartotta magát a kortárs magyar irodalmat illetően. A könyv nem volt se vastag, se vékony, éppen akkora, amekkorát két-három óra alatt el lehet olvasni.

A negyedik novellánál újból rossz érzések törtek rá. A történet egy lányról szólt, akinek merész álmait elsodorja az élet – ilyen novellát persze nagyon sok mindenről és mindenkiről lehet írni, Zsófi mégis gyanakodni kezdett. Amikor pedig a végére ért, már egészen biztos volt benne. A történetet ugyanis a lány elhagyott szerelme mesélte el, s a megírt események ismerősként csendültek Zsófi lelkében. Régi, már-már elfeledett dolgok voltak ezek: romantikus séták, hosszú, érzelmes és okos világmegváltó beszélgetések, nagy kirándulások, és egy minden tekintetben első szerelem... A történet vége felé a lány otthagya az egyébként hasonló álmokat kergető fiút, ám hiába a szárnyaló eszmék és ideák, mindabból, amit a lány elképzelt magának, semmi nem valósult meg: az ő élete is épp olyan szürke és átlagos lett, mint bárkié.

Zsófi hasalt az ágyon és sírt. Keservesen sírt.

Amikor abbahagyta a sírást, a sarokba vágta a könyvet. Betett egy CD-t a lejátszóba, két dalt végigénekelte, a harmadiknál lekapcsolta a lemezt, elővette a sarokból a könyvet, újra lehasalt az ágyra és végigolvasta. Észre se vette, hogy a végén már erőltetni kellett a szemét, annyira besötétedett. Nem kapcsolt villanyt, az ablakon át beszűrődő fényben nézegette hol a címlapot, hol a fotót a szerzőről. Arra gondolt, hogy egész jól néz ki. Tizenöt év ide vagy oda, nem sokat változott.

Kattant a zár, nyílt az ajtó. Gergő érkezett, Zsófi szerelme. Nem éltek együtt, ám Gergőnek volt kulcsa Zsófi lakásához. Elsősorban Zsófi nem akarta az együttélést, azt mondta, hogy az kötöttségeket és fölösleges elkötelezettséget jelent, és megfojtja az ember szabadságát. Gergő, aki néhány évvel fiatalabb volt Zsófinál, egyetértett vele. Ő egyébként a szüleivel lakott, és Zsófi lakásához közel, egy ezoterikus boltban minden nap kilenctől ötig amuletteket, füstölőket, gyógykristályokat és tarotkönyveket árult.

Gergő fölkapcsolta a szobában a villanyt. Zsófi hunyorgott, a szeméit dörzsölgette, és remélte, hogy a fiú nem veszi észre az arcán az odaszáradt könnycsíkokat.

– Mit csinálsz itt a sötétben? – kérdezte Gergő, és azzal a meleg, barna nézésével bámult Zsófigra, amit a lány különösen szeretett.

– Olvastam – Zsófi felült az ágyon és megigazította a haját.

– Megvakulsz.

– Nem vakulok meg.

– De megvakulsz. Miért nem vigyázol magadra?

Zsófi erre nem mondott semmit. Gergő odahajolt hozzá és szájon csókolta. Zsófi nem viszonzta a csókot.

– Valami baj van?

– Nincsen.

– Hát akkor?

– Mit hát akkor?

– Látom rajtad, hogy valami bánt. Megint az iskola?

– Nincsen semmi bajom. Olvastam és kész.

Zsófi föltápáskodott az ágyról és kiment pisilni. Nem kellett messzire mennie: a mosdó a konyhaként is funkcionáló előszobából nyílt, akárcsak a lakás egyetlen szobája. Régebben, amikor meglátogatták, Zsófi szülei gyakran emlegették, hogy nagyobbra kéne cserélni ezt a garzont, mert ha Zsófi férjhez megy és születik egy gyerek, akkor bizony kicsi lesz. Aztán Zsófi egyszer magából kikelve rájuk förmedt, hogy hagyják már abba az állandó célozgatást, neki tökéletesen megfelel ez a lakás, ha majd valami változás lesz, ráérnek gondolkodni. A szülei megszeppenten elhallgattak, és azóta nem is hozták szóba a dolgot.

A mosdóban lemosta a könnyfoltokat, megfésülködött, megigazította a ruháját. Mielőtt kiment, még egyszer megnézte magát a tükörben, s hirtelen megint eszébe jutott az a novella. Egy szempillantás alatt elöntötte a keserű düh. Úgy vágta be maga mögött a mosdó ajtaját, hogy beleremegtek az ablakok. Gergő csodálkozva nézett rá az ágyról. Zsófi megállt előtte a szoba közepén, és ahogy a fiútól tanulta, lassan, mélyeket lélegzett.

– Földegesített valaki? – kérdezte Gergő. – Megint mondtak valamit a kollégáid?

– Csak olvastam – hadarta Zsófi –, és tudod, hogy rám mindig nagy hatással van az, amit olvasok.

– Tudom – Gergő Zsófiira mosolygott, letette az öléből a könyvet, és kitérte a karjait.

Zsófi nem lépett közelebb, a könyvet bámulta az ágytakarón. Gergő is odanézett.

– Ezt olvastad?

– Ezt.

– Ez izgatott föl ennyire?

Zsófi nem válaszolt. Gergő újra a kezébe vette a könyvet, belelapozott.

– Most vetted?

– Most.

– De hát nem is szoktál könyveket venni, inkább kikölcsönözöd... Ennyire megtetszett?

Zsófi összezárta az ajkait.

Gergő a hátoldalon lévő fotót vizslatta.

– Nem ismerem az ürgét. Soha nem hallottam még a nevét se.

– Én se – mondta sebesen Zsófi.

Gergő az arcába fúrta a tekintetét.

– Nem tudom, mit írt ebben – a könyvre csapott –, de elég durva dolgok lehetnek, ha ennyire fölzaklatott.

– Nem tudod – Zsófi az ablak felé fordította a fejét –, hol lehetne megtudni róla valamit?

– Miről? A könyvről?

– Nem.

– Hát akkor? A pasasról?

– Igen, róla.

– Mit akarsz megtudni?

– Bármit... Például hogy miket csinált még ezen a könyvön kívül. Meg hogy hol él... Ilyesmiket.

– De ez miért érdekel téged?

Zsófi ezt a kérdést is elengedte a füle mellett. Egy darabig csönd volt.

– Az interneten – mondta aztán Gergő. – Gyere el hozzánk. Illetve – az órájára pillantott – nekem már lassan mennem kell, mert még be kell állnunk. De anyám otthon van. Menj el hozzánk és használd a számítógépet.

– Mikor kezdtek?

– Nyolckor. Megint előzenekar leszünk. Ugye eljössz?

Mióta Gergő megérkezett, Zsófi először mosolygott reá.

– Hát persze. Mindig ott vagyok, nem? – és megsimogatta a fiú arcát.

Félórával később együtt mentek le az utcára. Zsófi a könyvtárat választotta Gergőék lakása helyett. A könyvtár előtt Gergő szeretett volna még egyszer szenvedélyes csókban összeformni vele, ám Zsófi kitért előle, és Gergőnek meg kellett elégednie két cuppanós puszival. Aztán Zsófi bement a könyvtárba, ahol azonnal talált is szabad számítógépet.

Nem kellett sokat keresgélennie: beütötte a keresőprogramba egykori szerelme nevét, s máris sorakoztak a találatok – novellák, könyvismertető, kritikák, újságcikkek. Némi böngészés után az egyik oldalon, egy interjú mellett két fotót is talált. Az egyik egyedül ábrázolta az író, a másik otthoni környezetben, a családjával együtt – feleség, gyerek, a háttérben szépen berendezett lakás. Zsófi kinagyította és megsejtelte mind a két képet. Megállapította, hogy egykori szerelme mégis csak megváltozott: arca kikerekedett, szeme megtáskásodott, haja meggyérült, és némi pocakot is eresztett. A könyv hátoldalára minden bizonnyal egy régebbi, előnyösebb, de korántsem a valóságot tükröző fotót tettek.

A családi képet sokáig nézte. Közelebb hajolt a képernyőhöz, s egyre inkább úgy találta, hogy inkább ábrázol egy teljesen átlagos családot, mint egy nagy író és élete párját. Semmi múzsa, semmi alkotótárs. Egy férj, egy feleség – aki nem melleleg láthatóan ízig-vérig háziasszony – , olcsó bútorok, hétköznapi lakás. A gyerek legalább szép. Egyébként semmi különös.

Miután végzett az internettel, megnézte, mi van meg a könyvtárban egykori szerelmétől. Egyetlenegy vékonyka regényt talált. Nem volt rajta fotó. Belelapozott, beleolvasott néhány bekezdésbe, aztán elindult vele a kölcsönzőpult felé, ám néhány lépés után visszafordult, és visszatette a könyvet a polcra.

Kiment a könyvtárból. Lehűlt az idő. Begombolta a kötött kardigánt, sietős, nagy léptekkel haladt a pub felé.

Időben érkezett, Gergőék épp elkészültek a beállással és a hangolással. Zsófi megszokásból körbenézett, hátha itt van valamelyik kollégája, bár tudta, hogy felesleges, azok nem járnak ilyen helyekre, meg úgy egyáltalán – gondolta Zsófi –, nem mozdulnak ki sehova: ha eljönnek az iskolából, hazamennek, és dolgozatokat javítanak, vagy nézik a tévét. Egy nagy asztal körül Gergő cimborái üldögéltek, amint meglátták Zsófit, hevesen integetni kezdtek feléje. Zsófi odaült hozzájuk, azok gyorsan rendeltek neki egy sört.

A zenekar belecsapott a húrokba. Gergő énekelni kezdett, rázta a haját, közben egy pillanatra sem vette le a tekintetét Zsófiról. Zsófi mosolygott, a zene ütemére dobolt a lábaival. Gergő egyik haverja cigarettával kínálta. Zsófi elfogadta. Kihozták a sört, Zsófi belekortyolt, és közben arra gondolt, hogy az a novella egyáltalán nem róla szól. Vagy ha mégis annak szánta az a fiúcska, az a kopaszodó, kövérkés férj, hát akkor baromira téved.

Fölkelt és táncolni kezdett a színpad előtt.

Ütközés

Míg a többiek táncoltak, Andrea a falnak támaszkodott, és egy nagy pohár sörrel a kezében a DJ-t nézte. Jóképű, villogó tekintetű fiú volt: sötét haj, barna szemek, kreol bőr, amit izgatón ellenpontozott a mellkasig kigombolt, a villódzó fényektől függően hol lilának, hol narancssárgának látszó fehér ing. Fülhallgatóval a fején ringatta magát a zenepult mögött, már a következő számra, hiszen ő mindig eggyel előrebb járt ahhoz képest, ami éppen akkor áramlott a hangfalakból. Időnként Andreára nézett és rámosolygott. Andrea rendre visszamosolygott rá. Úgy saccolta, öt-hat évvel lehet fiatalabb nála a fiú.

– Hazavinnéd, mi? – Kinga odaperdült Andrea mellé, és belesüvöltött a fülébe. Andrea bólintott. – Mostanában se volt otthon semmi? – erre a kérdésre viszont Andrea megrázta a fejét.

Kinga is a DJ-t nézte, aki most mindkettejük felé villantotta csábos mosolyát.

– Vidd haza – nevetett Kinga, és megpaskolta a barátnője hátát.

– Hogy vinném már? – Andrea lebiggyesztette keskeny ajkait. – Tudod nagyon jól, hogy nem lehet.

– Akkor üljetek be az autóba, és mehet a tipi-tapi. Jössz denszelni?

– Nem. Be vagyok rúgva. Összeesnék a parkett közepén. Különben is, haza kéne mennem.

– Figyelj – miközben igyekezett a hangfalat túlkiabálni, Kinga rendületlenül rázta magát a zene ütemére –, tényleg fogjál magadnak pasit. Ez így nem mehet tovább.

Andrea legyintett. Kinga megint a DJ-re nézett.

– Engem ez a srác totál bepörgetett – ismét nevetett, aztán visszament a táncparketre, a barátja nyakába csimpaszkodott, és csókolózni kezdtek.

Andrea kiitta a maradék sört a pohárból, és integetett a barátnőjének. Kinga visszaintett, a jobb füléhez emelte a jobb kezét. Andrea bólogatott, hogy persze, majd hívják egymást, ám Kinga erre már nem figyelt, elmélyedt az egyre intenzívebb csókolózásban.

Odakint hűvös volt. Andrea föltámolygott a lépcsőkön, megállt a járdán, és megkapaszkodott a ház falában. Páran ácsorogtak a bejárat előtt, a beszélgetést félbeszakítva figyelték, hogy vajon Andrea kidobja-e a taccsot. Nem dobta ki. Néhány mély lélegzetvétel után össze tudta magát szedni annyira, hogy elinduljon. Arra is emlékezett, hová parkolt.

Későre járt, gyér volt a forgalom, ami jól jött Andreának: részegen rendszerint a szokásosnál is gyorsabban vezetett. Most is nagyon rövid időn belül hazaért. A lakásajtónál sokáig vacakolt, mire betalált a kulccsal a zárba. Biztos volt benne, hogy erre fölébredt a férje. Nem volt kedve a fürdészel vacakolni, lehányta magáról a ruhákat, egy szál bugyiban nyitott be a hálószobába. Jól sejtette: égett az éjjeli lámpa, Zsolt falnak vetett háttal ült az ágyban.

– Fölébresztettelek, ugye? – mormolta Andrea, miközben az ágy felé támolygott.

– Még nem aludtam – felelte a férje. Andrea tudta, hogy ez nem igaz. – Jól szórakoztál?

Andrea dűnnyögött, és befeküdt a takaró alá. Zsolt lekapcsolta a lámpát, megsimogatta a felesége haját, a fal felé fordult, pár pillanat múlva az egyenletes szuszogása jelezte, hogy már alszik is. Andrea reszketett a takaró alatt, forgott vele a szoba, dübörgött a halántéka, a szíve lüktetett. Végigsimította néhányszor a bugyiját, azután ő is elaludt.

*

Géza nagyon édesen tudott mosolyogni. Amúgy is volt benne valami kedvesen kisfiús báj, valami szeretetteljes naivitás, ahogy a dolgokat mindig a jó oldalukról közelítette meg, és ez folyton ott ült az arcán is. Nyilván emiatt nézték rendszerint fiatalabbnak a koránál. Amikor pedig elmosolyodott, vagy elnevette magát, végképp úgy festett, akár egy kiskamasz: az arca ragyogott, a szemei csillogtak, és kétoldalt, a szája szélénél megjelent két kicsiny gödröcske. Ez már az első találkozásaik idején roppant tetszett Andreának. Ugyanabban az utcában dolgoztak, és ugyanabba a kifőzdébe jártak ebédelni. Ott barátkoztak össze.

Ezúttal azonban nem dél volt, hanem verőfényes, napsütötte, jóleső délután.

– Én még iszom egyet – jelentette ki Andrea, miután az előző poén után kellően kimosolyogták magukat. – Te is kérsz?

Géza a saját poharára pillantott, abban még jócskán állt a sör.

– Nem. De te igyál nyugodtan.

Andrea intett. A csaposfiú kijött a pult mögül, és miközben fölvette a rendelést, le nem vette a tekintetét Andreáról.

– Jól bírod – jegyezte meg Géza, de ezúttal nem mosolygott.

Andrea vállat vont:

– Szeretem a sört. Amúgy meg tényleg jól bírom.

Munkahelyi dolgokról beszélgettek. Géza a főnökére panaszkodott, Andrea a beosztottjaira. Géza nagyon jól tudta utánozni a főnökét, akit Andrea ugyancsak ismert a kifőzdéből. Gurgulázva nevetett, ahogy Géza pont olyan pofákat vágott és pont úgy beszélt, mint a főnöke. Az újabb adag sörrel kikerkező csaposfiú megint végigmérte Andreát, és miután egy széles vigyor erejéig ő is beszállt az általános örömködésbe, kinyilvánította, hogy mennyire örül annak, hogy a vendégek ilyen jól érzik magukat.

– Te hiszel a hűségben? – kérdezte aztán Andrea.

– Ezt hogy érted? – kérdezett vissza Géza, és megremegett a hangja.

Andrea ujjai körbefonták a söröspoharat, jobb keze föl-alá csúszkált a poháron.

– Úgy értem, hogy szerintem nem lehet állandóan egy valakinek adni ugyanazokat az érzéseket. Az ember nem monogám lény. Ezt csak a társadalmi konvenciók kényszerítik rá. Az ösztönök mást sugallnak.

Andrea később nem tudta felidézni, hogy miként kezdtek csókolózni. Csak arra emlékezett, hogy jó volt: Géza a haját és az arcát simogatta, olyan kedvességgel és áhítattal, amelyet nagyon régen nem tapasztalt. A gyengédség később szenvedélyességbe váltott, igaz, ekkor már az autóban ültek, egy sötét parkolóban, és Géza hol a fenekét, hol a melleit markolászta, majd megkérte, hogy mutassa meg a bugyiját. Andrea megmutatta, sőt azt is engedte, hogy Géza ujjai belecsusszannak. Amikor azonban ő is elkezdte kigombolni a nadrágját, Andrea szelíden, de határozottan rászólt:

– Haza kell mennem. Késő van. Vár a férjem.

Géza megállt a mozdulatban, és két zihálás között annyit tudott mondani:

– Ja.

– Téged meg a menyasszonyod – tette hozzá Andrea. – Ugye, együtt vagytok még?

– Persze – lihegte Géza.

Megszólalt Andrea mobiltelefonja. Andrea odapillantott, és látta, hogy Zsolt hívja. Intett Gézának, hogy szálljon ki az autóból.

*

Másnap délben nem ment le a kifőzdébe, hanem megkérte a titkárnőjét, hogy rendeljen pizzát. Aznap délután is korábban lépett le a munkahelyéről – tudta, hogy a beosztottjai ezt maguk között szóvá teszik, de nem érdekelte –, és a felhőtlen napsütésben elsétált a sörözőig. Még alig voltak vendégek, és a csaposfiú sem volt sehol. Egy nagymellű, vastag ajkú nő állt a pult mögött, élvezte arccal hallgatta az egyik bárszéken ülő középkorú férfi udvarlását. Andrea, ha már ott volt, rendelt egy sört. Utána fölívta Kingát. A telefon kicsengett, Kinga azonban kinyomta a vonal másik oldalán. Andrea újra próbálkozott, Kinga megint kinyomta.

Akkor hívta vissza, amikor Andrea már visszafelé sétált a sörözőből, és azon gondolkodott, reggel hová parkolt.

– Bocsika – hadarta Kinga – csak bejött az Andris az irodába... – vihogni kezdett, a háttérben egy férfihang nevetett. – Bezártuk az ajtót, aztán... tudod... elszórakoztunk kicsit.

– Csak azért hívtalak – mondta kimért hangon Andrea – hogy ráérsz esetleg?

– Valami baj van?

– Nem, nincsen semmi, csak gondoltam, dumálhatnánk.

– Figyu, ha nem sürgős, legyen inkább holnap. Most moziba mennénk az Andrissal.

– Jó, akkor holnap. Majd csörgök.

– Puszi – mondta Kinga, de Andrea ezt már nem várta meg.

Otthon az a meglepetés érte, hogy a férje otthon volt.

– Hát te? – nézett rá kikerekedett szemekkel az előszobában.

– Én is kérdezhetném ugyanezt – mondta Zsolt. – Te se szoktál ilyen korán itthon lenni.

Andrea vállat vont:

– Nem volt semmi teendőm az irodában. Napközben kiadtam a melókat, mindenki szépen csinálta a magáét, én meg nem akartam lógatni a lábamat, úgyhogy eljöttem. Hát te?

– Nekem elmaradt a tárgyalásom. Viszont hoztam DVD-ket. Képzeld, a Robi, tudod, a recepciósi fiú, akivel a múltkori céges bulin dumáltunk hármasan, letöltötte a *Szex és New York* összes részét. Olyanokat is, amiket még nem vetítettek a tévében. Belenézünk most? Ha már úgyszint más programunk.

– Magyarul van?

– Van, ami magyarul, az újabbak meg angolul.

– Oksa. De előbb elmegyek pisilni.

Pisilés közben Andreának Kinga és Andris jutott az eszébe. Elképzelte őket Kinga irodájában, az állítható forgószékekben. Vagy az asztalon csinálták? Kinga asztalán mindig akkora rumli van.

Mikorra visszament, Zsolt már betette az egyik lemezt a lejátszóba. Andrea leült a férje mellé a kanapéra. Zsolt fogta a távirányítót, elindította a filmet, aztán végigsimította a felesége haját.

– Jól vagy? – kérdezte.

– Jól – felelte Andrea.

– Figyelj csak – Zsolt hangja most nagyon komolyan csengett –, ugye, minden rendben van az irodában?

– Hát persze. Miért ne lenne rendben?

– Csak azért kérdezem, mert nem jönne ki jól, ha galiba lenne. Igaz, hogy nagyon nagy szívességgel tartozott nekem, de a tulaj mégis csak a barátom, és nem szeretném, ha...

– Nyugi – vágott közbe Andrea –, minden oké.

Több epizódot is megnéztek egymás után. Andrea közben kétszer kiment pisilni. A pikánsabb jelenetek közben időnként lopva Zsoltra pillantott. A férje rezzenéstelen arccal ült a kanapén, sem érzelmeket, sem indulatokat nem árultak el a vonásai.

*

Másnap Andrea megint a kifőzdében ebédelt. Géza már várta. Amint Andrea megérkezett, közel hajolt hozzá, és meg akarta csókolni. Andrea kitért a csók elől, adott helyette két pusztit.

– Figyelj, itt ismerik a férjemet. Néha ő is itt ebédel.

Beültek egy félhomályos sarokba. Géza egészen közel helyezkedett Andreához. Míg az ebédet várták, az asztal alatt Andrea lábát simogatta. Amikor a keze becsúszt a szoknya alá, és ujjai eljutottak a bugyiig, Andrea összeszorította az ajkait, aztán kihúzta Géza kezét a szoknyája alól. Utána bezárta a combjait.

Ebéd után kiment a mosdóba. Miután végzett, a mosdó előterében, a takarítószer mellett beleütközött Gézába. Csókolózni kezdtek. Géza nagyon heves volt, többször belemarkolt Andrea fenekébe, ujjai megint be-becsúsztak a szoknya alá. Andrea egy darabig hagyta, majd eltolta magától Gézát, és ránevetett:

– Csak óvatosan. Teljesen bepirosodik a szájam környéke. Aztán mit mondok otthon, mi történt velem?

Visszamentek a helyükre a számláért, és amikor úgy gondolták, hogy a pincérek nem néznek oda, az asztal fölött csókot váltottak.

Andrea délután Kingával találkozott. Mivel megvárta, amíg a barátnője végez, ezúttal egész sokáig bent maradt az irodában, bár a beosztottai még javában a helyükön ültek, amikor távozott. A lépcsőházban az jutott eszébe, hogy vissza kellene jönnie félórával az elmenetele után: vajon olyankor is még bent van mindenki, vagy amint ő kiteszi a lábát, a többiek is lelépnek? Elhatározta, hogy egyszer utánajár.

Ugyanabba a sörözőbe ültek be Kingával, ahová Gézával két nappal előbb. Megint nem a csaposfiú volt ott, hanem a nagymellű nő.

– Tavaly november óta – közölte Andrea a második sör után.

– Jesszusom – mondta Kinga. – Hogy bírod?

Andrea vállat vont:

– Hát... így.

– Nem érzel készletet, hogy kéne valamit...?

– De, érzek.

– S akkor mit csinálsz?

– Magamhoz nyúlok – Andrea nevetett.

- Ez kurvára nem normális – Kinga megcsóválta a fejét.
  - Persze, hogy nem – Andrea a pult felé integetett, rendelt még egy sört.
  - S amikor nemrég egy hónapig nyaralni voltatok Franciaországban meg Spanyolországban? Ott se volt semmi?
  - Nem. De az az igazság, hogy mondjuk tavaly novemberben egyszer, viszont azelőtt se olyan gyakran... Jó, ez most a leghosszabb szünet, korábban tényleg rövidebbek voltak.
  - De miért? Nem áll föl neki?
  - Föláll. Legalábbis legutóbb fölállt.
- A nagymellű nő kihozta a sört. Feszés, testhezálló ruhát viselt. Az utolsó mondatnál elmosolyodott.
- Mennyi idős is a Zsolt?
  - Hat év van közöttünk.
  - Én csak azt nem értem, hogy ő hogy bírja? Végül is a férfiaknak állítólag nagyobbak az igényei... Bár az én igényeimnél nem hiszem – Kingából egy pillanatra kibuggyant a nevetés.
  - Zsoltnak kisebbek az igényei. Ha vannak egyáltalán.
  - Szeretőt tart?
  - Á, nem hiszem – Andrea megrázta a fejét. – Arról tudnék. Elég régóta ismerem ahhoz, hogy észrevegyem.
  - Akkor?
  - Lehet, hogy kurvázik.
  - Komolyan? – Kingának kikerekedtek a szemei.
  - Nem tudom. Az biztos, hogy masszázson már járt. Ő maga mesélte. Az állítólag olyan erotikus masszázs volt.
- Andrea beleivott a sörébe. Jó nagyokat kortyolt, mikor letette a poharat, már csak félig volt benne.
- Te nem próbálsz néha kezdeményezni?
  - Már nincs hozzá kedvem.
  - S nem is szoktatok erről beszélgetni?
  - Néha.
  - S olyankor mi van?
- Andrea vállat vont:
- Mindig megbeszéljük, hogy tökre szeretjük egymást, meg igazából tök jó minden, csak éppen nincs köztünk testiség, és ez azért kurvára hiányzik. Zsolt azt is mondta már, hogy megértené, ha szeretőt tartanék.
  - Én is mondtam ezt már neked... Na és, tartasz?
- Andrea legyintett.
- Azt is mondta, hogy azt is megértené, ha el akarnék válni.
  - Akkor válj el.

Andrea megint ivott. Letette a majdnem üres poharat. Megrázta a fejét.

A telefonja sípolt. Andrea elolvasta a Gézától érkezett szerelmes SMS-t. Először nem akart reagálni rá semmit, aztán küldött egy szmájlit válaszul.

*

Másnap sajgó fejfájással ébredt. Amikor ki akart kászálódni az ágyból, úgy forgott körülötte a szoba, hogy visszahanyatlott. Végül nagy nehezen összeszedte magát annyira, hogy el tudott vánszorogni a vécéig. Ott lekuporodott, ledugta az ujját a torkán, és megpróbált hányni. Néhány öklendezésen kívül semmire nem jutott, az émelygés nem múlt el, a feje is rendületlenül lüktetett. Miközben igyekezett újból összeszedni minden erejét, hogy visszajusson a hálószobába, megfogadta, hogy soha többé nem iszik. Ezen a héten másodszorra fogadta meg.

– Nem tudok ma dolgozni menni – jelentette ki Andrea, amikor a férje indulás előtt bekukkantott hozzá. – Baromi rosszul vagyok.

– Jó soká jöttél az éjszaka haza... Azért délutánra szedd össze magad, mert tudod, hogy ma jön a takarítónő – a férje intett, és távozott.

Andrea az egész délelőttöt az ágyban töltötte. A tévét kapcsolgatta, megnézett két epizódot a *Szex és New York* DVD-ről, és megpróbált olvasni az ágy mellett heverő nagy kupac könyvből, de akármelyiket nyitotta ki, összefolytak a szemei előtt a betűk. Az egyikből ráadásul kiejtette a könyvjelzőt, úgyhogy onnantól fogva nem tudta, hol tartott benne, de ezt nem bánta különösebben, nem szokta a könyveket végigolvasni, csak belekezdeni.

Nagy nehezen leküzdött egy bögre tejet, attól kicsit jobban érezte magát. Dél felé elszenvedült, a mobiltelefon hangja verte föl. Zsolt kereste:

– Na, hogy vagy?

– Alakul – mondta Andrea, mert abban a pillanatban egész elviselhetőnek érezte az állapotát.

– Remek. Akkor be kéne menned dolgozni – mielőtt Andrea bármit szólhatott volna erre, Zsolt mondta tovább: – Figyelj, délelőtt összefutottam a tulajotokkal, egész véletlenül, mert már tök régen nem találkoztunk, és azt mondta, hogy panaszkodtak neki a beosztottjaid, hogy keveset vagy bent. Hogy későn érkezel, korán elmész, sokáig ebédelsz, és napközben is el szoktál lófrálni.

Andrea az indulattól felült az ágyban.

– Miért kéne egész nap bent rostokolnom? Kiosztom a melót, mindenki tudja, mi az aznapi feladata. Nekem a munka szervezése a dolgom. Azt pedig lehet házon kívülről is csinálni. Tudják a számomat, ha gáz van, vagy nem értenek valamit, fölhívhatnak. Amúgy is, állítólag az a jó főnök, akinek a távollétében is flottul mennek a dolgok. A cimborádnak igazán nincs oka panaszra. Minden hónapban kap a számlájára rendesen.

– Ez oké, de haverság ide vagy oda, komolyabban kéne vened ezt az egészet – Zsolt mintha meg se hallotta volna Andrea érvelését. – S ne felejtse el azt sem, hogy ezzel a végzettségeddel nemigen kaphatnál másutt ilyen jól kereső melót. Úgyhogy öltözz föl és menj be dolgozni.

– Képtelen lennék autót vezetni...

– Jó. Akkor megyek érted.

Zsolt letette a telefont. Andrea mérgesen odadobta a készüléket a takaróra. Első gondolata az volt, hogy nem megy sehova, neki ne parancsolgasson, meg üzengessen senki. A második gondolata arról szólt, hogy ha be is megy, majd jó alaposan letol mindenkit, hogy mit panaszkodnak a háta mögött, ha valakinek valami baja van vele, mondja meg egyenesen neki.

Azután zuhanyozni ment. Amikor Zsolt fölhívta, hogy itt várja a ház előtt, már fel volt öltözve, a haját igazgatta éppen. Egész könnyen le tudott menni az utcára. Beült a férje Mazdájába, de nem mondott semmit. Nem is köszönt.

A férje se szólalt meg. Szokásával ellentétben mind a két kezével markolta a kormányt. Alaposan rálépett a gázra, a hídra vezető feljárónál azonban egy furgon jobbról besorolt eléje, úgyhogy kénytelen volt fékezni.

– Anyádat – mondta ekkor Zsolt. A hídra érve, miután kétsávossá nyílt az út, újra gázt adott, és megelőzte a furgont. Jobbra fordította a fejét, és épp készült beszólni a furgon sofőrjének, amikor belerohant az előtte haladó autóba.

Irtózatosan nagyot csattant. Andrea először azt hitte, hogy a Mazda darabokra hullott, és vele együtt ő is ripityára ment. Sikítani se volt ereje. Zsolt kikászálódott, hátulról megkerülte az autót, kinyitotta az ajtót, és kihúzta a feleségét a légszák mögül. Andrea csodálkozva tapasztalva, hogy simán lábra tud állni. Végignézett magán: nem látta sérülésnek nyomát.

– Jól vagy? – kérdezte Zsolt.

– Jól – felelte Andrea, és keservesen sírni kezdett.

Munkaidő után

A zsebkendőnyi képernyőn az egyik kereskedelmi tévé híradójának bevezető képei peregtek. Robi hátrafordult, és egyetlen pillantással fölmérte, hogy melyik irodának nem adták még le a kulcsát. A telefonkönyvet sem kellett föllapoznia: karnyújtásnyira tőle, a pult belső oldalán, kis öntapadós papíron ott sorakoztak a renitens nevek és telefonszámok.

– Főporta vagyok, jó estét kívánok – szólt bele négyszer egymás után Robi hivatalos hangon a telefonba. – Fél hét van, kérem, amennyiben nincs továbbtartózkodási engedélye, fejezze be a munkát és hagyja el az épületet.

Mind a négyszer bocsánatkérő szabadkozás volt a válasz: hogy ő bizony úgy belemélyedt valamibe, észre se vette, hogy ennyire elszaladt az idő. Ingerültséggel, vitatkozással Robi nem találkozott, igaz, nem is volt különösebb ok ellenkezni, pontban hétkor leáll a központi szerver, és akinek nincs engedélye, annál megszakadnak a hálózati kapcsolatok. Igaz, az egyik váltótársa, Sanyi, a minap azt mesélte, hogy őt egy hasonló hívása után elküldték a jó édes anyjába, ám Robi az érintettek ismeretében azt gyanította, mi több, egész biztos volt benne, hogy Sanyi valami légyottot, etyepetyét zavart meg, amire ez volt a kielégületlen reakció. Máskülönb pedig – vélekedett Robi – ismerni és tudni kell alkalmazni a megfelelő hangnemet. Sanyi mindig is távolságtartóan viselkedett a hivatal dolgozóival szemben, mert úgy gondolta, hogy a tekintélyhez erre van szükség. Robi ellenben szívesen szóba elegyedett velük, gyakran elbeszélgetett egyikükkel-másikkal magánéletbeli dolgokról, azonban amikor úgy hozta a kötelesség, nem feledkezett meg a kemény és határozott fellépésről, amivel többnyire sikerrel is járt, hiszen működött a már kiépült bizalmi tőke.

A következő percekben minden a szokásos forgatókönyv szerint alakult. A négyből ketten hamarosan megjelentek a pult előtt, és újból bocsánatot kérve leadták a kulcsokat, majd távoztak. Mikorra a kereskedelmi tévé híradójában elkezdtek mondani az időjárás-jelentést, már csak a szokásos páros maradt az épületben: Kati és Lajos. Természetesen külön-külön, hiszen ők nem a hivatalszerte ismert szerelmespár voltak (akik különben meg voltak győződve arról, hogy senki nem tud róluk), azok ezen az estén időben távoztak, nyilván nem hinthetik el minden nap odahaza, a család előtt azt a mesét, hogy túlóráznak. Igazából – fűzte a gondolatait Robi – itt nem is nagyon kell túlórázni. Legalábbis ezt mondták azok, akikkel olykor-olykor bizalmasan elbeszélgetett. Nincs miért túlórázni, hiszen másnap is meg lehet csinálni azt, ami elmaradt. Úgyhogy aki fél őt után is bent tartózkodik – szokták mondogatni azok, akik a bizalmukba fogadták Robit –, az vagy internetezik, vagy játszik, vagy maszekol. Többnyire.

Szóval: Kati és Lajos. „Megnézem őket” – szólt oda Robi Karesznak, aki jó félórája egy pillanatra se vette le a tekintetét a duruzsoló tévékészülekről. Karesz biccentett, Robi pedig fölállt a pult mögül, leakasztotta a derékszíjáról a tenyérbe illő, kis, henger alakú kézi lámpát, és elindult az első emeletre.

Fölkapcsolhatta volna a teljes lépcsőházi és folyosói világítást, de inkább hagyta, hogy csak a vészlámpák égjenek, tudván, milyen hatással van az, amikor a biztonsági őr bevilágít az irodába a sötét folyosóról. Nem mintha arra számított volna, hogy esetleg valami tiltott, vagy legalábbis nem egészen a munkaköri leírásukhoz passzoló dolgon kapja őket – nem, se Kati, se Lajos nem olyan, ezek jóra való, rendes emberek, Robi még senkitől nem hallott rájuk panaszt, pedig abból aztán van a hivatalban bőségesen: ha valakitől egy barátságos mosoly kíséretében megkérdi, hogy mi újság, az illető rendre azzal kezdi, hogy a kollégájára, a beosztottjára, a főnökére, vagy úgy általában a hivatalra panaszskodik, amit persze Robi nem

ad tovább, hiszen tudja, milyen fontos a bizalom. Kati és Lajos azonban kivételek, rájuk nem szoktak panaszkodni, ők se panaszkodnak semmire és senkire, igaz, nem is szoktak megállni és diskurálni, noha Robi velük is tett kísérletet, ám azok – persze, nem együtt, hanem külön-külön – legfőlőbb hasonló udvariassággal visszamosolyogtak, és mondtak valami általános dolgot, hogy „Köszönöm, jól vagyok”, amiből Robi azt a következtetést vonta le, hogy egyikőjük sem az a föltétlen barátkozó típus. Ez persze egyáltalán nem baj – szögezte le magában Robi –, sőt, a hivatali intrikák közepette akár előnyös tulajdonság is lehet.

Mire végiggondolta ezeket, meg is érkezett Lajos irodája elé, ami nem csak Lajosé volt, hanem egy vele nagyjából egyidős családapáé is, aki reggelenként jóval nyolc előtt meg szokott érkezni (miután lerakta a gyereket az óvodában), ám ennek fejében fél öt előtt el is megy (rohan a gyerekért az óvodába). Szóval, ő ilyenkor már nem szokott bent lenni.

Robi megigazította a derékszíját, a szokásosnál is jobban kihúzta magát, bekopogott, majd a választ meg se várva benyitott. Az irodában sötét volt, csupán a monitor kéklgett az ajtóval szembeni oldalon. Robi a fénycsóvát a föld felé irányítva bevilágított. Lajos az íróasztal előtt állt, kabátban, egyik válla magasabban volt, mint a másik, combjával az asztallapnak támaszkodott, a táskáját a térdei közé szorította.

– Jó estét – mondta Robi.

– Jó estét – mondta Lajos alig hallhatóan, és megigazította a szemüvegét. – Elnézést, csak megvárom, míg lekapcsol a gép...

– Megvárjuk – biccentett megértőn Robi.

Nem kellett sokáig várniuk. A monitor elsötétült, Lajos a kézi lámpa fényében kibotorkált a folyosóra. Robi az ajtóra világított, hogy Lajos be tudja zárni az irodát, a feléje nyújtott kulcsot azonban nem fogadta el.

– Adja oda lent a kollégámnak – mondta (akikkel nem volt bizalmi viszonyban, azokkal nem tegeződött). – Be is kell írni.

– Ja, igen, tudom, elnézést – hebegett Lajos. Kicsit toporgott még a sötét folyosón, aztán elköszönt, és elindult a lépcsőház felé. Robi megvárta, míg a kézi lámpa és a vészvilágítás fényében elbotorkált a lépcsőházig, onnantól már látszódnak a földszint és a recepció fényei, nem eshet hasra – bár bizonyos embereknél ezt sose lehet tudni, fűzte tovább a gondolatait Robi, majd elindult a másik nyulat is kiugrasztani a bokorból.

A másik iroda majdnem szemben, rézsút volt a Lajoséval. Fényárban úszott: nem csak a fönti neoncsövek, de az asztali lámpa is égett. Kati az íróasztal mögött ült (neki egyébként nem volt szobatársa), meg se fordult, amikor Robi belépett, és azt se várta meg, hogy a biztonsági őr megszólaljon, már hadarta is:

– Jaj, már megint teljesen kicsúsztam az időből, még egy pillanatot hadd kérjek még, ezt befejezem...

– Jó estét – Robi nem feledkezett meg a szokásos formuláról. – Hét óra van, kérem, amennyiben nincs továbbtartózkodási engedélye, fejezze be a munkát, és hagyja el a hivatalt.

– Igen, egy pillanat, pillanat, mindjárt... Jaj, istenem, mi van már ezzel?

Robi nagyon jól tudta, hogy mi van a géppel: leállt a központi szerver, úgyhogy Kati csak a saját vincseszterére tudta elmenteni a dokumentumot. Erre ő is rájött; miután megoldotta a problémát, fölállt, s míg egyik kezével a kabátot rángatta föl magára, a másikkal még mindig az egeret tologatta. Robi türelmesen várta, közben lopva szemügyre vette Kati alakját, és arra a következtetésre jutott, hogy ebben a ruhában nem látszik még molettnek sem – hiába, a jól megválasztott öltözké nagyon sokat tud segíteni az esetleg előnytelennek vélt külsőn. Sőt:

ahogy Kati immáron a teljesen magára vett kabátban, a hóna alatt kis kezításkával és egy aktával elindult kifelé, Robi határozottan vonzó nőnek találta: a sötét színek jól álltak neki, karcsúsították az alakját, avatatlan szemlélő pedig a kosztümszoknya alól kibukkanó, fekete harisnyában feszülő lábak láttán nem is gondolta, hogy azok az elképzelnél vastagabb combban és terebélyesebb fenékben végződnek.

A muatra csupán pár pillanatig tartott, addig, amíg Kati átviharzott az íróasztal és az ajtó közötti néhány méteren, majd kilépett a sötét folyosóra. Robi követte, és akkor se szólt semmit, amikor Kati becsukta az ajtót, aztán egy nagy sóhaj kíséretében mindjárt vissza is lépett, mivel égve hagyta odabent a villanyt. Végül határozott kattintással elfordította a zárat, és ugyanazzal a lendülettel elindult, Robi alig tudta követni.

Lajos nem esett hasra a lépcsőházban, bár az utolsó fokoknál megbotlott, de sikerült megőriznie az egyensúlyát. „Leadnám a kulcsot” – mondta, miután kissé görnyedten megállt a recepciós pult előtt. Karesz továbbra is a tenyéryei tévéképernyőt bámulta, föl se nézett, úgy lökte a füzetet Lajos elé, aki kikereste a táblázatban az irodája számát, föl húzta a csuklóján a kabát ujját, megnézte a karóráját, és elkezdte beírni az időt.

– Azt írja, hogy hét – mordult oda Karesz.

– Tessék?

– Ha nincs továbbtartózkodási engedélye, írja azt, hogy tizenkilenc nulla nulla.

– Ja, jó, persze – bólogatott Lajos, és a félig kész számjegyből nullát kanyarított. Utána visszatolta a füzetet Karesz elé, aki nem nyúlt érte. – Viszontlátásra – mondta Lajos, és elindult kifelé. Nem jutott messzire, mivel a hivatal ajtaja zárva volt.

Karesz végre elfordult a tévétől, nagy székszörgés közepette fölállt, kijött a pult mögül, és kinyitotta a bejárati ajtót. „Viszontlátásra” – ismételte Lajos. Morgás volt a válasz. Lajos kilépett az utcára. Följebb gombolta a kabátját, és fölvette a kötött sapkáját. Miután föl-rángatta a műbőr kesztyűket is, egy darabig tanakodott, aztán úgy ítélte meg, hogy igaz, hogy csak szemerkél, de ki tudja, meddig kell a megállóban várakoznia, így hát kinyitotta az esernyőjét.

Kevesen voltak a villamoson, jóval kevesebben, mint reggel, vagy mint mondjuk fél öt körül, amikor a környék hivatalaiból és irodáiból egyszerre tódulnak ki az emberek. Persze, ez utóbbiról Lajosnak kevés tapasztalata volt, nagyon ritka volt az az alkalom, amikor ő rögtön a munkaidő végén villamosra szállt. Mire hazaért, a szülei többnyire már a vacsorán is túl voltak, a nagyszobában ültek és nézték a híradót. „Csókolom” – Lajos ilyenkor mindig igyekezett halkán köszönni, hogy ne zavarja meg a tévézést, aztán viszont hiába szabadkozott, hogy ráér a híradó után is, az anyja mindig fölállt a kanapéról, összegombolta a köntösét, és kiment vele a konyhába melegíteni a vacsorát. „Megint túlóránod kellett, édes fiam?” – hangzott el a szokásos kérdés, amire Lajos azt felelte: „Igen”, s leült a viaszosvászonnal borított asztal mellé. Az anyja kivette a mikrohullámú sütőből a vacsoráját, eléje tette, és visszament a nagyszobába. Lajos enni kezdett. Lassan, komótosan evett, az evést sose kapkodta el, a hivatalban is megadta az idejét, amikor a tízóráira, az ebédre és az uzsonnára szánt, otthonról hozott kolbászos szendvicsből aprókat harapdálva ült a pihenőmódra állított képernyő előtt.

Kati ellenben mindig gyorsan evett – annak ellenére, hogy egyszer azt olvasta egy női magazinban, hogy a gyors evés is növeli a kilók számát, ugyanis nem veri el az éhségérzetet, és talán emiatt van például az, hogy ebéd után olykor jólesik még a büfében bekapni egy-egy sütit. Természetesen a kollégákkal, hiszen Kati gyűlölt egyedül enni, és noha gyakran hangoztatta, hogy nem ér rá a hosszan elnyújtott étkezésekre, mindig összetrombitált az

osztályról néhány embert, akikkel együtt ment a hivatali menzára. Persze, az ebédidőt ki lehet úgy is használni, hogy közben bizonyos problémák megbeszélésével haladjanak az ügyek, meg hát a közös asztal arra is jó, hogy az ember más főosztályok dolgozóival is találkozzon, ezáltal pedig erősödjön a munkakapcsolat az egyes részlegek között. Amennyiben sikerült így alakítani a dolgokat, Kati nem érezte elvesztegetettnek azt az időt, amit azzal töltött, hogy miután a saját ebédjét elköltötte, ülve maradt, és megvárta, míg a többiek tányérja is kiürül.

Lajoshoz hasonlóan ő se lakott messze a hivataltól, néhány villamosmegállónyira csupán, s gyakran előfordult, hogy ezt a távolságot gyalog tette meg, mondván, legalább ennyi mozgás kell az embernek, ha már naphosszat az íróasztal mögött rostokol. Pedig igazából Kati nem töltötte a teljes napot az irodájában, sőt a kollégák egyöntetű véleménye szerint egyáltalán nem volt egyszerű feladat őt megtalálni: folyton úton volt, vagy a folyosón lehetett elkapni, amint a hóna alatt aktákkal igyekszik valahová egyeztetni, vagy pedig egyeztetés közben, csakhogy ahhoz meg tudni kellett, hogy éppen akkor melyik irodában tartózkodik, és az is gyakran megesett, hogy mikor végre a nyomára bukkantak, addigra onnét is továbbállt. Egyszóval, Katinak bőven megvolt a napi sétája, ennek ellenére úgy volt vele, hogy az a kis gyaloglás az otthona és a hivatal között a szemerkélő eső ellenére sem árt, legalább kiszellőzteti a fejét.

Ezúttal is magához vett egy aktát hazafelé menet. Délután már telefonon és e-mailben végigegyeztetett a számba vehető egykori évfolyamtársakkal és kolléganőkkel, hogy kivel tud esetleg aznap este találkozni, azonban egyikük sem ért rá. „Nem gond – gondolta Kati –, úgyis van mit csinálnom.” Lajossal ellentétben ő nem egy régi, málladozó vakolatú bérházban, hanem egy új építésű társasházban lakott, amelyben szinte kizárólag hozzá hasonló egyedülálló fiatalok éltek, sőt, a házat lényegében nekik tervezték, a benne lévő lakások többsége olyan volt, mint a Katié: konyhaként is funkcionáló előszoba, fürdő, és egy nappali, leválasztott kicsiny hálófülkével. Kati gondosan bezárta maga mögött az ajtót, lerúgta a cipőjét, a fogasra akasztotta a kabátját, a táskáját ledobta a konyhaszekrény mellé, kivett a hűtőből egy doboz salátát, és a hóna alatt az aktával letelepedett a tévé elő, amelyben a királyi tévé híradójának záró képsorai peregtek.

Lajos befejezte a vacsorát, ám továbbra is a viaszos vászonnal borított asztal mellett ült, és várta, hogy hűljön a teája. Sokat teázott, bent, a hivatalban is kétóránként megivott egy bögrével, az irodai szekrényében ott sorakozott egymás mellett szám szerint tizenegy, különböző fajtájú teát tartalmazó doboz; amikor letelt az újabb két óra, Lajos felállt, a szekrényhez ment, és összevont szemöldökkel tanakodott azon, hogy ezúttal melyik dobozból vegyen ki filtert.

– Szervusz – mondta az apja a konyha küszöbéről.

– Csókolom – mondta Lajos, és felemelkedett a székről.

– Ülj csak le – intett az apja, és miközben ásított, majdnem a torkáig be lehetett látni. – Biztos elfáradtál. Megint túlóránod kellett?

– Igen – felelte Lajos, de nem ült le.

– Na, hát jó sokat kell neked ott dolgoznod – az apja benyúlt a bordázott atlétatrikó mögé, és megvakarta a lapockáját. – De hát az élet már csak ilyen, fiam. Dolgozunk, mert dolgozni kell. – Kihúzta a karját a trikó mögül, összedörzsölte a tenyerét. – Na, megyek, mert itt hideg van. Te nem fázol?

– Nem – válaszolta Lajos vigyázzállásban. – Én föl vagyok öltözve. De tessék csak bemenni, nehogy megfázzon.

Az apja még néhány pillanatig a küszöbön maradt, mintha akarna valamit mondani, aztán biccentett és kiment. „Csókolom” – szólt utána Lajos, majd visszaült a tea mellé. Nem sokkal később bejött az anyja. Lajos akkor is felállt.

– Megyünk lefeküdni, fiam. Te maradsz még?

– Tévézek még egy keveset.

– Jó, de ne maradj fönt sokáig. Pihend ki magad holnapra. Jó éjszakát.

– Csókolom – mondta Lajos.

Miután kiitta az utolsó kortyot is a teából, a sárgás falú, összekaristolts mosogatóba tette a bögrét, és bement a nagyszobába. Néhány percig állva hallgatta, ahogy a szülei a szomszéd szobában alváshoz készülődnek: előbb a parketta recsegett, aztán az ágyrugók, majd hirtelen minden elcsöndesült. Lajos ekkor leült a kanapéra, és a kezébe vette a távirányítót.

Kati is a gombokat nyomogatta a heverőn, végigment az összes csatornán először előre, azután visszafelé, de nem talált semmi érdekeset. Még volt vagy másfél óra a *Szex és New York* kezdéséig. Megállapodott egy akciófilmen, majd az ölébe vette az aktát, kinyitotta, és egy, az irodából elhozott piros kiemelővel az első oldal első bekezdésében megjelölt egy sort. Elolvasott még egy mondatot, utána letette maga mellé az aktát, és a képernyőre meredt.

„Majd holnap, odabent” – gondolta, és miközben a másnap reggel járt az eszében, különös boldogságérzet lepte meg.

– Nem találsz semmi érdekeset? – kérdezte Robi a recepció pult mögött.

Karesz a készülék keresőgombját csavargatta.

– Csak három adót tudok rajta behozni – mérgelődött –, a többinél vagy rendes kép nincsen, vagy teljesen néma.

– Nem baj – mondta Robi. – Akkor nézzük ezt a filmet. Bár én már láttam.

Az órájára pillantott. Másfél óra volt hátra a váltásig.

Mocsok

Az első két alkalommal még kicsengés előtt megszakította a vonalat. Visszatette a telefont a zsebébe, elővett egy cigarettát, rágyújtott. Fázott, de egyelőre nem volt kedve fölkelni a padról. Pedig már jó ideje távol volt. Mindegy, időnként megengedheti magának, hogy elhúzódjon az ebéidő. Jöttek-mentek körülötte az emberek. Szemben egy elegáns ruhába öltözött idős hölgy kenyérhéjat szórt a galambok közé. A háta mögött, a parknak alig nevezhető falatnyi zöld területen, az egyik bokor tövében vastag rongyokba csavarózott hajléktalan aludt. Föltéve, ha még életben volt egyáltalán.

Szívott pár slukkot, majd eldobta a cigarettát. Harmadjára már megvárta, hogy kicsengjen. Szinte azonnal fölveték. Idős női hang szólt rekedten bele. Erre nem számított, úgyhogy megnyomta a telefonon a piros gombot. Fölállt, megigazította a kabátját, és csoszogó léptekkel elindult az aluljáró felé. A cipője orrát figyelte, ahogy rugdosta az eléje kerülő csikkeket, papírzsebkendő-foszlányokat, néha egy-egy zörgő gesztenyét.

Föltámadt a szél, föl kavarta a téren szanaszét heverő megsárgult faleveleket.

A lépcsőnél megállt. Vissza fordult. Vetett egy pillantást a galambokat etető hölgyre, meg a bokor tövében alvó tetszhalott hajléktalanra, és az jutott eszébe, hogy odalent nem igazán alkalmas telefonálni: akkora a zaj, hogy kiabálni kell, és mások is hallhatják, hogy miről beszél. Itt, a lépcső tetején ugyanez a helyzet: valaki följön, és óhatatlanul rá fog figyelni. Vissza kéne menni a padhoz, ott a legnyugisabb.

Nem ment vissza. A lebetonozott rész szélére ment, már majdnem a fűvön, az avaron gázolt. Megint kicsengett a telefon.

– Halló – szólt bele ugyanaz a hang, az ingerültség vagy a türelmetlenség legkisebb jele nélkül.

– Az Évát keresem – hadarta a férfi.

– Én vagyok.

Erre nem tudott hirtelenjében mit mondani.

– A fiatalabbik Évát keresi? – kérdezte a rekedt, idős női hang a vonal túloldalán, néhány másodperc csönd után.

Egészen megkönnyebbült:

– Igen, őt.

– Szólok neki.

A hajléktalant figyelte, miközben várakozott. Amióta lejött a térre, ugyanebben a pózban feküdt. Az arcát is rongyok közé csavarta, és azt se lehetett látni, hogy az esetleges levegővételek következtében mozog-e a hasa.

– Halló.

Ez már kétségtelenül a másik Éva hangja volt.

– Szia – több nem jutott az eszébe.

Szerencsére nem is kellett mást mondania.

– Tudom ám, hogy ki vagy. Eljössz akkor hozzám?

– Hát... elmehetek...

- Gyere. Most akarsz jönni?
- Nem. Most nem jó.
- Akkor mikor?
- Mondjuk... mondjuk este.
- Jó, de tudod, hogy én este megyek el.
- Mikor indulsz?
- Sötétedés után.
- Én hatig dolgozom. Utána tudnék menni.
- Jó. Megvárlak.

Éva lediktálta a címet. A férfi azt mondta neki, hogy fölírja, ám nem volt nála toll, csak az a darabka papír, amire Éva számát kaparta föl pár nappal azelőtt. Igyekezett a címet az emlékezetébe vésni.

Utána azt kérdezte:

- Mennyi pénzt vigyek?
- Hát figyeljél csak. Hozzál valamennyit, aztán majd itt megbeszéljük, hogy mennyiért mi van.

Elköszönt, és letette a telefont.

A galambokat etető idős hölgy átjött a tér innenső oldalára. Megállt annál a padnál, ahol néhány perccel korábban a férfi ült, és gyanakodva méregette a bokor tövében, a hideg avaron mozdulatlanul fekvő, tetőtől talpig bebugyolált hajléktalant.

Megint cigarettára gyújtott, és most már sietve lement az aluljáróba. Áthaladt rajta, fölment a túloldali lépcsőn, és pont akkorra érkezett az irodaház elé, amikor a cigaretta elégett. Menet közben Éva címét memorizálta. Amint fölért az emeletre, és leült az íróasztalához, első dolga volt odaírni a telefonszámot tartalmazó cetli mellé. Igazából nem volt rá szükség, addigra tökéletesen megjegyezte. A papírszeletet gondosan elrejtette táskája azon zugába, amelyről tudta, hogy oda még véletlenül se nyúl bele a felesége.

Megnézte egy internetes térképen, hogy a cím hová esik. Nem igazán jó helyre. Jócskán késni fog otthonról. Elhatározta, hogy – föltéve, ha megy egyáltalán – nem kapcsolja ki a telefont, mert az nagyon gyanús. Csak lehalkítja, azt később meg lehet magyarázni, hogy nem hallotta, és azért nem vette föl. Viszont amiatt is rizikós a dolog, hogy elég rossz hírű környék. Mi van, ha leütik, kirabolják, rendőrségi ügy lesz, ő pedig magyarázkodhat, hogy mit keresett arrafelé?

Az irodában töltött hátralévő időben igyekezett a munkára koncentrálni, közben azonban végig azon tanakodott, hogy elmenjen-e Évához.

Hat órakor kikapcsolta a számítógépet, fölállt az íróasztal mellől, fölvette a kabátját, és elindult. Az egyik kollégájával együtt mentek le a liftben. Tréfálgoztak. Tudta róla, hogy arra lakik, amerre ő. „Akkor mégse – gondolta két vicces megjegyzés között, és egészen könnyebbült. – Megyünk együtt hazafelé.” Aztán amikor a kapu előtt a kolléga megkérdezte, hogy ugye együtt mennek egy darabig, megrázta a fejét:

- Még el kell intéznem valamit – s határozott léptekkel elindult az ellenkező irányba.

Kicsivel később lassított. Nem akart sietni. Éva nem sokkal sötétedés után elmegy otthonról. Oda, ahol pár napja megismerkedtek. Vagyon egyedül megy, vagy viszi valaki? S ha egyedül,

akkor autóval vagy BKV-val? Gyalog azért kicsit messze lenne. A villamoson ülők biztos megbámulják. Bár Éva a múltkor se volt föltűnően öltözve. Ha nem álldogált volna az út szélén, ő se gondolta volna róla, hogy...

Nem sietett, mégis, alig háromnegyed óra alatt odaért.

A metróval ment két megállót, aztán átszállt a villamosra. Ott förtelmes bűz csapta meg az orrát. Egy hajléktalan aludt az egyik ülésen, és nem csak az áporodott mosdatlanság áradt belőle, hanem egyértelmű szarszag is. Befogott orral menekültek tőle az utasok. Egy nő megszédült, majdnem elájult. A férfinak is sikerült a jármű túlsó végére menekíteni magát. Arrafelé így nagy lett a tumultus, ám legalább a szarszagot nem lehetett érezni. A hajléktalan békésen hortyogott a körötte támadt űrben, mintha még mosolygott is volna álmában.

Ahogy haladtak ama kerület felé, úgy változott az utasok összetétele. A férfi némi kétségbeeséssel gondolt arra, hogy ő most az egyetlen öltönyös, aktatáskás ember a járművön. Kilóg a sorból. Úgy érezte, hogy mindenki őt figyeli. Jobb lett volna, ha taxival megy. Persze, nem mondta volna meg Éva címét, hanem csak elvitette volna magát a kerület szélére, aztán elgyalogolt volna onnét. Ritkán utazott BKV-val. Alig néhány utcára lakott a munkahelyétől, percek alatt hazaért, a távolabbi utazásokhoz pedig használhatta a cég taxiszámláját. Különböztében meg szeretett gyalogolni. Szeretett közben nézelődni, figyelni, leskelődni. Többet akart látni a világból, mint amennyit az irodaház és annak környéke, na meg a számítógép képernyője, a kockázatelemző táblák és grafikonok mutattak. Évába is egy ilyen portyázás során akadt bele. A feleségének azt mondta, hogy meccsre megy. El is ment, de félidőben otthagyta a stadiont, és barangolni kezdett. Éva a pályaudvar melletti utcában szólította meg.

– Neked olcsón megszámítom – válaszolta a férfi hebegő kérdéseire.

A villamosról leszállva jutott eszébe, hogy az is lehet, hogy másoknak is ugyanezt mondja.

A pályaudvar oldalában volt egy különösen sötét terület. Valami régi bakterház udvara lehetett. Nem nagyon lehetett látni, csak sejteni a körvonalakból, hogy lomok hevernek mindenfelé. Volt ott egy ócska, gyanús külsejű fotel. Éva azt javasolta a férfinak, hogy gombolja ki a nadrágját, és üljön oda. A férfi bizalmatlanul nézte a sötétben is láthatóan foltos és szakadozott kárpitot. Végül Éva nekidőlt a fotel háttámlájának. Szinte világított a hófehér feneke.

„S még hány embernek adja meg a lakástelefonját?”

A villamos Éva utcájához közel tette le. Úgy nézett ki a környék, mintha lomtalanítás lenne: ócska kacatok, dobozok, üvegek, flakonok, szeméthalmok heverték mindenfelé. A levegőben a rothadás édeskés illata úszott, csatornabúzzal és penészszaggal keveredve. Lassan, óvatosan lépdelt a gyér közvilágításban, kerülgette a szemetet, figyelte, nem ugrik-e ki késsel a kezében az egyik kapualjból valaki, és remélte, hogy nem lép hányásba vagy kutyaszarba. A házszámtáblákat is alig lehetett látni, ennek ellenére megtalálta az épületet. A többitől semmiben nem különböző, rozoga, öreg bérház volt. Úgy tűnt, mintha nem is lakna benne senki: összesen két ablakban pislákolalt halovány fény.

Megállt a házzal szemben, az utca túloldalán. Előhúzta a zsebéből a telefont, ellenőrizte, nem kereste-e a felesége, majd megnézte, mennyi az idő. Háromnegyed hét. Reménykedett benne, hogy Éva már elindult. Mikor is kezdődött az a meccs? Hatkor, aznap kicsivel korábban eljött az irodából. Háromnegyed hétkor lépett le a stadionból, Évával olyan negyed nyolc-fél nyolc felé találkozott. Valamivel nyolc után, tehát pont úgy, mintha végignézte volna a mérkőzést, már otthon is volt.

Elővett egy cigarettát, ám nem gyújtotta meg, félt, hogy meglátja valaki.

A következő pillanatban egy sötét alak jelent meg a szemközti kapualjban. A férfi megrettent, körbenézett, hogy merre tudna a legbiztosabban elfutni. Ám a sötét alak már észrevette: átvágott az úton, és megállt közvetlenül előtte.

Éva volt:

– Szia. Jó, hogy eljöttél. Följössz akkor?

A férfi arról hebegett, hogy még nem beszéltek meg az anyagiakat.

– Megegyezünk – mosolygott a sötétben is láthatóan Éva. – Mennyit hoztál? Hoztál egy tízest? Annyiért bármit csinálhatsz.

A férfi csodálkozott. Jóval magasabb volt az utcai tarifánál, ami azért nem logikus, mivel ez most minden bizonnyal Éva privát biznisze, amiből a stricijének semmit nem kell leadnia. Vagy a fene tudja. Mindenesetre sokallotta az összeget.

– Az a helyzet, hogy csak egy ötezres van nálam...

– Az is jó. Gyere föl, dugunk egyet, aztán nekem úgyis mennem kell.

Éva megfordult, és elindult a ház felé. A férfi követte.

Az épület belül, az udvarról alá volt dúcolva. Éva nem kapcsolt föl semmilyen villanyt, macskaügyességgel haladt a sötétben, a kongó lépcsőkön, a férfi botladozva követte. A második emeletre mentek föl. Egyetlen ajtó mögül szűrődött ki fény. Éva bezörgetett.

Málladozó falú, penészvirágos, dohos konyhába léptek be. Az asztalon és a szekrényen halomban állt a mosatlan edény. A földön kenyérhéj és morzsa. Meghatározhatatlan korú nő fogadta őket.

– Egy ötöst hozott – mondta neki köszönés gyanánt Éva.

Amaz mosolyogva bólintott, és a férfihoz fordult:

– Már ismerjük egymást. Beszéltünk telefonon.

Nyújtotta a kezét. A férfi némi tanakodás után óvatosan megérintette. Az idősebbik Évának száraz, kerges keze volt.

– Kihozzam? – kérdezte aztán a fiatalabb Évától.

– Alszik, nem? – kérdezett vissza amaz.

– Az előbb még aludt.

– Akkor nem kell. Te maradj itt, vigyázz, hogy ne jöjjön be senki. Nekem hamarosan indulnom kell.

Követte a fiatalabb Évát a szobába. A konyha köve ragacsosan cuppogott a cipője talpa alatt.

Odabent villódzott a tévé. A két ágy közül az egyikben feküdt valaki.

– A gyereked?

– Igen – válaszolta Éva. – Maradj csöndben. Ne ébresszük föl.

A másik ágyhoz mentek.

– Várjál. Előbb add ide a pénzt.

A férfi kihúzta a zakója belső zsebéből az ötezrest. Még az irodában készítette be. Ennyit szánt rá.

– Jól van. Vetkőzhetsz.

Némi topogás után lerúgta a cipőjét, majd nézte, hová tehetné a többi. Ruhadarabok és nejlonzacskók heverték mindenfelé. Odaállította az aktatáskáját az ágy mellé, ráterítette a kabátját és a zakót. A nadrágot és az inget nem vette le, csak a sliccet gombolta ki.

Éva is csak a farmert húzta le, a felső és a pulóver is rajta maradt. Hanyatt feküdt az ágyon.

A férfi magában megállapította, hogy szőrös a pinája. Ez az utcán nem derült ki. Nem igazán örült neki, a tetvek és az effélék miatt. Az jutott eszébe, hogy a feleségéé mostanában milyen lehet. Már jó régen nem látta.

– Mi a baj? – kérdezte Éva.

– Nem tudom – felelte a férfi, s egyik kezében az Éva által átnyújtott kotont szorongatta.

– Nem veszem a számba. Akkor nem tudnám megpusztilni a kisfiamat.

A férfi a szabadon lévő kezével élesztgette magát, közben Éva árnyas ölet nézte. Végül csak sikerült elérnie, hogy föl tudja húzni a kotont. Éva lábai közé térdelt és behatolt. A gumin keresztül is lehetett érezni, hogy milyen jó meleg van odabent.

– Várjál csak – mondta hirtelen Éva.

A férfi nem állt meg teljesen, kicsit mozgott tovább, nem akarta, hogy megszűnjön a merevedés. Éva a gyereket figyelte, aki most éppen feléjük fordult a szomszéd ágyon. Az nem látszott, hogy nyitva vannak-e a szemei.

– Csináld gyorsan. Nehogy fölébredjen.

Nem ébredt föl. Akkor se, amikor a férfi lekászálódott a különben enyhén nyikorgó ágyról, begombolta a nadrágját, és a zakója után nyúlt.

Éva is fölhúzta a nadrágját. Kimentek a konyhába.

– Indulnod kéne – mondta rekedt hangján az idősebbik Éva. – Nehogy baj legyen.

– Indulok is – mondta a fiatalabb Éva. – Eljössz máskor is?

A férfi bólintott. Szédelegve, köszönés nélkül lépett ki a gangra.

Lebotorkált a sötét lépcsőházban, kiment az utcára. Fölgyorsította a lépteit. Azt a papírcetlit, amire Éva telefonszáma és címe volt írva, bedobta egy kukába.

A sarokról visszafordult. Odament a kukához, belenézett, kereste a papírt. A sötétben nem látszott, merre van. Megnyomta a mobiltelefon egyik billentyűjét, az így keletkező fényben keresgélt tovább. A kuka majdnem tele volt, iszonyatos bűz áradt belőle. A papírt a szeméthalom tetejére dobta, mégse látta sehol.

A telefon megszólalt. A felesége kereste. A férfi futni kezdett. Elrohant az utca végére, ahol már valamivel több volt a világítás, és élénkebb a forgalom. Csak ekkor vette föl.

– Szia. Mindjárt otthon leszek. El kellett vinnem egy szerződést egy ügyfélhez, de már úton vagyok haza.

– S miért lihegsz?

– Mert sietek.

– Jó. Csak szólni akartam, hogy én meg azért nem vagyok még otthon, mert beültünk az Andival ide a szomszéd pubba trécselni egy kicsit. Majd megyek valamikor.

A felesége letette a telefont. A férfi megállt. Cigaretta vett elő. Rágyújtott.

Szex

A kurvák legfölül, az ötödiken béreltek lakást. Vincze Istvánnénak köszönhetően (persze, erősen kétséges, hogy ezt bárki is megköszönte neki) hamar kitudódott, hogy kurvák – pár héttel az odaköltözésük után mindenki számára nyilvánvalóvá vált, hogy miről van szó. Egyébként nem volt rájuk különösebb panasz. Kedvesek voltak, csinosak, mosolygósak, és nagyokat köszöntek mindenkinek. Viszonylag sokat lehetett őket látni a lépcsőházban, mivel minden vendégért lementek a bejárathoz, majd fölkísérték az ötödikre. Egyszer elromlott a lift, és pár napig nem sikerült szerelőt keríteni. Az összes lakó lépcsőzött, beleértve a kurvákat is, akik a földszinten, a postaládák előtt a kezüket tördelve szabadkoztak a vendégeiknek, hogy most sajnos egy kis gyalogtúra következik, egészen a legfelső emeletig. A vendégek általában nem bánták a dolgot, leginkább azért nem, mert a kurvák tényleg csinosak és szépek voltak, és hát melyik férfinak nem esik jól a lépcsőzés akkor, amikor közben szemmagasságban egy feszes nadrágba bújtatott formás női fenék ringatózik közvetlenül előtte, melynek tulajdonosa minden lépcsőfordulónál hátrafordul, és biztatóan rámosolyog, hogy türelem, mindjárt itt a cél.

Szóval, ez a sok jövés-menés tűnt föl először a bal oldali közvetlen szomszédjuknak, Vincze Istvánnénak, majd rajta keresztül a ház többi lakójának is. Hogy tényleg, azok a különben kedves, illedelmes és mosolygós lányok folyton más férfival mutatkoznak, hol a liftben, hol a lépcsőházban (attól függően, hogy előbbi éppen működik-e). A jobb oldali közvetlen szomszéd, özvegy Ladóné pedig egyszeriben rájött arra is, hogy ő, akinek a konyháját mindössze egy vékony fal választja el a másik lakás fürdőszobájától, miért hallja szinte állandóan a víz csobogását. Hát azért – erősítette meg a föltételezését Vincze Istvánné –, mert a kurvák állandóan fürdenek. Tudja azt özvegy Ladóné, hogy megy ez: ha sok ember adja egymásnak a kilincset, akkor az nagyon hamar bekoszolódik.

– Lehet, hogy aki hozzájuk jön, annak is fürödni kell – vetette föl ezt a lehetőséget özvegy Ladóné a szemközti csemegebolt felvágottas pultja előtt, majd rövid gondolkodás után hozzátette: – A tisztaság amúgy nem baj. Egyébként olyan rendes lányoknak néznek ki.

– Az ember sose higgyen a látszatnak – szögezte le Vincze Istvánné, és elhatározta, hogy mégse sajtos baromfipárizsit kér, mivel az nem tűnt valami frissnek. Maradt a tavaszi felvágott mellett, noha drágább egy kicsivel.

– De hát mekkora a vízszámlájuk? – csóválta a fejét özvegy Ladóné. – Ráadásul nem csak a zuhanyt folytatják. A mosógép is állandóan bűg.

– Sose féltse őket – húzta el a száját Vincze Istvánné. – Annyian járnak ezekhez, van miből a vizet kifizetni.

Az már csak hazafelé baktatva jutott az eszébe, hogy amennyiben esetleg ez egy vízóra nélküli lakás, a kurvák akár a város összes férfit megfürdethetik a fürdőkádjukban, ugyanannyiba kerülne, mintha csak ők zuhanyoznának naponta egyszer, ahogyan az – és Vincze Istvánné gondolatban jól megnyomta ezt a szót – rendes embereknél szokás. Közben immáron abban is biztos volt, hogy özvegy Ladónéban nem lelt megbízható szövetségesre: sem főlháborodásnak, sem haragnak nem adta nyomát, úgy tűnt, teljességgel közömbös neki, hogy mi folyik a fal túloldalán. Nem csak napközben, de éjjel is. Merthogy éjszaka is jöttek vendégek, olyankor is hallani a lift hangját – megérkezik az ötödikre, aztán csapódik az ajtó; s özvegy Ladóné is megerősítette, hogy bizony, amikor fölébred álmából, és kimegy a konyhába meginni egy pohár vizet, gyakran akkor is zubog a szomszédban a víz.

– Szegények – mondta özvegy Ladóné, és némi tétovázás után visszatett egy doboz ömlesztett sajtot a kosarából a pultra –, mikor alszanak ezek? Bárki bármikor beállíthat hozzájuk, ha éppen kedve szottyan hozzá?

Szóval – állapította meg Vincze Istvánné –, özvegy Ladóné nemhogy közömbösen viseltetik a kurvák iránt, de a jelek szerint bizonyos dolgokban még együtt is érez velük. Márpedig ki kell őket a házból paterolni minél előbb. Ez nem lehet kétséges. Vincze Istvánnét az aggasztotta különösen, hogy a kamaszodó Peti fia is fölfigyelt a szomszédban lakókra. Nem csak azért, mert a kurvák szépek voltak, csinosak, és reá is nagyon kedvesen mosolyogtak, hanem bármennyire igyekezett elbagatellizálni a dolgot előtte az anyja, az ő figyelmét se kerülhette el a nagy jövés-menés. Vagyis, hogy a sportcipős egyetemistától az öltönyös üzletemberig, a kopasz és kigyúrt kondibajnoktól a nyeszlett, pulóveres-szemüveges értelmiségiig, a dzsoggingban a piacra tartó pocakos férjtől a vidékről fölugrott kucsmás atyafiig a legkülönbélebb férfiak várták a kurvákat a bejárat előtt, akik aztán mosolygósan lejöttek, örvendeztek nekik, majd fölkísérték őket az ötödikre, akár nappal volt, akár éjszaka.

Miután Vincze Istvánné föllármázta a lakókat, fölvetődött a kérdés, hogy mit lehetne tenni. Hogyhogy mit – háborgott Vincze Istvánné –, ez nem kétséges, ki kell őket dobni innét. Igen ám, csakhogy önmagában az még nem elegendő indok, hogy különben kedves és ápolt lányok férfilátogatókat fogadnak. Ezt nem tiltja semmi. Botránkozni lehet rajta – magyarázta Vincze Istvánnénak Hornyák úr, a közös képviselő, egy folyton mackóban és bordázott atlétatrikóban mutatkozó köpcös, szemüveges férfi –, de indoknak roppant kevés. Azt tanácsolta inkább Vincze Istvánnénak, hogy keresse föl annak a bizonyos lakásnak a tulajdonosát, Danics urat, és kérdezze meg, hogy mit tud az albérlőről, esetleg panaszolja be őket nála csöndháborítás, vagy efféle miatt. (Ami amúgy Hornyák úr szerint is meglehetősen ingatag lábakon álló vád volt, lévén, hogy a lányok mindeddig panaszra nem adtak okot, azt pedig nem lehet senkinek a szemére vetni, hogy sokat fürdik vagy liftezik. Ezeket leszámítva csöndben voltak, az ő ajtajuk mögül soha nem hallatszott ki lárma – ellentétben másokkal.)

Danics úr három utcával arrébb vitt egy cukrászüzletet. Korábban ő és a családja élt abban az ötödik emeleti lakásban, Vincze Istvánné és özvegy Ladóné között, ám fél évvel azelőtt a feleség a gyerekekkel együtt elköltözött. Danics úr akkor az összes havernak, sőt az egész háznak elpanaszolta, hogy az asszony beleszeretett a nála dolgozó, és mindkettejüknél fiatalabb cukrászsegédbe – amit ő tulajdonképpen, ha nehezen is, de megért, az ilyesmit nem nagyon lehet kivédeni, még úgy se, hogy az ember mindent megtesz ennek elkerülése érdekében: erejét megfeszítve, mi több, olykor azon felül dolgozik, hogy a család semmiben ne szenvedjen hiányt, továbbá nyáron lehessen az Adriára, télen pedig az Alpokba menni, és hát az a helyzet, hogy a házaselet is megvolt, heti egyszer, na jó, kéthetente egyszer, ám ennyi munka és két kisgyerek mellett örülni lehet, hogy ilyen gyakorisággal jut rá lehetőség és idő, na meg persze energia. Danicsné viszont nem csupán megtalálta úgymond élete szerelmét (immáron másodjára néhány év leforgása alatt), hanem össze is bútorozott ezzel a nincstelen, és különben teljesen tehetségtelen, göthös és vézna segéddel, elköltözött vele a város másik végébe, ráadásul magával vitte a gyerekeket is. Danics úr tehát magára maradt nem csak a lakásban, de az üzletben is, ahol mindaddig Danicsné vezette a könyvelést. Az egyik radikális változás hozta a másikat: egyfelől a cukrászda nyitvatartási idejét kellett csökkenteni (este kilenc helyett onnantól fogva csupán hétig üzemelt), másfelől Danics úrnak egyedül kellett megküzdnie a könyvelés embert próbáló feladataival (elég sok nehézsége támadt vele, ezért különösen haragudott a feleségére, hogy nem csak a házasságukból, de az üzletből is kiszállt), harmadrészt pedig a kiszolgáló helyiség mögötti irodát részben garzonlakássá alakíttatta át, s odaköltözött, a nagy családi lakást meg kiadta albérletbe.

S amikor a harag és a fájdalom csillapodott valamelyest, és nagyjából hozzászokott az új élethez, elhatározta, hogy nem fogja minden egyes estéjét magányban és keserűséget tölteni,

hanem társat keres. Vagy ha nem is társat, akkor legalább valamiféle, úgymond, partnert – mármint az idő múlásával egyre növekvő szexuális éhségét csillapítani. Az ilyesmihez tudvalévőleg az internet nyújtja a legtöbb lehetőséget, Danics urat tehát a világhálón való kutakodásra biztatták a haverjai, sőt, az egyik, az effélékben járatos cimbora meg is mutatta, hol, milyen oldalakon érdemes nézelődni. Persze, az ügymenet nem annyira egyszerű, kell futni pár kört, mielőtt a hölgyről lekerül a bugyi, ám mivel – magyarázta Danics úr haverja – a nők is elsősorban a szexre hajtanak, vagyis a cél közös, kellő elszántsággal, tapasztalattal és némi szerencsével nyélbe lehet ütni a dolgot. Aztán ha nem jön be a csaj, avagy ő nem jön be neki, nincs tragédia, egy rubrika kipipálva, és lehet menni tovább.

– Szexelni kell – mondta egy Betti nevű ifjú hölgy a hozzá hasonló korú és szépségű, azonban minden másban tőle meglehetősen különböző barátnőjének, Lillának. – A szex olyan, mint az evés, vagy az ivás. Vagy az alvás. Biológiai szükséglet. Nincs abban semmi kivetnivaló, ha szétnézel ilyen téren az interneten.

Betti persze könnyen beszélt: ő már meglehetősen rutint szerzett ebben. Az utóbbi három-négy évét azzal töltötte, hogy internetes partnerkeresőkön vadászott férfiakra. Látszólag hagyta magát levadászni, de valójában ő döntötte el, hogy némi csetelés és levélváltás után kivel találkozik.

– Tulajdonképpen egyetlen komoly kapcsolatom volt. Vagy mondjuk, hogy kettő – mondta, miközben cukrot szórt a kapucsínójába. – Viszont iszonyatosan sokat dugtam.

– S jó volt? – kérdezte Lilla félénken, a kávé gőzébe burkolózva.

– Nem mind, de a többsége igen. Még akkor is, ha utána soha többé nem találkoztam azzal a pasival.

Betti rögtön el is mesélte a legutóbbi affért. Magas, kisportolt, jóképű bankár volt az illető. Sportkocsival jött Bettiért, aki a megbeszélés szerint egy parkolóban várta. Miután beült az autóba, azonnal nyelves csókot váltottak. „Ne lepődj meg – magyarázta Betti a kikerekedett szemű Lillának. – Végére is egy bizonyos dolog miatt találkoztunk.” Ami rövidesen be is következett. A bankár azonnal a lakására vitte Bettit, ahol – legalábbis a lány elmesélése szerint – végigcsinálták a Káma-Szutra összes figuráját.

– S nem is beszélgettetek? – kérdezte Lilla.

– Dehogynem – felelte Betti. – Két menet között.

Túl sokat azonban nem tudtak meg egymásról. A bankárnak esti programja volt („üzleti vacsora, vagy mi”), így hát udvariasan elköszönt Bettitől. Annyi azért még belefért az idejébe, hogy lekísérte a ház elé, és megmutatta, honnét indul a villamos. Betti már azon zötykölődve kapta meg az SMS-t, amelyben a férfi legnagyobb sajnálatára tudatta vele, hogy mégse ilyen nőt keresett.

– Hát ez ciki – jegyezte meg Lilla.

– Ugyan már! Hiszen oltári jót dugtunk! Ráadásul – kuncogott Betti – épp volt valami kis izém... olyan fertőzés, vagy micsoda. Szóval, a pasi vakarózhatott utánam. Úgyhogy a bosszú is megvolt. Csak tetézte a jót.

Bettiről pár esztendővel korábban egy orvosi vizsgálat kiderítette, hogy nagyon kicsi valószínűséggel eshet teherbe, sőt, természetes módon lényegében soha. Ebből kiindulva egyik partnerével sem védekezett. Amivel kapcsolatban Lilla többször a szemére vetette, hogy ez iszonyú nagy felelőtlenség.

– Tudom – mondta Betti. – Csakhogy a pasik nem hajlandók gumival dugni. Nekem meg akkor oda az örömöm.

– Még jó, hogy idáig azzal a kis gombával megúsztad...

– Egyszer élünk – vágta rá Betti, és megitta a kapucsínó maradékát.

Barátnője unszolására Lilla is fölment hát a netre, illetve ahogy a barátnője fogalmazott: bedobta magát a piacra. Akadt is bőséggel vevő, ám Lilla sokkal félénkebb és finnyásabb volt Bettinél, hiába jöttek a levelek, egyikre se válaszolt. Különben is: még nem heverte ki a nemrégiben véget ért hosszú kapcsolatát. Azért szakítottak, mert Lilla nem volt hajlandó kipróbálni a hármas, vagy akár a négyes felállást. Vagyis: maradinak és fantáziátlanoknak bizonyult, és képtelen volt megérteni, hogy az ember valójában poligám lény, és noha egynémely elavult társadalmi konvenciók korlátok közé kényszerítik, az ösztönöket időről időre föl kell szabadítani, a vágyakat pedig ki kell élni, mielőtt fölrobbantanának bennünket. Lilla csöndesen végighallgatta szerelme erről szóló, ordításoktól sem mentes prédikációját, majd mivel ő mindaddig úgy gondolta, hogy az ösztönei tökéletesen föl vannak szabadítva, a vágyai meg ki vannak élve, eme felfogásbéli különbség láttán maga is indokoltnak vélte, hogy szakítanak.

Különben meg a partnerkeresésnél voltak jóval égetőbb, húsbavágóbb gondjai is. A cég, ahol addig dolgozott, megszűnt, és hiába a piacképesnek mondott végzettség, a sok éves tapasztalat, a nagy gazdasági válságban hónapokon keresztül nem talált munkát. Kénytelen volt hazaköltözni a szüleihez, azonban az se látszott tartósan jó megoldásnak, hiszen ott is szorongattak az anyagi gondok. Ebbéli kétségbeesésében akadt rá egy hirdetésre, miszerint erotikus jellegű munkához kezdő hölgyeket keresnek – úgy gondolta, ezzel akár két legyet is üthet egy csapásra: egyrészt biztosíthatja a megélhetését, másrészt a Betti által oly gyakran emlegetett biológiai szükséglet is kielégítést nyer.

A hely, ahová jelentkezett, Danics úr ötödik emeleti lakása volt. Lilla volt a negyedik lány, aki ott munkába állt, ám előzetes terveivel ellentétben mindjárt az elején kikötötte, hogy csak masszázst vállal, amibe jó, belecsempészhető némi erotika, ám ennél tovább nem hajlandó menni. S persze kizárólag nappal, úgymond, a szokványos munkaidőben dolgozna, a szülei ugyanis úgy tudják, hogy végre kapott egy cégnél a végzettségének megfelelő állást. A másik három lány bólogatott, hogy rendben, ha Lilla így akarja, akkor legyen így – arról azonban nem számoltak be neki, hogy mindnyájan hasonló elhatározással kezdtek, aztán hamar rájöttek, hogy azzal, hogy tangára vetkőzve végigsimogatják olajos kézzel a férfiak testét, nem hozzájuk fognak jönni a vendégek, hanem ahhoz, aki ennél többet nyújt. De egyelőre meghagyták Lillát a hitében, és azt is elismerték, hogy jól masszíroz. Lilla ugyanis korábban rendszeresen masszírozta a szerelmét, sőt, hogy minél szakszerűbben csinálja, és minél több örömet szerezzen neki, pár dolognak utána is olvasott, úgyhogy amikor az egyik lányon megmutatta ebbéli tudományát, az nem győzte dicsérni finom, gyöngéd, ám határozott, és ahol kell, kellően kemény kezeit.

Danics úrnak kapóra jött Vincze Istvánné látogatása. Komor arccal, olykor a fejét csóválva hallgatta meg a beszámolót arról, hogy mi minden történhet az ő hajdani családi fészkeben nem csak nappal, de éjjel is, közben azonban már körvonalazódott benne az ördögi terv. Amit hamarosan részleteiben is kidolgozott a netes dolgokban oly járatos haverral, akiről különben kiderült, hogy nem csak a virtuális társkeresés szakértője, hanem abban is segítséget tudott nyújtani, hogy megleljék: a világhálón hirdető számtalan masszázsszalonnak közül melyik lehet az, amelyik a Danics úr lakásában üzemel. Nem is volt olyan nehéz megtalálni – a kerület kiválasztása után csupán végig kellett böngészni az ottani kínálatot, és Danics úr a lányok fényképeit megvizsgálva fölismerte, hogy melyik készült az ő lakásában. Jócskán meg is lepődött, hiszen ő havonta egyszer, vasárnap délutánonként szokott oda fölugrani, olyankor soha nem jutott az előszobánál beljebb, ahol egy kedvesen mosolygó, ám meglehetősen topisan öltözött lány minden alkalommal elmondta neki, hogy nincsen semmi gond, minden a legnagyobb rendben, a rezsicsekkeket persze, hogy befizették, majd átnyújtotta a havi

albérleti díjat – azt azonban nem gondolta volna Danics úr, hogy az a topis lány fehérműben pózolván mennyire szexis látványt nyújt a hajdani franciaágyukon. Mégse őt választotta, hiszen ismerték egymást, sőt, a bérleti szerződés megkötésekor azzal a vörös hajú lánnyal is találkozott, aki az interneten tüzes bestiának hirdette magát, és szétterpesztett lábbal fényképezkedett le Danics úr konyhaszekrényén, a mikrohullámú sütő mellett ülve. Az ördögi terv ugyanis úgy szólt, hogy Danics úr bejelentkezik a megadott telefonszámon, kiválaszt egy olyan lányt, aki nem tudja, hogy ki ő, igénybe veszi a szolgáltatást, majd amikor fizetésre kerülne sor, leleplezi magát, és azzal zsarolja meg a társaságot, hogy amennyiben nem járhat ide rendszeresen, természetesen ingyen, akkor nem csak hogy az egész banda repül, de föl is jelenti őket. A cimora biztosította Danics urat arról, hogy a terv minden szempontból kiváló, a lányok bele fognak menni a dologba, heti egy ingyen numera náluk meg se kottyán, számukra bőven megéri, ha ezzel a föltétellel tovább vihetik az üzletet. Különben is, neki például van egy haverja, aki kiadta a garzonját két főiskolás lánynak, és fizetség fejében nem kér mást, csak hogy hetente egyszer meghempereghessen velük, hol az egyikkel, hol a másikkal, de olyan is volt már, hogy mindkettővel egyszerre.

Danics úr a Lizet nevű hölgyet szemelte ki a terv kivitelezésére – ezt a művésznevet kapta Lilla a kolléganőitől. Meglehetősen zavarban fogadta Danics urat, és mindjárt az elején leszögezte, hogy ő pusztán masszázst vállal, némi erotikával fűszerezve. Danics úrnak a „némi erotika” is jócskán hiányzott az életéből, sőt, ahogy jobban belegondolt, rájött, hogy tulajdonképpen jobban hiányzik neki, mint a szex, így hát belement a dologba. Levetkőzött, és jóleső örömmel tűrte, hogy az egy szál tangában lévő Lilla, vagyis Lizet végigtapogassa a testét. Közben elbeszélgettek erről-arról, amely során a zavarában mélységesen őszinte Lilla elárulta, hogy ő bizony tényleg kezdő (nem csak a hirdetés szerint), és Danics úr az első vendége.

– Azelőtt mivel foglalkoztál? – kérdezte Danics úr, miközben kissé telt és enyhén ragyás hátsóján körkörös mozdulatokat végzett Lilla két tenyere.

– Könyvelő voltam.

– Könyvelő? – emelte föl a fejét a nagyobbik gyereke hajdani díványáról Danics úr. – Tényleg könyvelő a szakmád?

– Igen – válaszolta Lilla. – Egészen idáig könyvelőként dolgoztam.

– Hát ez nagyon jó! – mondta Danics úr csillogó szemekkel, és amikor Lizet, vagyis Lilla rászólt, hogy mostantól feküdjön hanyatt, engedelmesen megfordult, de már el is tekintett az ördögi tervtől. Egészen másfelé jártak a gondolatai. Azon merengett, hogy a garzonlakássá alakított irodában hová szoríthatna be egy íróasztalt az új könyvelőjének. Persze, csak átmenetileg kellene összehúznia magát, hiszen rövidesen úgyis visszaköltöznék ide.

Lollo keblei

Amikor megismerkedtem vele, vén embernek láttam, azóta viszont eltelt majdnem két évtized, és biztos vagyok benne, hogy ezalatt én öregedtem többet kettőnk közül. A legutolsó találkozásunkkor ugyanazzal a fürkésző, mindent tudni akaró tekintettel mért végig, mint kevés híján húsz esztendővel ezelőtt; és a hang is ugyanúgy zsörtölődően, számon kérően szólt – aminek hosszú időn keresztül nem tudtam az okát, haragudtam is miatta, hiszen (legalábbis így gondoltam) mindig fölkészülve mentem hozzá, és a feleleteimet is pontosnak és szabatosnak véltem. Ennek ellenére soha nem dicsért. Persze, ma már sejtem, hogy az volt a dicséret, amikor nem szólt semmit: végighallgatott, majd egyetlen megjegyzés, vagy akár csak egy kicsike bólintás nélkül átsiklott a következő témára.

„Nehéz ember” – hallottam később róla. Anyám erre nem figyelmeztetett. Csupán annyit mondott, hogy nagyon jó tanár. S hogy igen, el kell járnom hozzá, a gimnáziumi óra nem elég, a felvételihez újra át kell vennem négy tanév anyagát. Nem fülött hozzá a fogam. Nem csak azért nem, mert semmi kedvem nem volt hetenként egy délutánt különórával tölteni, hanem amiatt sem, hogy első találkozásunkkor nem tett rám jó benyomást. Egy ódon, erősen tatarozásra szoruló belvárosi házba mentünk, nem messze a gimnáziumtól: a zárt udvaron mindenütt lomok, a sötét lakásban pedig régies, rossz szagú bútorok, fakó tárgyak, és megsárgult könyvek mindenfelé. Becsöngettünk – egy csúf arcú, fésületlen, tányérképű, harsány öreg ember nyitott ajtót. Pár évvel azelőtt mehetett nyugdíjba: iskolában már nem tanított, viszont magántanítványokat is csak megszűrve fogadott. Nem adott föl hirdetést, senkinek nem szólt, hogy lehet hozzá menni, ismerősről ismerősré terjedt a híre, anyám nem is emlékszem már, kire hivatkozott, amikor a szeptember beköszöntével rátelefonált. Később tudtam meg, hogy annak, hogy én azelőtt még csak a nevét se hallottam, semmi jelentősége nincsen – a tanár úr jól ismert alakja városunknak: publicisztikákat, és könyv-, valamint színi kritikákat írt a megyei lapba, továbbá helytörténeti tanulmányokat nem csupán a megye folyóiratába, hanem országos orgánumokba is. Először akkor döbbsentem rá közismertségére, amikor egy ízben tőle hazafelé tartva a buszmegállóban összefutottam gimnáziumunk igazgatójával, aki megkérdezte, hogy hol voltam idáig, lévén, hogy a tanítás már régen véget ért. Különösebb teketória nélkül elárultam neki, hogy különórára járok történelemből, ahol átismételjük az összes évfolyam anyagát. Az igazgatónak egy szempillantás alatt elfelhősödött a tekintete, ám rögvest megenyhültek a vonásai, amikor kiejtettem a számon a tanár úr nevét. „Hát persze” –, mondta, és tekintetében tiszteletteljes mosoly csillogott.

A verandáról nyíló szobában tartotta az órákat, az üvegajtón keresztül látszott, hogy a felesége éppen mivel foglalatosskodik. Madár alkatú, kicsi, vézna asszony volt ez a feleség, mások előtt nem nagyon mutatkozott, csöngetésre például mindig a tanár úr nyitott ajtót, de csakis akkor, amikor nem tartott órát. (Volt különben egy nagy méretű, talán kamionból származó visszapillantó tükör a bejárat fölött, úgy állították be, hogy a szobából odapillantva le lehetett ellenőrizni, hogy ki áll odakint, az ajtó előtt.) Én az üvegajtónak háttal foglaltam helyet, ezért a leginkább érkezéskor vagy távozáskor láttam az asszonyt: vagy a szintén a verandáról nyíló konyhában sertepertélt, vagy műanyag locsolókannával a kezében mászkált, esetleg az udvarban sepregetett. Miközben a négyzet alakú asztal mellett, velem szemben ülve a makogásomat hallgatta, úgy tűnt, mintha a tanár úr rajtam kívül a feleségét is szemmel tartaná, legalábbis folyton arrafelé figyelt, ahonnét az üvegajtón túlról a szöszmötölés hallatszott. Olyan talán egyszer fordult elő, hogy az asszony nem volt odahaza, ám akkor is az óra vége felé, tömött szatyrokkal a kezében megérkezett, és anélkül, hogy benyitott volna, vékony hangján bekiabált a verandáról: „Nem keresett valaki?” Amire a tanár úr azt válaszolta, hogy „Nem”, majd ugyanazzal a hangerővel azt tette hozzá, hogy „Mi sem!”

A nőkről különben kéretlenül is mindig szívesen és sokat beszélt. Persze, mondhatnánk, mi ebben a furcsa, férfiak körében természetes dolog. S az se különösebben ritka, hogy egyesek óra alatt, miközben a spártaiakról van szó, női melleket rajzolnak a tankönyvbe. Az viszont egész biztosan egyedi eset, ha ezt nem a nebuló, hanem a tanár teszi. Nálunk ez történt. Hallgattam az előadást Leonidasz és társai hőstettéről, s nagyon koncentráltam, hogy jól, vagy legalábbis megfelelően válaszoljak a tanár úr nyakatekert és becsapós kérdéseire, amikor egyszer csak félbeszakította mondandóját, és megkérdezte tőlem:

– Ugye, édesapám, mi most értelmes dolgokról beszélgetünk?

Csodálkozva pillantottam rá:

– Hát persze.

– Nem a Lollobrigida melleiről társalgunk?

Gyakran emlegette az isteni Lollót. Ha történelmi diskurzusaink során bármi kapcsán nőről szó esett (sokszor volt ilyen), Gina azonnal előtérbe került. Számomra ő sose jelentett különösebbet, persze, tudtam, hogy nagy színésznő, és láttam is néhány kosztümös, fekete-fehér, vagy éppen rikítóan színes filmben, az én korosztályomnak azonban már Madonna, vagy a bájos arcú német énekesnő, Sandra jelenítette meg a nőt. Ennek ellenére ráhagytam, ha a tanár úr erről faggatott, hogy persze, természetesen én is odáig vagyok Gina Lollobrigidáért.

Egyszer, a tanár úr fogta a tollat, és ahol az első osztályos gimnáziumi tankönyv a thermopülai ütközetről ír, odarajzolt egy hegyes, kissé hosszúkás női mellet. Némi tanakodás után mellébiggyesztett egy másikat is.

– Merthogy kettő van – tette hozzá, és rám kacsintott: – Ugye, tudod?

Elvörösödtem.

– Tudom.

– Tanultad, vagy láttad is?

Utólag bevallhatom, hogy akkor még csak az előbbi volt az igaz, ennek ellenére mégis azt feleltem, gondosan kerülve a tanár úr tekintetét:

– Láttam.

– Helyes. Zsuzsikának is ilyen van, ugye? – s a tankönyvembe rajzolt, Gina Lollobrigidának tulajdonított mellekre bökött.

Még kétszer meg kellett ismételnie a kérdést, mire leesett, hogy ki az a Zsuzsika. Onnantól fogva lett egy barátnőm. Igaz, hogy csak képzeletben, de lett, az pusztán rajtam, na meg az időn múlt, hogy mikor válik valósággá a képzet. Zsuzsikára viszont nem lehetett panaszom. Isteni nőt alkottunk belőle a tanár úrral közösen: szép volt, okos, hamvas, és természetesen kiváló szerető.

A tanár úr megkérdezte tőlem, hogy miként is szól az a bizonyos epigramma a Thermopülai-nál elesett spártai hősök emlékére. Nem emlékeztem rá pontosan, elvégre rég volt már az első osztály, ennek ellenére el tudtam makogni a lényegét. A tanár úr mégis összevonta bozontos szemöldökét, és rám förmedt:

– Nem tanított meg erre a magyartanárod?

– De igen.

Az asztalra csapott:

– Akkor rosszul! – majd elmondta a helyes változatot, amiként Szimonidész megírta, Ponori Thewrewk Emil pedig magyarra ültette.

Arra gondoltam, hogy az isteni Lollo keblei után én is megengedhetek magamnak némi tréfát, így hát szemtelenül azt mondtam:

– Ez egy másik fordítás...

– Nem másik fordítás! – akkora hangon ordított, hogy egészen megijedtem, szikráztak a szemei, még sose láttam ilyenek. – Ennek szabályai vannak, édesapám! Verstant és görög verselést se tanultál?

Lehajtottam a fejem.

– Ki a magyartanárod?

Akkor már tudtam, hogy elég sok tanárt ismer a városból, én viszont nem akartam, mivel nem éreztem igazságosnak bemártani az enyémet, úgyhogy annyit feleltem csupán:

– Nem lényeges. Fiatal.

– Nő?

– Igen.

– Jól néz ki?

Bizonytalanul bólintottam.

– Jól is baszik?

Erre végképp nem tudtam mit válaszolni. Ő se forszírozta tovább a dolgot, hanem megfedett, hogy magoljam be a sírfeliratot, mert a felvételin kérdezhetik, majd haladtunk tovább a tananyagban.

Nem kérdezték Spártát és Leonidaszt a felvételikor, egész másról faggatóztak, én azonban mindenre tudtam válaszolni. Hogy ezt a tanár úrnak köszönhettem-e, akkor nem gondoltam különösebben bele, ma úgy vélem, hogy nagy részben igen. A sikeres felvételi után fölhívtam, beszámoltam neki az eredményről, és anyám intésének engedve megköszöntem az egész éves munkát.

– Örülök, hogy tudtunk együtt dolgozni, édesapám – addig soha nem hallottam annyi kedvességet a hangjában, mint akkor, a telefonban. – Te egy okos, értelmes gyerek vagy. Még sokra viheted az életben. Csak legyél olyan szorgalmas, mint nálam. Zsuzsika jól van?

– Jól – válaszoltam büszkén és boldogan, majd elköszöntünk egymástól.

Megkezdődött az őszi szemeszter, mire legközelebb találkoztunk. Gyakran hazajártam, így egy péntek délután a városban mászkálva összefutottam egy leánnyal, akit a gimnáziumból ismertem, s egy évvel alattam járt. Ő is felvételizni készült történelemből, és elmondta, hogy keres valaki, akivel átvehetné az egész középiskolai anyagot, nekem pedig természetesen azonnal a tanár úr jutott az eszembe. Arra gondoltam, beajánlom hozzá – nem kis részben abban a reményben, hogy ezzel a jó cselekedettel talán közelebb juthatok ahhoz, hogy a reménybeli Zsuzsika kézzel fogható valósággá váljék. Arról akkor sem voltak fogalmaim (ama bizonyos rajzon kívül), hogy milyenek Lollo keblei, ám miközben a felvételire készülő leányszónak a tanár úr kiváló és eredményes munkáját ecseteltem, egyúttal pedig ígéretet tettem arra, hogy közbenjárók az érdekében, tekintetemmel fölmértem a lehetőségeket, és úgy találtam, hogy nekem ez is pont jó lesz.

A nagyobb hatás kedvéért nem telefonáltam, hanem személyesen mentem el a tanár úrhoz. Szombat délelőtt volt, szokás szerint ő jött ki a csengetésre, amikor viszont bementünk, meglepődtem: kiderült, hogy óra van, a tanár úr – miután megszemlélte a visszapillantó tükörben – mégis ajtót nyitott nekem. Egy hozzám hasonló vézna, szemüveges fiatalember ült a négyzet alakú asztalnál, a tanár úr úgy mutatott be, mint az egyik legtehetségesebb tanítványát, majd megkérdezte, mi újság az egyetemen, ismerik-e már ott a nevemet. Bár még alig egy hónap telt el a szemeszterből, kihúztam magam, és habozás nélkül igent válaszoltam. Aztán előadtam jövőtelem célját. Néhány perccel később azzal a biztosnak tűnő tudattal távoztam, hogy a legjobb úton vagyok Zsuzsika hús-vér emberré válása felé.

Tévedtem.

Amikor két héttel később rátelefonáltam a lányra, afelől érdeklődve, hogy milyen volt az első tanóra, és esetleg meg tudnánk-e ezt személyesen is beszélni, magából kikelve kiabálni kezdett, hogy miféle perverz és szexmániás vénemberrel hoztam én őt össze. Olyan dühvel csapta le a telefonkagylót, hogy nyilvánvalóvá vált: egyelőre be kell érnem Lollo kebleinek nézegetésével. Ami továbbra is ott virított – mindössze oda kellett lapoznom – az első osztályos történelemtankönyvemben, Leonidasz király és társai hőstettének leírása mellett.

Később aztán Zsuzsikát persze mégis csak sikerült valósággá formálni, ez azonban már egy másik történet.

Az egyetem után hazajöttem, és itthon, a megyei napilapnál helyezkedtem el. Munkámból eredően egy ideig jó párszor találkoztam a tanár úrral: behozta a publicisztikáit és a kritikáit a szerkesztőségbe, leült, megpihent kicsit, mondott néhány zsörtölődő, mégis, számomra kedvesen csengő szót, majd távozott. Kivétel nélkül közöltük a munkáit, noha nem volt egyszerű feladat: kézzel írt, öreges, szálkás, nehezen olvasható betűkkel, nem kevés fejtörést okozva a gépíróknak. Az évek múltával azonban megritkultak, azután el is maradtak a látogatásai. Egyszer följárlottam a főszerkesztőnek, hogy elmegyek én a tanár úr írásaiért, ha ő maga már nem tudja behozni. Nem egyezett bele. „Jobb ez így – mondta –, egyre kevésbé időszzerűek az ő fejtegetései és eszmefuttatásai. Az utóbbi időben már csak azért hoztuk le, mert neve van az öregúrnak. Arról nem beszélve, hogy most, hogy mindent számítógéppel csinálunk, nincs ember, aki nekiállna legépelni az ő ákombákomjait.”

Hát így kopott ki a tanár úr a lapból, a város életéből – és az enyémből is.

Miután nem jártam nála, ő pedig nem mozdult már ki otthonról, hosszú évek teltek el, míg újra találkoztunk. Az is egész véletlenül esett: pont abban az utcában volt dolgom, és ahogy elhaladtam a ház előtt, rápillantottam az ablakára. Ő éppen kandikált kifelé. Már csak magam miatt sem tehettem meg, hogy ne csöngessem be. Hosszú percek teltek el, mire előcsoszogott, ennek ellenére szinte teljesen ugyanúgy nézett ki, ahogyan majdnem húsz évvel ezelőtt, amikor anyám csengetésére ajtót nyitott. Az udvaron és a lakásban iszonyú rendetlenség és áporodott szag fogadott. A feleségét nem láttam sehol.

– Megöregedtél, édesapám – mért végig, és fogatlanul rám nevetett.

Elnyögdécseltem néhány udvarias kérdést az állapotáról és a körülményeiről. Választ nem nagyon kaptam, csak legyintgetett. Mivel a megyei napilapot minden nap olvasta, tudta, hogy főszerkesztő-helyettes lettem. Azt hittem, ezért végre megdicsér. Ehelyett rám förmedt: „Te ennél sokkal többre vihetted volna. Így viszont itt fogsz megvélni ebben a porfészekben. Ahogyan én.” Csodálkozva néztem rá, és talán az életben először láttam a tekintetében szomorúságot. Átfutott rajtam, hogy most akár meg is sértődhetnék, ám ezt egyáltalán nem éreztem indokoltnak. Lesújtva, nyomasztó gondolatok között hagytam el a régi házat.

Pár hónappal később, amikor egy késő este, nyomdába adás előtt átlapoztam az íveket, észrevettem a közleményt. Nem csak a halálhírről, de már a temetésről is múlt időben tudósított. Letettem a lapot, és egy kis darab papírra megpróbáltam lerajzolni Gina Lollobrigida melleit. Nem sikerült. Remegett a kezem.

A mészáros

Amikor Nagy Jóskát elhagyta a felesége, azt ígérte neki:

– Ne féljen, nem mondom el senkinek, hogy mér’ hagyom el. Éntülem nem fogja megtudni senki se. Épp elég szégyen volt az nekem is.

Nagy Jóska a konyhaasztalnál ült, jobb kezével a zsíros asztalra könyökölt, a bal kezével pedig egy olyan késsel játszott, amit a mészárszékről hozott el. A kés is véres volt, meg a Nagy Jóska keze is.

– Igazándibul korábban el kellett volna már hagynom magát, csak megsajnáltam. Mer’ végtére is jó ember maga, Jóska. Nem is mentem vóna magához, ha nem tudtam vóna, hogy jó ember.

Hiába hozzá beszélt, az asszony közben háttal állt neki, a holmijait dobálta bele egy batyuba. Nagy Jóska nézte a hajladozó asszonyt, bámulta a szoknya takarása alól is kisejlő fenekét és combjait, és kaparást érzett a torkában.

– Tudom ám, hogy hová megy.

– Ha tudja, akkor jól van – az asszony most se nézett feléje.

– Ű is idegyön segíteni? Mer’ egyedül nem bírod ezt a sok holmit. Tülem meg ne várd, hogy odavigyem.

– Egyet se tartson attól, elintézem én eztet. Magának még csak gondolatja se legyen vele.

Nagy Jóska letette a kést és megpödörte a bajuszát. Szép, nagy, kackiás bajusza volt – amikor még csak udvarolt a feleségének, az egyszer azt mondta neki, hogy úgy fest vele, akár egy csendőr.

– Osz’t’ attól nem félsz, hogy a szájukra vesznek az emberek?

Az asszony bekötötte a batyukat, jól megpaskolta mindkettőnek az oldalát.

– Nem félek.

– Hát az a gazember se fél?

– Ű se fél – az asszony végre szembefordult Nagy Jóskával, csípőre tette a kezét, úgy mondta neki: – Egyébként pedig egyáltalán nem gazember. Jóraivaló, derék legény.

– Fiatalabb nálad...

– Hát aztán?

– Azt ne mondd má’, hogy különb nálam.

Az asszony néhány hosszú pillanatig még állt ott csípőre tett kézzel, végül nem mondott semmit, a hátára dobta az egyik batyut, a kezébe vette az egyik kosarat, és imbolygó léptekkel elindult kifelé. Nagy Jóska újra megfogta a kést, és kis karcolásokat ejtett vele az asztal lapjába.

Nemsokára visszajött az asszony, s azt mondta:

– Hiába vesz a szájára a falu, mi elköltözünk.

– Mikó’?

– Lehet, hogy má’ hónap.

– De máma ott alszol nála, ugye?

– Mindég nála alszok ezentúl.

Az asszony vállára vette a másik batyut, megragadta a másik kosarat. Elindult kifelé. Az ajtóban megállt egy pillanatra, Nagy Jóska nézett.

– Hát, Isten áldja magát, Jóska.

Nagy Jóska nem mondott semmit. Nem is nézett a feleségére. Még mindig a késsel játszott, karcolgatta a pengével az asztal lapját.

Aztán egyszer csak fölugrott, kiment a házból, elment a kerítésig, kinézett az utcára. Az utca végén megpillantotta a feleségét. A legény is ott volt: a hátára dobta az egyik batyut és megfogta az egyik kosarat. Nagy Jóska addig nézte őket, míg el nem tűntek a szeme elől.

*

Délután nem találta a helyét. Visszament a mézárszékre, fölvette a véres kötényt, de csak kóválygott, nem tudott a munkára figyelni – hol tele volt a feje mindenféle gondolatokkal, hol meg olyan üres volt, akár egy kongó bádoghordó. Amikor a bárddal majdnem az ujját is levágta, egész testében remegni kezdett, az arca pedig olyan fehér lett, hogy a segéd megragadta a karját, és rákiáltott, hogy térjen magához, mert mindjárt elvágódik, bele, a húskupacba. Nagy Jóska mordult egyet, aztán lassú mozdulatokkal, nehogy megint elrontson valamit, leszedte magáról a kötényt, és meghagyta a segédnek, hogy csinálja tovább egyedül, ő hazamegy, mert nem jól érzi magát, azzal átballagott a házába.

Odahaza vette csak észre, hogy a húsvágó bárdot még mindig a kezében szorongatja.

Este odament ahhoz a házhoz. Sokat gondolkodott, odamenjen-e, végül fölnyalábolta az asszony ott maradt ruháit, az egészet batyuba kötötte, a vállára dobta, és elsétált vele hozzájuk. Odafele azon gondolkodott, hogy bemenjen-e úgy is, ha sötétek az ablakok. Lászon-e olyat, amit nem szívesen lát? Úgy döntött, lesz, ami lesz, bemegy. Legfőjebb meglepi őket.

Világosak voltak az ablakok. Nagy Jóska benézett az egyikben. A konyhát látta éppen: a felesége kenyeret szelt, a legény a zsírosbödönben matatott. Nagy Jóska gyorsan elfordult, nem akarta látni a felesége ismerős mozdulatait.

Zörgetés nélkül nyitott be. A felesége éleset sikított, a legény föl pattant az ültéből, és a zsírtól fénylő kést szorongatva fordult az ajtó felé. Nagy Jóska belépett, odadobta a batyuba kötött ruhákat a konyha kövére:

– Ezeket otthon hagytad.

Az asszony letette a kenyeret, odaszaladt, leguggolt, megbontotta a batyut.

– De ezeket pont azé’ hagytam ott – csattant föl –, mert nem kellenek! Tudhatná, hogy nem is hordtam ezeket.

– Nekem se kellenek – mondta Nagy Jóska.

A legényt nézte, amaz köszönésképpen biccentett feléje, azután félszegen pislogva állt az asztal mellett. A kést letette. Nagy Jóska nagyon véznának találta, úgy saccolta, hozzá képest olyan feleannyi erő lehet benne.

– Legfőjebb itt hagyjuk őket – az asszony fölállt, hirtelen megragadta Nagy Jóska karját. – Higgye el, hogy jobb lesz ez így! Nem fogjuk többé egymást kínozni. S az is lehet, hogy talál magának olyant, akivel rendben lesz minden.

Nagy Jóska kinyitotta a száját, mondani akart valamit, végül csöndben maradt.

– Nem fog minket többé látni – az asszony ellépett Nagy Jósától, odament a legény mellé. – Má’ összecsomagótunk. Reggel elmegyünk a környékről is. Elkötözünk. Higgye el, jobb lesz ez így.

*

Köpcös kis emberke volt a Balogh Sanyi úr – mert hát úrnak szólíttatta magát –, de amilyen kicsi, akkora volt a szája neki. Folyton beszélt, és amibe lehetett, belekotnyeleskedett. Megtehetette, mert gazdag ember volt: sok mindennel kereskedett, kiterjedt üzletkört birtokolt. Ócskásként kezdte a háború után, ám rövid idő alatt magasra kapaszkodott – egyesek szerint a környéken már nem is volt olyan bolt vagy kereskedés, amihez nem lett volna köze.

Nagy Jóskát régről ismerte: már akkor is járt ide, amikor még az öreg Nagy vitte a mészárszéket, hol húsért, hol csak azért, hogy beszélgethessen kicsit. Mert beszélgetni nagyon szeretett, leginkább persze úgy, hogy ő beszélt, a másik meg hallgatott. Az öreg Nagy jó partnernek bizonyult ebben, ő még a fiánál is hallgatatagabb ember volt, csak akkor szólalt meg, amikor feltétlen mondani kellett valamit, úgyhogy engedte a Balogh Sanyit – akkor még nem volt úr – szabadon kibontakozni. Lehet, hogy ezért, lehet, hogy más miatt, mindenesetre a Balogh Sanyi ezután figyelemmel kísérte a mészárszék sorsát. Az öreg Nagy sebesülten és betegen tért haza a háborúból, később is gyakran betegeskedett, igazából soha nem nyerte vissza a régi erejét, a gazdasági válságot pedig nem is élte túl. A mészárszék bizonyára bezárt volna, ha a Balogh Sanyi úr nem áll a pendelyes állú Nagy Jóska mellé, és nem támogatja addig, amíg teljesen ki nem tanulja a mesterséget a bárd precíz használatától kezdve az üzleti fortélyokig. Nagy Jóska a védőszárnyak alatt mindent szépen megtanult, és mikor már a saját lábán is képes volt megállni, a Balogh Sanyi úr személyében állandó vevője akadt, akinek – mint a jó vevőknek mindenütt – rendszeres és soron kívüli kedvezmény dukált.

Azon a reggelen is pontosan érkezett az áruért a teherautójával, és mint mindig, árgus szemekkel nézte, ahogy Nagy Jóska és a segéd kimérik a kívánt mennyiségű húst – nem mintha attól tartott volna, hogy becsapják, egyszerűen úgy gondolta, hogy a jó üzlet alapja az, ha mindenre odafigyel. Azt is kiszúrta, hogy a Nagy Jóska kezében kicsit bizonytalanabban áll a bárd, és a mozdulatai sem olyanok, mint rendszerint. Meg is kérdezte tőle:

– Tán’ nem jól aludtál, Jóska fiam? Karikásak a szemeid.

Nagy Jóska ránézett pártfogójára, de nem mondott semmit. A Balogh Sanyi úr együttérzőn bólogatott:

– Végtére is azt is megértem, ha éjjel nem aludtál. Elég nagy csapás az ilyen. De hát a férfiember azér’ férfiember, hogy túlélje ezeket. Az asszony meg menjen, ha menni akar. Nincs rosszabb egy házsártos, gonosz némbernél, akit má’ semmi nem köt az urához, mégis egy fedél alatt eszi őket a méreg.

Nagy Jóska megint a Balogh Sanyi úrra nézett, ám továbbra is csöndben maradt, csak a bárd járt a kezében.

– Igen, tudok róla – bólintott megint a Balogh Sanyi úr. – Azonban ne hidd, hogy olyan különleges dolog... Azt is tudom, hogy fáj most neked, úgyhogy csak azt tudom tanácsolni, hogy szedd össze magad minél előbb, és keress magadnak másik nőt.

– Aztán hunnét keressek, Sanyi úr? – mordult föl Nagy Jóska. – A környéken nemigen akadnak eladó menyecskék.

– Hát nézzél messzibbre. Menjél be Budapestre, ismerkedjél. Akármennyire is összezsugorodott ez az ország, jócskán akadnak benne jóra való jányok. Még válogathatsz is köztük.

– Oszt mikó’ ösmerkedjek? – Nagy Jóska jókorát csapott a bárd dal. – Nincs nekem arra időm. Nem zárhatom be a mészárszéket azér’, mert ösmerkedni megyek.

– Arra is van megoldás, fiam. Olvassál újságot. Ha akarod, má’ ma hozok neked. Tele van hirdetésekkel, hogy milyen nők keresnek maguknak férjet. Nincsenek kevesen, aztat előre megmondhatom.

- Az újság ilyenekről is ír? – Nagy Jóskának kikerekedtek a kialvatlan, karikás szemei.
- Má' hogyan írna! S ha egyik sem felelne meg, te is írhat sz belé, hogy milyen asszonyt keresel. Azt is el tudom intézni neked. Hanem mondd csak – a Balogh Sanyi úr a sarokban álló kondér felé bökött –, az ottan friss?

Nagy Jóska is arrafelé nézett, és csak néhány másodpercenyi hallgatás után szólalt meg:

- Friss.
- Mi az? – nyújtogatta tömzsi nyakát a Balogh Sanyi úr – Malac?
- Az. Malac – felelte csendesén Nagy Jóska – De másfajta, mint a többi. Én se tudom, pontosan milyen. Valami külföldi fajta. Este hozták. Kóstolóba.
- Hát rakjál nekem belüle. Én is meg akarom kóstolni.

*

A hirdetést a Balogh Sanyi úr fogalmazta meg: „Egzisztenciával rendelkező hentes és mészáros Budapest mellett jó szándékú, tisztos hajadonokkal ismerkedne”. Nagy Jóska nem tudta pontosan, mit jelent az, hogy egzisztencia, de ráhagyta a Balogh Sanyi úrra a dolgot. Nem igazán bízott ebben a hirdetősdiben, idegenkedett tőle, ám úgy volt vele, hogy pártfogójának igaza van: végül is nincsen veszténivalója, legfőljebb újabb tapasztalatokkal gazdagodik.

Ennél fogva roppant meglepődött azon, hogy alig két héttel azután, hogy a Balogh Sanyi úr elvitte a hirdetést az újságba, levél érkezett egy bizonyos Katától, aki kissé kacskaringós, ám szép betűkkel kanyarított írásával tudatta vele, hogy jelenleg Budapest belvárosában egy tisztos családnál cselédkedik, azonban hamarosan letelik a szolgálati ideje, és szeretne férjhez menni, ám épp eléggé kiábrándult sok fővárosi csibészből ahhoz, hogy ne ott keressen magának párt, hanem vidéken, ráadásképpen pedig az, hogy „Budapest mellett”, sok minden tekintetben a legideálisabbnak látszik a számára. Nagy Jóska kétszer is végigböngészte a levelet, és másnap reggel megmutatta a Balogh Sanyi úrnak. Amaz elolvasta, bólogatott, megcsapdosta a Nagy Jóska vállát, majd azt mondta neki:

- Hí'd meg út magadhoz minél hamarébb. Nem jó megvárakoztatni a fehérnépet. Lehet, hogy több hirdetésre is válaszolt.
- Híjjam meg? – csodálkozott Nagy Jóska. – Hát illendő dolog az?
- Mér' ne lenne illendő, egykomám? Ú' akar vidékre jönni, nem te Budapestre, a menyecske vidéki embőrt keres, nyilván látni akarja, hogy ha úgy alakul a dolog, hová kötözik. Írd meg még máma neki, hogy gyűjjön el vasárnap a délutáni busszal. A cselédeknek olyankor kimenőjük van. Ha gondolod, segíték neked megfogalmazni a levelet.

Nagy Jóska vakarta az üstökét, nem szólt.

- Hanem figyeljél csak – folytatta a Balogh Sanyi úr. – 'Oszta válási papírok rendben vannak-e? Mer' ha házasodni fogsz, azok kellenének ám. Anélkül nem megy. A feleséged meg úgy eltűnt azzal a pendelyes gyerekkel, mint a kámfor, pedig a legénynek tartozásai is voltak, aztat se fizették ki. Állítólag ott hagyták a holmi nagy részét a házban, nyilván azért', hogy abból elégítenének ki a hitelezők.

Nagy Jóska rövid hallgatás után szólalt meg:

- Majd elintézem én ezt a dolgot velük – mondta tompán.
- 'Tán tudod, hogy hová mentek?
- Különben is – csattant föl hirtelen Nagy Jóska –, mér' kő egyből házasságra gondolni?

A Balogh Sanyi úr elmosolyodott:

– Igazad van, egykomám. Tényleg nem kő' elhamarkodottan igába hajtanod a fejed. Az is jó, ha az ember eleinte csak cicázik, ösmerkedik – kacsintott. – Hanem figyeljél csak, má' rég akarom kérdezni, abból a különleges malacból, abból a külfődiből, van-é még neked? Mer' a múltkor nagyon ízlett.

Nagy Jóska lehajtotta a fejét, amikor azt mondja:

– Most nincsen. Nem is tudom, hogy lesz-e.

*

Cserfes, kikapós pesti menyecske volt a Kata. Igaz, hogy elmondása szerint vidéki lánynak született, faluról került a fővárosba, ám minden mozdulatán és szaván érződött a pestiség. Onnantól fogva, hogy belépett a Nagy Jóska házának ajtaján, be se állt a szája, csak úgy ömlött belőle a szó. Beszért a gazdáiról, Budapestről, az utcákról, a házakról és a terekről, de a leginkább a sok csibész férfiről, akik olyan sok mindennel áltatták eddig, majd miután megkapták, amit akartak, úgy eltűntek, mint a kámfor, a színüket se látta többé.

Hanem Nagy Jóska tetszett neki. Hiába, hogy alig szólalt meg, jobbára csak konok arccal hallgatott, lehet, hogy éppen ezért, de a Kata egyértelműen kinyilvánította feléje szándékait. Azt követően, hogy szemrevételezte a házat, ragaszkodott hozzá, hogy lássa a mészárszéket is – mintha előre föl akarná mérni, hogy néz ki az, ami biztosíthatná az ő megélhetését is. Úgyhogy Nagy Jóska átvezette a szomszéd épületbe, a jégen tárolt húsok és a bárdok közé. Kata ott tért-fordult, nézelődött, kacagott, aztán nagy hirtelen a Nagy Jóska ölébe ült.

– Milyen szép itt magánál – jelentette ki, és egyszeriben egészen elkomolyodott.

Nagy Jóska csak mordult egyet, de nem szólt semmit. Belenézett a Kata nagy kék örvénylő szemeibe, és a torkában dobogott a szíve. Észrevette a lány is:

– No, hát, ne legyen olyan izgatott. Nem bántani akarom magát – azzal odanyomta puha ajkait a Nagy Jóska szájához.

Kicsivel később újból föl kacagott, és a Nagy Jóska bal kezét, ami addig a húsdaraboló pult szélén hevert, elvette onnét, és a jobb mellére helyezte. Aztán megint odahajolt a férfi szájához.

– Talán nem tetszek magának? – kérdezte utána évődve, de érezhető csalódással.

Nagy Jóska elfordította a fejét:

– De igen.

– Nekem nem úgy tűnik – a lány a férfi ölében matatott.

Nagy Jóska még mindig a fölkinált mellet fogta a bal kezével, amikor a jobb kezével lekevert egy irtózatosszerű pofont. Akkorát, hogy Kata a húsdaraboló pult elé zuhant.

– Így csináltad a pestiekkal is? – rikoltotta Nagy Jóska. – Ezt mindet tőlük tanultad?

– Én csak azt hittem... – a lány arcát elöntötte a könny.

– Mit hittél? Hogy én is pesti csibész vagyok? Mer' az olyanok kellened neked?

A lány zokogott:

– Akkor meg miért hívott ide? Ha nem is tetszek, minek hívott?

*

Másnap reggel, mint rendesen, jött a hétfői szállítmányért a Balogh Sanyi úr. Azonnal észrevette a Nagy Jóska gyűrött arcát, a szeme alatti karikákat. De csak azután tette szóvá, hogy átvette az árut és megírták a papírokat. Akkor kacsintott, és azt kérdezte:

– Aztán hun van a menyecske? Alszik még ’tán?

Nagy Jóska először nem akart válaszolni, végül annyit mondott komoran:

– Nincs má’ itt.

– Mikó’ ment el? Hajnalban?

– Még tegnap elment.

– De azér’, látom, jól megvoltatok – a Balogh Sanyi úr fölnevetett, és a Nagy Jóska nyakára mutatott. – Meg is karmolt a kis vadmacska.

Nagy Jóska a nyakához kapott. Észre se vette eddig a sérülést.

– Mikó’ gyün legközelebb?

– Nem gyün többé – Nagy Jóska lehajtotta a fejét.

– Akkó’ nem tetszett annyira?

– Egy kurva vót.

A Balogh Sanyi úr vállat vont.

– Te tudod, Jóska fiam. Ha nem tetszik, hát nem tetszik. De azér’ szórakozzál csak kicsinyég velük. Rád fér – biccentett, és indult volna már kifelé, amikor Nagy Jóska utánaszólt:

– Sanyi úr. Várjon má’... Kaptam megint abbul a húsból.

– Hát melyikből?

– Abból a külföldi malacból. Ami úgy ízlett magának a múltkor. Elviszi-e?

– Nincs rá vevő?

Nagy Jóska vállat vont:

– Nem árulom én eztet. Én is úgy kapom, oszt szívességből adom.

A Balogh Sanyi úrnak fölcsillant a tekintete:

– Hát, ha úgy adod, akkó’ elviszem örömmel.

– Ott van abban a vājlingban – mutatta Nagy Jóska. – Kivigyem az ótóhoz?

– Hozzad – felelte a Balogh Sanyi úr. Kifelé menet, a mészárszék előtt megfordult, és azt kérdezte: – Lejár a hirdetés hamarosan. Meghosszabbítsuk?

Nagy Jóska bólintott.

*

A következő lánnyal se volt szerencséje. Legalábbis azt mesélte a Balogh Sanyi úrnak. Igaz, nem is lány volt, hanem elvált asszony, kicsit talán még idősebb is nála, de legalább akkora darab, hogy elment volna segédnek is a mészárszékre. Egész messziről érkezett, majdhogynem az ország túlsó feléről, egy kis faluból, merthogy ott állítólag a szájára vették a népek, amiért elvált, és utána már nem kellett senkinek. Habár kellett, csak éppen nem arra és nem addig, amire ő szerette volna. Elmondása szerint megint férjhez akart menni, és egy rendes, jóra való ember keresett, ennek ellenére mégis úgy viselkedett, mint az a riherongy Kata. „Úgyhogy ez se jön ide többet” – tette hozzá mindehhez Nagy Jóska.

A Balogh Sanyi úr megcsóválta a fejét, de nem mondott semmit. A húsnak viszont megint nagyon örült. Merthogy ismét volt külföldi malachús.

A harmadik menyecske egy kiugrott apáca volt, aki megszökött a zárdából, otthagya Krisztus szolgálatát, és – ahogy mondta – mostantól fogva úgy akart élni, mint a többi nő. Sőt, még ügyebben: igen vehemens néembernek mutatkozott, egyáltalán nem csinált titkot abból, hogy be akarja hozni azt, amiről a zárdaévek alatt lemaradt. Az is látszott rajta, hogy az utóbbi időben rákapott az effajta gyakorlásra: szégyenlőség nélkül nyúlt a dolgok után, és bizonyos tekintetben már le is hagyta azokat, akik a zárdán kívül töltötték addigi életüket. Miután észlelte, hogy hiába tapogatózik, nem azt találja, amit akar, szó nélkül kikacagta Nagy Jóska. Ő se jött többé.

– A fene se gondóta volna – mondta Nagy Jóska, amikor megint adott a külföldi malachusból egy kis kóstolót a Balogh Sanyi úrnak –, hogy ilyenek tudnak lenni a nők.

– Ne csodálkozzál ezen, fiam – intette pártfogója. – Aki hirdetésre jelentkezik, annak jó eséllyel vaj van a fején. De türelmesnek kell lenned, mert majd csak megtalálod az arra érdemeset. Hanem figyeljél má’, ebből a húsból mindég ennyi van?

– Mindég...

– Mer’ szívesen vennék belőle nagyobb tételt is. Elkelne az másutt is.

Nagy Jóska vállat vont:

– Én csak ennyit kapok.

– S hunnét szerzed? Mer’ elmennék oda személyesen, vásárolnék az illetőtől.

– Ne haragudjék, Sanyi úr, de úneki sincs sokkal több. Valahonnét külfödről kapja, és mindég igen keveset. Nekem csak azér’ ad belőle, mert régi cimborák és kolegák vagyunk.

A Balogh Sanyi úr vállat vont, mintha mindegy volna neki. Pedig dehogy volt mindegy. Párszor még próbálkozott, de Nagy Jóska továbbra se árult el semmit a beszerzési forrásról – sűrű bocsánatkérések közepette szakmai titkokra hivatkozott. A Balogh Sanyi úr erre föl-küldte az embereit Pestre, szimatoljanak körbe, melyik mészárszéken vagy hentesüzletben lehet szerezni ennek a különleges malacnak a húsból, sőt a vámhivatalnál is érdeklődött, hoztak-e be az országba valami speciális hússzállítmányt. Sehol nem járt sikerrel – mint ahogy az ismerős agrárszakemberek sem tudtak semmi okosat mondani a faggatózására, miszerint melyik az a malac, amelyiknek olyan egyedi, édeskés a húsa, és sem a Csonka-Magyarországon, sem a Nagy-Magyarországon nem ismerik.

Aztán egyszer Nagy Jóska egy kicsit másféle hússal kínálta. Azt mondta: ugyanaz a fajta, csak ez kövérebb példány volt, biztos az ízén is lehet érezni, hogy zsírosabb.

– Mintha látszódná is rajta – bólogatott a Balogh Sanyi úr, miközben nézte a vajlingot. – Te megkóstoltad?

Nagy Jóska elfordította a fejét:

– Én nem szeretem.

– Oszt a tegnapi menyecske milyen volt?

Nagy Jóska egy pillanatra félmosolyra húzta a száját:

– Ne is mondja, Sanyi úr. Csúnya, izzadós, kövér néember. Nem is járt, hanem gurult.

– Azé’ eljátszadotál vele? – kacsintott a Balogh Sanyi úr. – Ha má’ itt vót...

– Kitettem a szűrét igen hamar – felelt Nagy Jóska, és beleállította a bárdot a húsdaraboló pultba.

*

Nem sokkal ezután a körzeti csendőrpáncsnok látogatta meg a mézárshékét. Egyedül jött, és igen barátságosan viselkedett. Megkérdezte Nagy Jóskát, hogy megy a mézárshék, van-e forgalom, meg hogy miként érzi magát, és tud-e esetleg valamit a feleségről. Nagy Jóska röviden, félshavakban válaszolt, és a csendőrpáncsnok azon kérdésére is, miszerint hogy áll a válás dolga, csupán annyit mondott, hogy folyamatban van az ügy. A csendőrpáncsnok ezután nem kertelt tovább, nyíltan megmondta, miért jött: keresnek egy Szabó Orsolya nevű nőszemélyt, aki egy budapesti élelmiszerüzletben állt alkalmazásban, majd pár hónappal ezelőtt nyomtalanul eltűnt. Azt azonban tudják róla – mondta a csendőrpáncsnok –, hogy járt itt is. A hónapos szobában, amit bérelt, megtalálták Nagy Jóska levelét és címét.

– Emlékszem Szabó Orsolyára – bölintott Nagy Jóska, és megpödörte a bajuszát. – Tényleg járt itt nálam néhány hónappal ezelőtt.

A csendőrpáncsnok elővett a zsebéből egy noteszt, tintaceruzával jegyzetelni kezdett.

– Aztán mi célból járt itt ez a nő, Jóska fiam?

– Ösmerkedés céljából. Miután a feleségem elment, a Balogh Sanyi úr javaslatára föladtam egy hirdetést. Arra jelentkezett.

A tintaceruza szorgosan járt a csendőrpáncsnok kezében.

– Milyen hirdetést adtál föl? – szelíden, barátsággal kérdezte ezt a csendőrpáncsnok, nem emelte föl a hangját, egyáltalán nem úgy tűnt, hogy ez valamiféle kihallgatás lenne.

– Hogy tisztos, fiatal nőekkel ösmerkednék. Akár házasság céljából – Nagy Jóska óvatosan megkérdezte: – Aztat szabad, ugye?

– Persze, hogy szabad, fiam – a csendőrpáncsnok bölintott, majd tett föl még néhány kérdést Szabó Orsolyáról: hogy nézett ki, pontosan mikor érkezett, miről beszélgettek, és mikor távozott. Nagy Jóska szépen megfelelt mindre, a csendőrpáncsnok pedig barátságosan megköszönte a válaszokat. Miután elbúcsúzott, a kapuból még visszafordult, és azt mondta: – Nagyon finom az a külföldi malachús, Jóska. A Balogh úr többször is megkínált belőle. Legközelebb félreteszek nekem is olyat?

*

Pár nappal később visszajött a csendőrpáncsnok, megint egyedül, és megkérdezte Nagy Jóskát, megengedi-e, hogy kicsit körbenézzon – nem mintha bármi baj lenne, csak a pesti kollégák megnyugtatósa végett. Nagy Jóska bevezette a csendőrpáncsnokot a házba, aki megdicsérte, hogy dacára annak, hogy nincs asszony a háznál, milyen nagy a rend. Aztán megint elővette a noteszt és a tintaceruzát.

– Tudsz-e még valamit mesélni erről a Szabó Orsolyáról, Jóska fiam?

Nagy Jóska habozott, a csendőrpáncsnok biztatóan mosolygott. Azt mondta Nagy Jóska végül:

– Igen csúnyán beszélt.

– No. Aztán miket mondott?

Nagy Jóska elfordította a fejét.

– Nyugodtan mondhatod nekem, fiam, hallottam én már cifra dolgokat épp eleget.

– Aztat mondta – Nagy Jóska a padlót nézte közben –, vagyis hát aztat kérdezte, amikó’ a nadrágomba nyúlt, hogy hol van nekem a faszom.

A csendőrpáncsnok rezzenéstelen arccal jegyzetelt.

Mikor távozóban volt, a kapuból ismét csak visszafordult, és nagyot sóhajtott.

– Kitört a háború, Jóska fiam. Érkeznek ide is hamarosan a behívók. Megyünk az oroszok ellen. De hogy mi lesz ennek a vége, azt én nem tudhatom...

Megcsóválta a fejét és kilépett az utcára. Nagy Jóska addig nézte a hátát, míg el nem tűnt a szeme elől.

*

Nem kapott behívót, mivel elsőként a nálánál fiatalabbakat sorozták be, Nagy Jóska azonban önként jelentkezett. Hiába próbálta a Balogh Sanyi úr lebeszélni róla, hogy a vesztébe rohan, és hogy minek siettetni azt, ami úgyis itt lesz előbb-utóbb, Nagy Jóska hajthatatlannak bizonyult. Amikor a Balogh Sanyi úr azt kérdezte tőle, miért akar föltétlen a háborúba menni, meg akar halni talán, csupán a vállait rángatta, de indokot nem árult el.

Mielőtt egy kora hajnalon elindult volna a kiképzőhelyre, mindent szépen elrendezett: a segédet röviden kioktatta az üzletvitel fortélyairól, és meghagyta, hogy bármilyen fönnakadás esetén bízza a dolgot a Balogh Sanyi úrra, akitől meg azt kérte, hogy viselje gondját a mészárszékeknek, nézzen rá időnként. Olyan szokatlanul érzelmesen búcsúzott, hogy a Balogh Sanyi úrnak bizony könnyek szöktek a szemébe, az utolsó estén meg is ölelte pártfogoltját, nedves csókokat nyomott az arcára, és azt mondta neki:

– Bolond vagy te, Jóska fiam, de én szeretlek. – Majd azt kérdezte nagy komolysággal: – Akarod, hogy hozassak egy kurvát Budapestről? Pár órán belül ideér.

Nagy Jóska megrázta a fejét.

Nem nagyon húzták az időt az újoncok kiképzésével, néhány héttel a bevonulásuk után már a fronton találták magukat. Ezt a csendőrpárancsnoktól tudta meg a Balogh Sanyi úr, a csendőrpárancsnok ugyanis mindenáron beszélni akart Nagy Jóskával, ezúttal egy bizonyos Makó Eszter ügyében, akinek holléte után egy másik vármegye csendőrsége nyomozott, viszont a legutolsó információk szerint valahol ezen a környéken veszett el, mégpedig azt követően, hogy egy vasárnap délután meglátogatta az itt élő Nagy Józsefet.

– Mert úgy van ez, kedves barátom – magyarázta a csendőrpárancsnok a Balogh Sanyi úrnak –, hogy ott van az az előző ügy, amivel kapcsolatban sem mi, sem a pesti kollégák nem találtunk nyomokat, én meg úgy voltam vele, hogy elég régóta ismerem Jóskát, és bármilyen fura ez az eset, azért mégse akartam még gondolatban sem ráterelni a gyanút. Itt van azonban ez a másik dolog ezzel a másik nővel, és amikor már több ilyenről hall az ember, akkor azért csak szöget üt valami a fejében... Érted ezt, ugye?

A Balogh Sanyi úr komor képpel bólogatott.

Haza akarták hát hívni egy kihallgatásra Nagy Jóskát a kiképzőlaktanyából, ám mire odaért a hivatalos parancs, a század már valahol Ukrajnában járt. „Majd ha visszatér a győztes hadjáratból – mondták az illetékesek –, ki lehet hallgatni. Addig ne zavarjuk ilyesmivel a honvédeket.” Megnyugtatóul pedig azt tették hozzá, hogy nem lesz az sok idő, az ellenség fejvesztve menekül, a németek rövidesen beveszik Moszkvát, és vége a háborúnak.

– Rövidesen – legyintett erre a csendőrpárancsnok –, hallottunk már ilyet az előző háború idején is, aztán abból is mi lett... Aztán te tudod, hány nőt fogadott itt a Jóska?

– Tízet talán – felelte rövid gondolkodás után a Balogh Sanyi úr. – De nem többet egy tucatnál. Legalábbis ennyiről számolt be nekem.

Kilencet. Ennyi nőnek a levelét találta meg a csendőrpárancsnok a házkutatás során. Mind ott volt összehajtogatva, borítékban, időrend szerint egymás tetején a komódban. Szépen megírt,

gyöngybetűs levelek voltak, némelyiken még talán az illatot is lehetett érezni – egy részük a hirdetésre válaszolt, másrészük már a gyakorlati kérdésekről szólt, hogy mikor és milyen busszal érkezik az illető. A csendőrpárancsnok magával vitte és alaposan átolvasta őket, majd lajstromba vette a hölgyek nevét és a borítékokon föltüntetett címeket.

Nem sokkal ezután fehérre vált arccal látogatta meg a Balogh Sanyi urat:

– Baj van, barátom. Megpróbáltam fölkeresni azokat a nőket, akik a Jóskánál jártak, de mindről azt tudtam meg, hogy nyomuk veszett.

A Balogh Sanyi úr ritkán szokott meglepődni, ezúttal viszont meglepetésében leült.

– Hogy érted azt, hogy nyomuk veszett?

– Ahogy mondom. Volt, amelyiknek a régi gazdájánál jártam, Budapesten, és azok föl-háborodva mesélték, hogy a cselédjük egy vasárnap délután elutazott valahová, majd nem tért vissza onnét. S hát hová utazott a cseléd? Ide, a mi Jóskánkhoz. Az úrnő ideadta nekem a Jóska levelét, amit a cseléd holmijai között talált. De ez csak az egyik eset. A többi is mind hasonló ehhez.

A Balogh Sanyi úr arca is falfehérré változott.

– Te is azt gondolod, amit én?

A csendőrpárancsnok komoran bólintott:

– Át kell kutatnunk azt a házat.

Átkutatták. De nem találtak olyat, amitől okosabbak lehetettek volna. Csak a levelek voltak, azon túl semmi egyéb.

Aztán a csendőrpárancsnok, mint akibe villám csapott, hirtelen azt kérdezte a Balogh Sanyi úrtól:

– Arra emlékszel-e, hányszor adott a Jóska neked abból a különleges malachúsból? – s ahogy kérdezett, remegett a hangja.

– Talán tízszer – mondta a Balogh Sanyi úr rövid töprengés után.

– Egészen biztos vagy ebben? – faggatta a csendőrpárancsnok, és úgy érezte, hogy menten elhányja magát. Hozzá akarta tenni: „Nem kilencszer véletlenül?” – de ezt inkább nem kérdezte meg.

– Egészen biztos nem vagyok. Csak mondom, hogy tízszer.

Többet nem beszéltek erről. A csendőrpárancsnok azt se engedte, hogy a csendőrök fölássák a kertet és a mézszárszék udvarát. Azt mondta: úgyse találhnának semmi érdekeset.

*

Bár terhelő dolog nem került elő, elfogatóparancsot adtak ki Nagy Jóska ellen, ám annak semmi haszna nem volt: a legutolsó föllelhető hivatalos adat az volt róla, hogy nem sokkal a bevonulását követően útnak indult a Szovjetunió felé – arról viszont már nem tudott senki megbízható információval szolgálni, hogy onnét a frontra vezényelték-e, avagy a megszálló egységeknél szolgált lengyel és ukrán területen. Több ezer Nagy József nevezetű harcol a seregben – érkezett rendre az újabb és újabb megkeresésekre a válasz –, olyan, mintha egy tűt keresnének egy szénakazalban, de nyugalom, a csapatok hamarosan hazatérnek, és onnantól fogva sima ügy lesz az azonosítás.

A csapatok azonban nem tértek haza egyelőre, csupán a sebesültek és a halottakról szóló értesítések jöttek. Nagy Jóskáról se így, se úgy nem érkezett hír. A faluban közben elterjedt,

hogy vaj van a fején, nyomoznak utána, az emberek rejtélyes eltűnésekről és brutális gyilkosságokról kezdtek el suttogni, a csendőrpáncsnok és a Balogh Sanyi úr azonban nem árultak el senkinek az ügyről semmit. A Balogh Sanyi úr fejében megfordult egyszer, hogy megemlíthetné a csendőrpáncsnoknak, hogy ő megpróbálta kitudakolni Nagy Jósánál a külföldi malachús eredetét, ám nem ment semmire vele, így hát az embereivel nyomoztatott utána, de ők se találtak semmit. Aztán úgy gondolta: ha a csendőrpáncsnok nem hozakodik elő vele, ő se említi meg, jobb a dolgot nem bolygatni inkább.

Márpedig a csendőrpáncsnok nem hozakodott ezzel elő, és egyébként is, mióta megpróbálták megszámolni, hányszor ettek a malachúsból, kerültek egymás társaságát, csak akkor találkoztak, amikor föltétlenül kellett.

„Pedig – gondolta a Balogh Sanyi úr –, egészen jó íze volt annak a húsnak. Még ma is érezni vélem néha a számban az ízét.”

Nagy Jóska nem került elő a háború után sem. Nem volt a hazatérő katonák között, és nem érkezett róla vöröskeresztes értesítés. Illetve egyszer, abban az időben, amikor már engedték haza a Szovjetunióból a hadifoglyokat, a Balogh Sanyi úr megpillantotta őt a Keleti pályaudvar környékén, a tömegben – már ha őt pillantotta meg. Látott ugyanis egy hozzá nagyon hasonlatos alakot, akinek mind a külleme, mind a mozgása olyan volt, mint a Nagy Jóskaé, mondjuk az illető vékonyabb volt nála, de ezt be lehetett tudni a háborúnak és a hadifogságnak is. Mindenesetre a Balogh Sanyi úr utánakiáltott: „Jóska!”, és meg mert volna rá esküdni, hogy amaz ekkor egy másodpercre megállt és visszafordult, ám a következő pillanatban eltűnt a szeme elől.

Aznap este a Balogh Sanyi úr megint ezen az ügyön gondolkodott – elég sokszor az eszébe jutott amúgy –, és ahogy ült a konyhában, az asztalnál, a duruzsoló rádió előtt, egyszeriben mint aki megvilágosodott, a homlokára csapott:

– Hát persze! Tízen tűntek el, nem kilencen... A Jóska felesége is eltűnt. Meg hát ha má’ így vagyunk, hozzájuk számolhatjuk a legényt is, akivel együtt nyoma veszett...

A következő pillanatban azonban megfogadta, hogy erről a fölfedezéséről nem szól a csendőrpáncsnoknak (aki addigra már megszűnt csendőrpáncsnoknak lenni) – mindkettejüknek jobb, ha nem firtatják ezt a dolgot, de még csak nem is beszélnek róla többé.

A Shakespeare-rejtély

Szerb Antalnak, tisztelettel

1.

Szeles, nyirkos november végi idő volt: az ember ilyenkor leginkább egy jól befűtött szobára vágyik, ahol az egyik sarokban kandalló duruzsol testet-lelket melengetően, a másik sarokban állólámpa ég, ő maga pedig jóleső nyugalomban elterpeszkedik egy kényelmes fotelban, és elmélkedő figyelemmel olvassa aktuálisan kedvenc könyvét – az se baj, ha az olvasmány olyan súlyos, hogy egy idő után a térdre nehézkedik, s közelebb segít az álmok édes birodalmához...

A fenti dolgok iránti vágyak keltek életre bennem, amikor kiléptem az Egyetemi Könyvtár kapuján, dideregve begomboltam a kelleténél mindig vékonyabb kabátomat, a hideg víz-permet elől a szemembe húztam a kalapomat, hónom alá szorítottam a kézitáskámat, és sietve elindultam a Kálvin tér felé. Nem tudom, melyikünk volt az oka; később, amikor újra meg újra fölidéztem magamban az eseményeket, rendre úgy találtam, hogy bizonyára mindketten hibáztunk; persze, hogy hibának nevezhető-e, abban a későbbi események fényében egyáltalán nem vagyok biztos. Az mindenesetre tény, hogy amikor a Károlyiak ódon palotájánál arra készültem, hogy átmenjek a Kecskeméti utca másik oldalára, a papnövelde utcájából kikanyarodott és a földre terített a végzet.

Ami ellen nem tiltakozhat senki. Én különösebben nem is akartam, lévén, hogy a végzet csinos volt, sudár, kecses és szép arcú, noha első pillantásra az a bájos pofi akkor leginkább megszeppentséget, sőt ijedtséget tükrözött. Na persze, ezen nincs miért meglepődni: az utca kövén hevertem, széttárt karokkal, oldalvást helyzetben, a kalapom elgurult, a kabátom egy pillanat alatt merő kosz lett, és sűrű permetben hullott rám a hideg eső.

Közvetlen azután, hogy a végzet lesújtott, először fogalmam sem volt arról, hogy mi történt velem. Azt hittem, itt a világvége, és egyszeriben sajnálni kezdtem, hogy csukott szemhéjakkal fekszem, és nem látom az Úr megtestesülését. Kinyitottam hát a szemeimet, s egy automobil elülső lökhárítóját pillantottam meg közvetlenül az ábrázatom előtt.

– Jesszusom! – a női hang olyan édesen csilingelt, hogy azonnal visszatért belém az élet. – Nem esett komoly baja?

– Azt egyelőre magam se tudom megállapítani – dünnyögtem, majd amennyire sajtó ízületeim engedték, négykézlábra álltam.

A derekam köré női karok fonódtak. Azt hiszem, ebbe kicsinyég bele is pirultam, hiszen mióta visszatértem Britanniából, nem volt módom gyakorlatokat venni a szerelmi testedzés terén. Köszönetfélét rebegtem, és igyekeztem minél gyorsabban fölállni. No, nem azért, mert bántam volna a derekamhoz fonódó női karokat, hanem mert kíváncsi voltam azok gazdáira – és különben se akartam ebben az előnytelen pózban sokáig mutatkozni.

Mint rövidesen megtudtam, a karok tulajdonosát Rajcsányi Eszternek hívták; az automobil ugyancsak az övé volt, s egyébként rendesen nem állt szokásában olyan eszeveszett módon száguldoznia, most épp a rossz idő elől siet haza.

– Különben is, élém lépett – tette hozzá szemrehányóan a magyarázkodásféle után.

Diplomatikusan nem mondtam rá semmit. Fölvettem a földről a behorpadt, csuromvizes kalapomat, és nekiláttam összeszedni a kézitáskámból kiszóródott jegyzeteket. Addigra már összegyűlt pár bémész ember a Kecskeméti utca mindkét oldalán, talán nekik is köszönhető, hogy Rajcsányi Eszter elpirosodott arccal leguggolt mellém segíteni. Hagytam, úgyszólván immáron kettesben szedegettük a teljesen használhatatlanná vált papirosokat. Begyömöszöltem őket a táskámba, majd kötelességtudóan megemeltem a szintúgy rossz állapotban lévő kalapom, hogy fájó szívvel, sajgó oldalbordákkal búcsút vegyek eme szélvészszerű tüneménytől – ám ő nem hagyta ennyiben a dolgot.

– Csak nem gondolja, hogy ilyen állapotban útjára engedem? – förmedt rám. – Szálljon be az automobilba. Hazaviszem.

A szám szélén volt egy szemtelen kérdés a hölgy vezetési tudását illetően, amit a jövő reményében nem engedtem, hogy kicsússzon. Rajcsányi Eszter kinyitotta a jármű egyik ajtaját, én pedig a béméskodók irigy pillantásától kísérve beültem.

2.

Hamar kiderült, hogy a „hazaviszem” nem azt jelenti, hogy hozzám, hanem hogy hozzájuk, a Rajcsányi-villába. Eszter ugyanis kötelességének érezte a szegény sérültet megegyeztetni, meg-
ítatni, továbbá úrilány ugyebár nem megy föl vadidegen férfiak lakására – még akkor se, ha azok magányosak, és épp most lettek elgázolva. Így hát miután az automobilban ülve megjegyeztem, hogy legnagyobb bánatomra nem tudunk messzire menni, lévén, hogy a közelben lakom, közölte velem, hogy mi most nem oda, hanem az Andrássy útra igyekszünk.

Amit egyáltalán nem bántam, hiszen a hölgy szép volt és ígézően vadóc. Azon kaptam magam, hogy már nem is vonz a fűtött szoba, a duruzsoló kandalló és a kényelmes olvasó-
fotel, sokkal jobban izgatnak azok az órák, amelyeket ezek szerint eme bájos amazonnal fogok eltölteni. Ennek fényében az se döntött nagy letargiába, hogy – amint azt az immáron végérvényesen megállapíthattam – jegyzeteim valóban tönkrementek: amelyik nem foszlott szét a vizes kövezeten, azon összefolyósodott és olvashatatlaná vált a tinta, vagy hatalmas sárfoltok tették lehetetlenné az olvasást. Persze, azért bosszantott a dolog, hiszen az egész napomat a könyvtárban töltöttem, és ami odaveszett, az egy napi kemény jegyzetelés eredménye volt – jobban mondva immáron csupán az eredménytelensége. Hangosan ki is fejeztem ebbéli keserűségemet, Rajcsányi Eszter azonban tudomást se vett róla: nem hogy bármit mondott volna rájuk, még csak pillantásra se méltatta, amint fejcsóválva egyenként galacsi-
nökká gyűröm a papirosokat. Összeszorított szájjal markolta a kormányt, mereven előrenézett, és testtartásából csak akkor mozdult ki valamelyest, amikor az úttesten átkelő gyalogosokat kerülgette.

Egy idő elteltével én is eluntam a félig igazi, félig tettetett zsörtölődést, s kifelé tekintgettem. Amikor kiléptem a könyvtárból, még csak szürkült, mostanra azonban egészen besötétedett. Az utcákra és a terekre rátelepedett a november melankóliája: egyre vaskosabb permetben hullott az eső, egyre hidegebbnek tűnt a szél, a közelebbi éjszaka sötétjében pedig még ki-
látástalanabbnak tűnt az ember helyzete. Ráadásul éppen hétfő volt, és az ünnepek is még elég messze voltak ahhoz, hogy apránként kicsinosodjék és lélekben megfrissüljék a város – egyelőre nem maradt más nekünk, mint a furtonfurt felhős, csepegős, hideglelős november.

Ezektől a gondolatoktól letaglózva azon kezdtem törni a fejem, hogy mennyi ideje nem láttam már a Napot; persze, Angliában hozzászokhattam volna az ilyesmihez, de hát Anglia más, az ember ott nem is várja el, hogy napsütésben fürödjék... Idáig jutottam a gondolatokban,

amikor az autó hirtelen fékezéssel megállt. Kinéztem, és a vizes ablakon keresztül is meg tudtam állapítani, hogy az Andrássy úton vagyunk, a Köröndtől nem messze, egy rikító fehérre meszelt falú, elegáns villa előtt, amelynek kapuja közben kinyílt, és bájos sofőröm bekormányozta a járművet a garázsba.

Onnét mentünk föl a házba. Az orrom hegyéig sem láttam, mivel lámpa nem égett sehol, Rajcsányi kisasszony azonban nagy biztonsággal mozgott a koromsötét, kanyargós lépcsőkön és folyosókon – kéjesen meg is állapítottam magamban, hogy minden biztonnyal gyakorta lopakodik sötétben haza. Aztán egyszer csak ott, ahol egyáltalán nem vártam, kinyitott egy ajtót, a következő pillanatban pedig egy diszkréten megvilágított társalgószobában találtam magam, elegáns múlt századi bútorok között.

Eszter intett, hogy üljek le a kanapéra. Alig telepedtem le, megjelent egy inas, aki pont úgy nézett ki, ahogy mostanság az inasokat a filmekben és a színházban megjeleníteni szokták. Kérdően a kisasszonyra nézett, ő forró teát és pirítóst rendelt. Miután az inas távozott, szemtelenül megjegyeztem, hogy én pirítósnál többet szoktam vacsorázni, mire Rajcsányi Eszter olyan pillantást vetett rám, hogy hirtelen szerettem volna láthatatlanná válni, vagy legalábbis bebújni a kanapé háta mögé. Ezt nem tehettem meg, ellenben szemügyre vehettem immáron lámpafényben is elgázolómat, és hát, mi tagadás, a szívet-lelket melengető látványtól még inkább belészerelmesedtem (s már a bordáim se fájtak annyira).

Csak akkor döbbsentem rá, hogy átázott kabátomat még mindig az ölemben szorongatom, amikor Eszter rábökött, és kijelentette, hogy természetesen ha elküldöm neki a tisztítás számláját, ők azt azonnal kiegyenlíti. Közöltem vele, hogy ezzel így, önmagában nincs semmi gond, a problémát az jelenti, hogy szegény tanárember lévén momentán ez az egyetlen felöltőm, amit ebben a pocsék időben tudok, azaz ha beadom tisztítóba, kénytelen leszek az utcán fázni. A hölgy ezen elgondolkodott, majd azt kérdezte:

– Kalapja sincs több?

Szétázott, saras és behorpadt kalapom mellett, a kanapén hevert. Bocsánatkérő esetlenséggel elvettem onnét, megforgattam a kezeimben, majd tudattam a kisasszonnyal, hogy kalapom részint van még otthon, részint pedig ez még talán használható: ha megszárad és kiegyenesedik, némi sárkefélés után olyan lesz, mint új korában.

– Kabátot választhat az apám ruhatárából – mondta Rajcsányi Eszter. – Most éppen nincs odahaza, de az inas majd elkíséri a gardróbhoz. Vigye el, amelyik tetszik, és ha kész a maga kabátjának tisztítása, a számlával együtt hozza vagy küldje az apámét vissza.

Biccentéssel tudattam, hogy így fogok tenni.

– Láttam továbbá – folytatta a kisasszony –, hogy tönkrementek a táskájában lévő iratok. Fontos dolgok voltak rajtuk?

– Semmiség – legyintettem –, a készülő könyvem vázlatai... azt jegyzeteltem egész nap a könyvtárban...

Először láttam Rajcsányi Esztert mosolyogni:

– Maga író?

– Nem, nem vagyok író – nagyon sajnáltam, hogy ezt kellett mondanom. – De foglalkozom irodalommal. Most például könyvet készülök írni az angol irodalomról. Az lesz a címe, hogy *Az angol irodalom kistükre*. Vagy valami hasonló.

– Netán Angliában is járt?

– Épp most érkeztem onnét egy hosszabb kiküldetésből vissza.

Éreztem, hogy ez utóbbi információval valamelyest enyhíteni tudom Rajcsányi Eszter afeletti fájdalmát, hogy mégsem egy vérbeli író hozott haza.

– Kárpótolni fogjuk a tönkrement jegyzetei miatt – jelentette ki. – Használhatja a könyvtárunkat. Akár holnap is, ha nincs egyéb dolga. Meglátja, rengeteg könyvünk van... S mielőtt az inas behozza a teát, jöjjön, megmutatom, merre tudja az arcát és a kezét megmosni.

3.

Nem vesztegettem az időt: másnap, a lehető legkorábbi időpontban, amiről az ember még azt feltételezi, hogy megfelel az udvariasság szabályainak, becsöngettem a Rajcsányi-villába. Míg arra vártam, hogy valaki előjőjön, örömmel konstataáltam, hogy a redőnyök fölhúzva, a spaletták nyitva, ezek szerint nem jöttem korán, és remélhetőleg mindenkit idehaza találok – illetve ha nem is mindenkit, azt a személyt bizonyosan, akit a leginkább szeretnék otthon tudni. Reményeim az inas érkezésével szertefoszlottak: a derék ember ugyanúgy nézett ki, mint előző este, amikor kiengedett a kapun, és sürgető érdeklődésemre, miszerint idehaza vannak-e a háziak, kioktató hangon közölte, hogy igen, az úr itthon van, a kisasszony azonban korán reggel sportolni ment, azután pedig várhatóan egész nap távol lesz.

Lógó orral meneteltem a villa felé, közben végig a hátamon éreztem az inas kárörvendő tekintetét. Este már volt alkalmam a könyvtárban futólag szétnézni, így hát biztosítottam kísérőmet arról, hogy magam is odatalálok, majd kettesével elindultam fölfelé a lépcsőn. A könyvtár az első emeleten, a nappali és az étkező fölött volt, gyönyörű faragásos szekrényekkel és bútorokkal, tükörfényesre csiszolt parkettával, a falon egzotikus kárpitokkal. Eszter igazat mondott, a polcok valóban értékes, olykor ritka könyvektől roskadoztak, és amint azt már este megállapítottam, szép számmal sorakozott közöttük angol nyelvű is – minden lehetőség adott volt tehát arra, hogy jegyzeteimet itt, ebben a gyönyörű helyiségben újraírjam.

Ugyanezt persze megtehettem volna az Egyetemi Könyvtárban is. A legnagyobb vonzerőt a Rajcsányi-tékához kétségkívül Eszter személye jelentette, úgyhogy távolléte okafogyottá tette mostani ittlétemet. Ezen merengve gépiesen leszedtem a polcról egy díszkiadásos, angol nyelvű Shakespeare-összest, letettem a terem közepén álló egyik nagy asztalra, a táskámból papírlapokat és tollat vettem elő, kinyitottam a kötetet, melléültem és nagyot sóhajtottam.

Mintha ez lett volna a jel: mintegy varázsütésre kinyílt a könyvtár túlsó végén lévő ajtó, és egy kis termetű, vékony, papos külsejű ember lépett be rajta. Egészen közel jött hozzám, így hát módomban állt alaposan megfigyelni vézna alkatát, rövidre nyírott haját, keskeny arcát, nagy, beesett szemét, az orrán fityegő pápakeretet és szűk, sötét öltönyét. Láthatólag nem lepődött meg azon, hogy valakit a könyvtárban talált; amikor az asztalhoz ért, megvárta, amíg föllállok, kezet nyújtott, és megmondta a nevét:

– Üdvözlöm. Rajcsányi Pál vagyok.

„A kedves papa” – hasított belém azonnal a felismerés, és ennek tudatában igyekeztem a lehető legelőnyösebb arcomat megmutatni:

– Jó reggelt kívánok. A nevem Bátky János. Köszönöm, hogy engedélyt adott csodás könyvtára használatára.

A férfi arcán mosoly jelent meg, legyintett:

– Ugyan. Nem kell ehhez az én engedélyem. A lányom jelezte, hogy ma és talán a közeljövőben még néhányszor egy ismerőse használni fogja a könyvtárat. Ami nem mellesleg ugyanúgy az övé is, tehát nekem már csak evégett se lett volna jogom ezt megtiltani. Egyéb-

ként nem is akartam, hiszen örömmel látom a lányom ismerőseit, különösen azokat, akik érdeklődnek a kultúra és a tudományok iránt – lábujjhegyre magasodva a még üres jegyzeteimre pillantott, közben azt kérdezte: – Jól tudom, hogy könyvet készül írni az angol irodalomról, és a közkönyvtárakban nem talált megfelelő anyagot?

„Eszter kisasszony ezek szerint nem árulta el, hogy miként ismerkedtünk meg” – igyekeztem legyűrni mosolyomat, s udvariasan azt feleltem:

– Pontosan így van. Végső elkeseredésemben elpanaszkodtam a dolgot az Ön bájos lányának, aki volt olyan kedves följátni a Rajcsányi-tékát. Én pedig bátorkodtam igényben venni azt.

– Helyes, helyes – bólogatott Rajcsányi Pál, és míg hirtelen elkezdtem kétségbeesetten törni a fejem azon, hogy mit mondok akkor, ha rákérdez, honnét ismerem a lányát, a szomszéd asztaltól elrántott egy széket, és leült rá velem szemben. – Csak egy darabig zavarom, már ne haragudjon érte, Bátky úr... Látom, épp Shakespeare-nél tart. Tudja, az ő személye mindig izgatott engem, roppant kíváncsi vagyok hát a véleményére, hogy miként látja Ön az irodalom eme állítólagos géniusát...

– Állítólagos génius? – hökkentem meg, ezúttal őszintén. – Megbocsásson, Rajcsányi úr, de én egy percig se kételkedem William Shakespeare zsenialitásában. A drámái, a vígjátékai, a szonettjei mind-mind olyan dolgok, amelyek kétely nélkül emelik őt a világirodalom halhatatlan alakjai közé. Nem véletlen, hogy ha éppen kedve szottyán rá, most is bármikor megnézheti a *Hamletet* vagy a *Rómeó és Júliát*, csak meg kell keresnie azt a színházat, ahol épp játsszák. Biztosíthatom, hogy nem kell messzire mennie.

Rajcsányi Pál az asztalra könyökölt:

– Senki nem kételkedik ezen művek kiválóságában és időtállóságában, Bátky úr. Én pusztán arra bátorkodtam célozni, hogy noha elemzések és kritikák ezrei láttak már napvilágot róluk, eme darabok szerzőjéről mégis igen keveset tudunk.

– Igen – bólintottam –, valóban az a közkeletű vélekedés, hogy Shakespeare életéről alig van információink. Pedig ez nem igaz. Sokkal többet tudunk róla, mint a kortársairól, mint mondjuk Ben Jonsonról vagy Christopher Marlowe-ról. Tudjuk, hogy mikor született és hol, azt is, hogy mikor halt meg, hogy kit vett el, hogy hány gyerekük volt, sőt ismerjük életének legfőbb eseményeit is. Tekintettel arra, hogy Shakespeare polgári családból származott, úgy hiszem, a kor adottságait figyelembe véve ez éppen elegendő.

Rajcsányi Pál megint elmosolyodott, az ablak felé nézett, és a kertben álló öreg bükk ágait szemlélte. Zavart a jelenléte: egyszerre feszélyezett és idegesített, mivel szerettem volna a délelőtti értelmesen eltölteni, s ha már Eszter nem volt idehaza, legalább a jegyzetelést nem akartam elmulasztani.

– Tudja, hogy Shakespeare egész életében ki se tette a lábát Angliából?

Megint bólintottam.

– Tudja, hogy egész élete Londonban és Stratford-on-Avonban zajlott?

Újra csak bólintottam, noha ezt sem látta Rajcsányi Pál, lévén, hogy mindeközben folyamatosan kifelé bámult. Aztán egyszer csak nagy lendülettel újra felém fordult, és ismét az asztalra könyökölt.

– Maga szerint lehetséges úgy olyan darabokat írni, mint mondjuk *A vihar*, *A velencei kalmár*, vagy éppenséggel az *Othello*, hogy közben csupán hallomásból van tudomásunk a helyszínről és a táj, a környék adottságairól?... Vagy említhetném épp a *Rómeó és Júliát* is...

– Rajcsányi úr – magyaráztam, mintha már a délutáni előadásomon lennék –, éppen ez az írói nagyság lényege: képesnek lenni úgy megírni műveket, mintha a szerző is részese volna az abban lévő eseményeknek. Sőt: nem csak a szerző, hanem az olvasó, vagy a színházlátogató is. Ez Shakespeare zsenialitásának a legfőbb ismérve. A *Rómeó és Júlia* pedig éppenséggel nem eredeti Shakespeare-történet, korai változatait már a középkorból ismerjük, Shakespeare csupán pár mellékszereplőt talált ki hozzá, és egységes darabba foglalta az egészet... – elmosolyodtam. – Úgy veszem észre, Ön is hitelt ad azon divatos elméleteknek, miszerint Shakespeare mint másodrangú színész csak a nevét adta ezekhez a darabokhoz, azok szerzője valójában valaki más, aki szerette volna inkognitóban tartani a kilétét... Nos, angiai tanulmány-utam során volt szerencsém alaposan tanulmányozni Shakespeare kritikai fogadtatását, és magam is találkoztam ezekkel a feltevésekkel. A legújabb verziók szerint például Shakespeare műveinek valódi szerzője egy Sir Henry Neville nevű arisztokrata, aki igen sokat utazott Európában, és Erzsébet királynő belső ellenzékének számított, lévén, hogy a Plantagenet-ház leszármazottjának vallotta magát. De meg kell mondanom azt is, kedves Rajcsányi úr, hogy ezeket az elméleteket általában azok ötlék ki, akiknek igen kevés tudomásuk van a bölcsészeti tudományok és úgy általában a racionális irodalomszemlélet módszereiről.

Rendületlenül mosolyogva néztem házigazdámra, és noha éreztem, hogy fortyogni kezd bennem a düh, továbbra is igyekeztem visszafogni, illetőleg jó színben föltüntetni magam.

Megint csak ő kérdezett – mintha meg se hallotta volna kis monológomat:

– Tudja azt, hogy Shakespeare-től hány eredeti kézírás ismert?

Kénytelen voltam beismerni, hogy nem.

– Elárulom Önnek, Bátky úr – Rajcsányi Pál közelebb hajolt hozzám. – Szám szerint hat. Ismétlem: hat. Ezek közül három a végrendeletén. S noha már műveinek legkorábbi kiadásai, a föliók is úgy tüntetik föl a nevét, hogy – betűzni kezdte – S-H-A-K-E-S-P-E-A-R-E, az összes saját kezű aláírása úgy szól, hogy „William Shaksperé”. Ismétlem: S-H-A-K-S-P-E-R-E.

– Ez semmit nem jelent – legyintettem. – Abban az időben még nem voltak egységes helyesírási szabályok.

– S azt is tudja, hogy a nővére, Judit, huszonhét éves korában jutott el odáig, hogy le tudja írni a nevét?... Ön szerint egy író megengedheti magának azt, hogy a saját testvére analfabéta legyen?

– Shakespeare a házassága után otthagyta szülőföldjét és Londonba ment – hadartam, mert kezdett bosszantani Rajcsányi Pál tudálékossága. – A családjával évtizedekre megszakította a kapcsolatot. Azok semmit nem tudtak a karrierjéről, őt pedig egyáltalán nem érdekelték az otthoni dolgok. Kisebb gondja is nagyobb volt annál, mintsem hogy nővére analfabétizmusával törődjön.

Házigazdám sokadjára mosolyodott el, majd nagy zörgéssel fölállt, és a széket visszatette a másik asztal mögé. Biztatóan felém hunyorgott:

– Hagyom dolgozni, Bátky úr.

Lehet, hogy az időről időre fölbukkanó paranoiám miatt, mindenesetre a hangjából lekezelő atyáskodást véltem kihallani, úgyhogy egy szempillantás alatt paprikavörös lettem.

– Vagy netán Ön is azt gondolja, Rajcsányi úr, hogy Christopher Marlowe-ot nem egy olcsó prostituált miatt szúrták le egy kocsmában, hanem azért, hogy Shakespeare nyugodtan elorozhassa a hagyatékából és a saját neve alatt adhassa ki a műveit?!...

Velem ellentétben Rajcsányi Pál nem jött ki a sodrából:

– Ennek semmi köze Marlowe-hoz – jegyezte meg szelíden, és elindult a túlsó ajtó felé.

– Aha! – fölpattantam a székről. – Ezek szerint Sir Francis Bacon, ugye? A neves filozófus és államférfi, aki többek között az *Új Atlantisz* megírása és a különféle államügyek mellett még arra is tudott időt szakítani, hogy álneven zseniális színpadi műveket és szonetteket írjon? – magam se tudom, hogyan, de hirtelen azon kaptam magam, hogy kinyújtott jobb kezem mutatójával megfenyegetem Rajcsányi Pált. – Ismerem ezt a sztorit is, kedves jó uram... S képzelje, azzal is tisztában vagyok, hogy Shakespeare-ről egyetlen hitelesnek mondható képmás létezik, ami viszont egyesek szerint Sir Francis Bacon halotti maszkját ábrázolja...

Rajcsányi Pál búcsút intett, és becsukta maga mögött az ajtót. Egy darabig még álltam vörös arccal a kinyitott vaskos kötet fölött, majd leroskadtam a székre.

4.

Szerdán késő délután a Japán kávéházban találkoztam Eszterrel. Délelőtt az egyetemről telefonoztam neki, hogy visszaadnám az apja kabátját. Csodálkozott, hogy máris kész a tisztítás, mire közöltem vele, hogy az idő enyhült valamelyest, úgyhogy amíg nem kapom a tisztítóból vissza, addig is tudok vékonyabb felöltőt hordani. Közölte erre, hogy még igazán ráérek a visszaadással, ráadásul a tisztítás végösszegét se tudhatom, ám én addig erősködtem, míg beleegyezett a találkozóba. Ő ajánlotta a kávéházat, és mikor felvettem, hogy onnét még haza is kell cipelni a kabátot, kijelentette, hogy cipelésről szó nincs, az automobil sokat elbír.

Öt órára volt a randevű megbeszélve; én már fél öttől ott ültem az egymást túlordibálni igyekvő írók és költők asztalától nem messzire, és ironikus gondolatok közepette azt méregettem, hogy vajon az itt jelenlévők között van-e olyan, akinek évszázadok múltán is úgy fogják csodálni a műveit, mint mi most Shakespeare-ét. Személyesen egyiket se ismertem, csupán látásból, vagy fényképek alapján azonosítottam be az asztaltársaság tagjait, és ahogy néztem őket, úgy gondoltam, hogy nincsen közöttük egy se, aki méltó az évszázados hírnévre. Egészen belemélyültem a bámulásukba, észre se vettem, hogy elrohant az idő, és Rajcsányi Eszter a megbeszélténél jó negyedórával később érkezett. Azonnal elnézést kért, s mindjárt hozzátette, hogy meg kellett várnia, amíg az apja távozik otthonról, csak azután tudott elszabadulni.

Fölálltam és kezet csókoltam. Leültünk, s én rögvest tudattam is vele, hogy volt szerencsém a kedves papával megismerkedni. Eszter közbevágott, és megköszönte, amiért nem mondtam el Rajcsányi Pálnak a megismerkedésünk valós történetét.

– Nemrégiben volt egy hasonló ügyem – magyarázta. – Apám utána szigorúan meghagyta, hogy csak akkor használhatom az automobilt, ha lassan és óvatosan vezetek, ha pedig még egyszer elkövetek ilyet, nem ülhetek a volán mögé... Hát, még egyszer, köszönöm...

Jószándékú mosollyal biccentettem:

– Igazán nem néztem volna ki az édesapjából, hogy ilyen szigorú. Persze, a kis szóváltásunk nyomán sejthettem volna, hogy van a szavaiban erő.

– Szóváltás? – csodálkozott Eszter. – Apám mesélte, hogy találkozott Önnel a könyvtárban és roppant szimpatikusnak találta. De egy szóval se említette, hogy veszekedtek volna.

– Nem is veszekedtünk – vágtam rá azonnal. – Csupán az édesapja megemlített pár olyan dolgot Shakespeare-rel kapcsolatban, amelyekről Angliában már bőséggel módomban volt hallani, és azóta is indulatossá tesznek. De ez egyáltalán nem az édesapja hibája.

Eszter dühösen legyintett, majd megcsóválta a bájos kis fejét.

– Apámnak mániája ez a Shakespeare-dolog. Nekem is rengeteget beszél róla. Ha érdeklik a részletek, én is tudok mesélni ezt-azt, jó alaposan teletömte velük a fejem – kérdően rám nézett, ám miután határozottan nemet intettem, mondta tovább: – Benne van valami szektában, aminek a Shakespeare-rejtély az egyik kedvelt témája. Néha eljönnek hozzánk mindenféle emberek, akikkel bezárkózik a könyvtárba vagy a földszinti nappaliba, és akkor nem mehet be hozzájuk senki, se én, se a személyzet... De én nagyon is el tudom képzelni őket, amint fontoskodó arccal ilyen dolgokról beszélgetnek...

– Szekta a Shakespeare-rejtély körül? – csodálkoztam.

– Shakespeare az egyik szegmens csupán – magyarázta Eszter. – Amit mondtam, azt nem úgy kell érteni, hogy ez a fő témájuk, hanem annak a társaságnak, amelynek apám is a tagja, meggyőződése, hogy közük van Shakespeare-hez. Jobban mondva ahhoz a személyhez, aki szerintük valójában Shakespeare műveit írta.

– Sir Francis Baconhoz?

Eszter elismerően nézett rám:

– Látom, tényleg jól tájékozott...

Elhallgattunk, amíg főlsgolgálták a kávét. Az írók közben megunták az ordibálást, összedelözködtek, és odébbálltak egy házzal, úgyhogy kissé csendesebben folytathattuk a beszélgetést.

– Apámék szerint Sir Francis Bacon is tagja volt ennek a szektának, s mindenféle titkos tanokat rejtett el Shakespeare műveiben, amiket csak a beavatottak tudnak értelmezni.

Nyugtalanul fészkelődni kezdtem.

– Miféle szekta ez?

– Apám biztos haragudna, ha hallaná, hogy szektának mondom őket... Ők úgy nevezik a társaságot, hogy a Rend. A rózsakeresztesek rendje.

Hirtelen föltámadt gyanúm beigazolódott. Nagyon igyekeztem, hogy Rajcsányi Eszter ne vegye észre a sápadtságomat. Belehajoltam a kávémba, és néhány pillanatig elméláztam a sors különös szeszélyein – nevezetesen azon, hogy a Pendragonok ősi kastélya körül átélt különös kalandok után, íme, a szülővárosomban, Budapesten is a titokzatos rózsakeresztesekbe botlok. Beleborzongtam ebbe a gondolatba.

– Állítólag – folytatta Eszter – az utópista filozófus és szerte Angliában nagy befolyással bíró nemes, Sir Francis Bacon is tagja volt a rózsakeresztesek titkos társaságának, akik a világ megjobbítására szövetkeztek. Mivel azonban cselekedeteik menetét és célját mindenféle titkos tanokban rejtették el, azokat csupán bizonyos kódok ismeretével lehet föloldani. S hogy a be nem avatott külvilág ne értse meg az egymásnak szánt üzeneteiket, ezen kódokat használva érintkeztek egymással. Apám órákig tud mesélni arról, hogy Shakespeare műveiben hol fordulnak elő a kódolt üzenetek, persze, azok megfejtését ő se mondhatja el bárkinek, mivel köti az esküje... Nekem egyszer azt is elmagyarázta, hogy az első Shakespeare-kiadás címlapjáról miként olvasható le Sir Francis Bacon neve... Őszerinte Shakespeare csupán eszköz volt a Rend kezében: ezt a szerény származású, tudatlan és rossz vidéki színészt jó pénzért, a hírnév és a kényelmes élet fejében rávették arra, hogy játssza el a drámaíró szerepét. Amibe persze örömmel belement.

– Ez képtelenség – ráztam meg a fejem. – Shakespeare neve elválaszthatatlan a Globe Színháztól. Hat esztendőn át volt az igazgatója, amely időszak a teátrum fénykorát jelentette.

Egy báb nem képes ilyesmire, az pedig józan ésszel elképzelhetetlen, hogy egy ilyen népszerű és a maga korában nagy fontosságú intézményt a háttérből anélkül irányítsanak, hogy azt bárki más ne venné észre... Borzasztóan nagy a hiba és a lebukás lehetősége.

– Apámék szerint a Globe Színház mögött a rózsakeresztesek álltak – jelentette ki Eszter. – Shakespeare pedig úgy táncolt, ahogy fütyültek neki.

– A Globe nem az egyetlen teátrum volt a korabeli Londonban, ráadásul már Shakespeare előtt is működött. Miért pont ezt szemelték ki a rózsakeresztesek?... Netán ők találták volna ki az akkori színház jellegzetességeit, a nézők közé benyúló, három részre osztott színpadot, meg a nagy tömegek bebocsátására képes fedetlen nézőteret is? – megint a fejemet csóváltam.

– Képtelenség. Fantazma az egész.

Eszter elmosolyodott.

– A kérdéseit, kedves Bátky úr, ne hozzám, hanem az apámhoz intézze. Ő bizonyára örömmel megválaszolná azokat.

– Otthon van a kedves édesapja? Akár most is szívesen megvitátnám ezeket vele.

– Nincs otthon... Reggelig nem is lesz. Gyanítom, hogy a Rend valahol ma is ülésezik. Olyankor szokott egész éjszakba nyúlóan kimaradni.

– Ez esetben – jelentettem ki roppant határozottan – hazakísérem. Még akkor is, ha az automobil elbírja azt a kabátot.

5.

Az Eszterrel töltött szerelmes éjszaka után kora hajnalban lopóztam ki a Rajcsányi-villából. Reménykedtem, hogy már csupán azért sem vesz észre senki, mivel még olyan koromsötét volt, hogy én se láttam az orrom hegyéig sem. Ott távoztam, ahol hétfő éjjel először érkeztem a házba: a kanyargós rejteklépcsőkön és a garázson keresztül. Az Andrássy úton pislákoló éjjeli lámpák fényében elbotorkáltam a kapuig, elfordítottam a zárban az Esztertől kapott méreates kapukulcsot, majd gondosan bezárkóztam magam mögött, a gyilkolószerszámnak is beillő eszközt pedig megbeszélésünk értelmében elrejtettem a kerítés előtti bokor alatt. Mielőtt elindultam volna a Körút felé, visszaneéztem, és ekkor mintha fényt láttam volna föl-villanni a villa egyik ablakában; de csak egy pillanatig, hiába meresztettem utána a szemem, csupán a sötét épület meg a kert nézett vissza rám. Elkönyveltem a dolgot érzékcsalódásnak, és az édes-ízes szerelmi fáradtságtól kótyagos fejjel hazagyalogoltam.

Ruhástól, a fotelban aludtam vagy egy órát. Ébredés után átöltöztem, és bementem az egyetemre megtartani az óráimat. Máskor is megesett, hogy a hajnal szeretőm karjaiban talált, nekem pedig egész nap dolgoznom kellett, úgyhogy ezen a csütörtökön is nagy rutinnal palástoltam fáradtságomat. A fejem persze folyamatosan fájt – na, de hát ez semmiségnek tűnt az átélt gyönyörök mellett. Napközben újra meg újra fölidéztem bódult óráinkat, és szerelmes izgalommal állapítottam meg magamban, hogy Eszter bizony igencsak tapasztalt szeretőnek bizonyult. „Nem hibába jártas a villába való be- és kilopódzásokban” – gondoltam némi keserűséggel, majd elhessegettem a rossz szájízt magamtól, és inkább az előttünk álló reményteli szép dolgokról álmodoztam.

Kora délután, két szeminárium között a tanszékről fölhívtam a Rajcsányi-villát. Hosszan kicsengett, de nem vette föl senki a telefont. Ezt furcsállottam, hiszen ha más nem, az inas tudtommal mindig otthon tartózkodik, és köteles válaszolni a hívásokra. Azzal nyugtatgattam magam, hogy bizonyára olyan házimunkát végez, amely zajától nem hallja a csörgést. A

dolog másfél órával később megismétlődött: megint csak telefonoztam, és megint csak nem vette föl senki.

Nem állapodtunk meg Eszterrel arról, hogy konkrétan mikor és hol lesz a folytatás. Nem akartam ajtóstul a házba rohanni, és nem akartam olybá se tűnni, hogy zaklatom, úgy gondoltam azonban, hogy senki nem tilthatja meg, hogy a Körönd körül sétáljak – nem beszélve arról, hogy az egész napos szellemi munka után nem árt valamelyest kiszellőztetni a fejem. Elmentem hát a villájuk elé; meg kell mondjam, hogy sétáról szó se volt, hiszen az út végén már szinte futottam az izgalomtól. Közben folyamatosan azon tépelődtem, hogy becsöngessek-e hozzájuk, vagy csupán keringjek a ház körül, azt remélvén, hogy megpillantom Esztert.

A villa sötétségbe burkolózott. Ugyanúgy nézett ki, mint ahogy hajnalban otthagytam: az ablakok mind redőny mögött, sehol egy lélek, a kertben is csak a bükkfák susogtak baljóslatún. Addigra már többé-kevésbé elmúlt belőlem a délutáni rosszérzetem, most azonban újult erővel tört reám. Rosszat sejtve guggoltam le és néztem be a kerítés előtti bokor alá, és legnagyobb megdöbbenésemre megtaláltam ott a kulcsot. Sötét gondolatokkal telve visszadugtam, s az a fullasztó gondolatom támadt, hogy odabent valami rettenetes történt: rablógyilkosság, mérgezés, rejtélyes kór, efféle... és most mindenki holtan fekszik a sötét épületben. Nyilván ezért nem vették föl délután a telefont.

Gyorsan megcsóváltam a fejem, és elkezdtem bizonygatni magamnak, hogy nem kell egyből a rosszra gondolni – lehet, hogy csak hirtelen el kellett utazniuk valahová, mondjuk meghalt egy vidéki rokonuk, és ők a távirat érkezését követően azonnal útra keltek... Egy darabig még ögylegtem a villa körül, ám miután nem láttam változást, hazamentem. Próbáltam aludni, de igen nehezen ment: éjszaka többször fölébredtem, és amikor nem álmatlanul forgolódtam, akkor meg nehéz rémálmok gyötörtek.

Reggel azonnal a villához mentem. Minden változatlan volt, leszámítva azt, hogy újabb megdöbbenésemre az óriási kapukulcs már nem volt a bokrok alatt. A kaput ellenben megint zárva találtam. Idegesen föl-alá járkáltam a kerítés előtt, és már épp azon voltam, hogy most már értesítem a rendőrséget, amikor megelőztek: egy járőröző közeg hirtelen elém lépett, és rám mordult, hogy mit ögylegek errefelé.

– Kedves ismerőseim laknak itt – hebegtem zavarodottan, a villa felé bökdösve –, és azt nézem, hogy ébren vannak-e már.

A rendőr is a villára sandított, majd megigazította a sapkáját.

– Hát bajosan hinném, hogy odabent bárki is ébren lenne – ezekre a szavakra egyszeriben elhűlt bennem a vér, és vártam a bejelentést az időközben földerített brutális rablógyilkosságról; ám a rendőr így folytatta: –, mivel a villa régóta lakatlan.

– Lakatlan? – őszintén meghökkentem. – Lakatlan a Rajcsányi-villa?

A közeg megrázta a fejét:

– Ez nem Rajcsányi-villa. Ez a Sarudy-villa volt, de mióta a tulajdonos meghalt, üresen áll, az örökösök pereskednek, hogy melyiküket illeti.

– Az lehetetlen – megint csak hebegni tudtam. – Én ezen a héten háromszor is a villa vendége voltam, a tulajdonosával, Rajcsányi Pál úrral is találkoztam.

A rendőr összehúzta a szemöldökét:

– Ismétlem, hogy ez a Sarudy-villa, én pedig elég régóta posztolok errefelé, de nem ismerek semmiféle Rajcsányi Pált. Magának meg azt javaslom, hogy húzzon innét minél gyorsabban, mielőtt még inkább méregbe gurulok. S ne is lássam többé itt ögylegni!

6.

Nem fogadtam szót a rendőrnek: még hetek múltán, az új év beköszönte után is többször megtörtént, hogy a villa körül ólálkodtam. Sokáig nem láttam rajta semmiféle változást: a kapu zárva volt, a redőnyök leeresztve, a kert üres. Aztán egyszer csak, valamikor január közepén megjelent a kerítésen egy óriási tábla, azon a fölirat: ELADÓ. Alatta egy budapesti cím, amit természetesen fölkerestem – egy ügyvédi irodát találtam ott, ahol készségesen elmondták nekem, mint reménybeli vevőnek, hogy az egykori Sarudy-villát egy vidéki báróné árulja, miután az örökösök közül ő nyert meg a pört.

Mindeközben hiába hívtam többször is azt a számot, amit Esztertől azon a hétfő estén kaptam, senki nem válaszolt.

...S hogy miért is írom le most ezt a történetet? Azért, mert ma délután az Egyetemi Könyvtárban különös dolog esett meg velem.

A készülő könyvem miatt ezúttal is egy vaskos Shakespeare-összest lapozgattam, megint csak eredeti nyelven, amikor *A vihar* első felvonásának második jelenetében a következő sorokra vetődött a pillantásom:

*Begun to tell me what I am, but stopt
And left me to bootelesse Inquisition,
CONcluding, stay: not yet.*

Szinte kisütötték a szemem a sor eleji nagybetűk: BACON.

Sir Francis Bacon.

Egyszeriben hidegnek éreztem az olvasótermet. Megborzongtam.

Hideglelésemet csak fokozta, hogy a következő pillanatban pont oda odalapoztam, ahol a *Nagy Folio* 1623-as kiadásának címlapját közölték, rajta a jól ismert Shakespeare-portréval, amely egyesek szerint Sir Francis Bacon karikatúrája, mások szerint a lord halotti maszkja. Ezután pedig, mintha valami rejtélyes erő vezetné a kezemet, leírtam az előttem fekvő papírra az 1623-as évszámot, mindjárt átváltva a numerikus kódot a latin ábécé szerinti betűkre: az 1-es szám az A betű, a 6-os az F, a 2-es a B, a 3-as a C.

AFBC.

Ha hozzátesszük a LONDON fölirat hasonló tipográfiájával nyomtatott utolsó két betűjét, azt kapjuk, hogy AFBCON, amiről egy iskolás gyerek számára is világos, hogy az F. BACON anagrammája.

Megint megborzongtam. Fölnéztem. Az olvasóterem túlsó végéből Rajcsányi Pál mosolygott rám. Biccentett, és mindjárt ki is ment a helyiségből.

Csak egy pillanatig láttam, de azonnal megismertem a ruhájáról, a testalkatáról, az arckifejezéséről. Mint akit megcsípett valami, fölpattantam a helyemről, és akár egy örült, rohantam utána.

Kivágtáztam a teremből, körbenéztem, nem láttam sehol. Lerohantam a lépcsőn, a porta elé, ott se találtam. Még egyszer visszamentem az emeletre, és döngő léptekkel körbejártam a helyiségeket, hátha megpillantom. Azután újra lerohantam, s a portást faggattam, látott-e ilyen meg ilyen külsejű embert kimenni a kapun. Azt mondta, se kimenni, se bejönni nem látott ilyet.

Zárásig a könyvtárban maradtam, hátha újra meglátom Rajcsányi Pált, ám nem bukkant föl többé.

Hazafelé azzal áltattam magam, hogy talán csak hallucináltam. Az érzéseim azonban egyre csak azt súgták, hogy nem látomásom volt. Itthon, mielőtt leültem papírra vetni ezt a történetet, el is határoztam, hogy holnap megint ellátogatok a villához. Vagy, ha valami más módon is, de mindenképpen nyomozni fogok a rózsakeresztes rend után. Nem, nem Shakespeare miatt. Shakespeare nem érdekel. Meg akarom találni Esztert.

A Rákóczi-hagyaték

Szerb Antalnak, tisztelettel

1.

A régi mondás szerint a barátait igen, a rokonait nem válogathatja meg az ember. A magam részéről ezt kiterjeszteném a szomszédokra is. Dacára annak, hogy egyetlen szomszédommal sem akadt soha konfliktusom. Egyáltalán: hosszú időn keresztül kapcsolatban sem voltam se velük, se a többi lakóval. A házat ugyanis főként minisztériumi és banki tisztviselők lakják, akik – megmondom őszintén, bármennyire is megvetendőnek s pökhendinek tűnik a kijelentésem – nem különösebben keltették föl ez idáig az érdeklődésemet; legfőljebb jártamban-keltemben köszöngettem nekik. Bensőségesebb kapcsolatot egyedül Füle úrral, a házfelügyelővel alakítottam ki, aki egy-egy kávéházi éjszaka után hajnalban is zsörtölődés nélkül szokott nekem kaput nyitni, amennyiben alkalmatlannak bizonyulok a kulcsnak a lyukba való behelyezésére. S ha alkalomadtán hölgy is van velem, Füle úr legfőljebb magában csodálkozik azon, hogy ha már egy kapunyitás is gondokat okoz, ugyan mire leszek képes odafönt, a lakásomon.

Egyszóval jó szándékú, csöndes ember az öreg, soha nem keltette rossz híremet: se részeges mivoltomat, se erkölcstelen kéjvágyamat nem hallottam a házban lakóktól vissza. Persze, gondolom, ez részben az időről időre a Füle úr kezeibe nyomott pár pénzérmének is érdeme.

Az első szomszédom, akit közelebből megismertem, Rákóczi gróf volt.

Egy szombat délelőtt arra ébredtem, hogy a lakásom előtt, a körfolyosón, éktelenül zajonganak. A teljes igazsághoz hozzátartozik, hogy egyáltalán nem voltak ám olyan nagy lármával, azonban az én másnapos fejem számára a ládák és a szekrények csöndes tologatása, illetve a cipekedő lábak csoszogása is éktelen zajnak tűnt. Ráadásul korán és fejfájással ébredtem, ami bosszússá tett. Föltápászkodtam az ágyból – melyben egyébiránt egy vidéki könyvtáros kisasszony is tartózkodott, aki jobb állás reményében érkezett a fővárosba, és aki ugyan nem volt olyan szép és okos, mint a Pendragon kisasszony, de sokkalta jobban csókolta nála –, fölvettem pár ruhadarabot a szőnyegről, majd a konyhába mentem, és a függönyt félrehúzával kisandítottam a gangra néző ablakon. Ekkor pillantottam meg a rakodómunkásokat, és ekkor konstatáltam magamban, hogy a régóta üresen álló szomszéd lakásba új lakó költözik.

Egész nap tartott a költözés – délelőtt is, délután is, egyhuzamban. Egy nagy bajuszú, tagbaszakadt, jól öltözött fickó irányította, akiről másnap tudtam meg, hogy nem az új lakó, hanem annak minden es inasa. A szombatot szinte végig a lakásomban töltöttem, csupán akkor hagytam el azt egy rövid időre, amikor lekísértem a vidéki könyvtáros kisasszonyt, még egyszer biztosítottam őt arról, hogy a magam részéről mindent megteszek azért, hogy a fővárosban állást szerezzen (azt nem árultam el neki, hogy nem tudok ebben segíteni), majd beugrottam a közeli kávéházba átlapozni az újságokat. Késő délután ért véget a pakolás, onnantól fogva nem hoztak több bútort és dobozt, a szekrények tologatása is befejeződött. Korán lefeküdtem, és amikor lefekvés előtt kimentem a konyhába meginni egy pohár vizet, láttam, hogy a szomszéd lakás ablaka sötét. Azt gondoltam: bizonyára az új lakók is elfáradtak, és másnapra hagyták a kicsomagolást.

Vasárnap délelőtt találkoztam először a lakás tulajdonosával. Borongós, komor őszi idő volt – amikor hosszú és mély álmomból fölébredtem, egy darabig még azt hittem, hogy éjszaka van, mivel a redőny résein át nem szűrődött be fény. Az öngyújtó lángjánál megnéztem az órát,

és láttam, hogy annak állása szerint már reggelnek kell lennie, ám mert odakint még szemlátomást sötét volt, rögtön balsejtelmek törtek rám, miszerint míg aludtam, valami rettenetes katasztrófa történt: kihunyt a Nap, megállt a Föld forgása, esetleg kigyulladt a légkör, és amiatt nem jött el a reggeli világosság. Aztán amint fölhúztam a redőnyt, megállapítottam, hogy hatalmas felhők borítják az eget és esik az eső.

Az ilyen napokon nem találom a lakásban a helyem. Ha lámpát gyújtok, úgy érzem, nappal is éjszaka van, ha meg nem gyújtok lámpát, nem látok olvasni vagy írni, és csak gubbasztok a sötétben. Ezeken a borongós napokon viszont szívesen járkálok a városban, s dekadens élet-érzések közepette örömmel szippantom magamba annak mélabúját. Föltéve, ha nem nagyon esik az eső... Eme délelőttön viszont nagyon esett, úgyhogy jobb híján kimentem a gangra, rákönyököltem a korlátra, és meggyújtottam egy cigarettát.

Abban a pillanatban, mintha erre vártak volna, föltáruult a szomszéd lakás ajtaja és egy magas, jó kiállású, arisztokratikus külsejű férfi lépett ki belőle, fekete öltönyben, sötét ingben, cvikkerrel az orrán. Már az ajtóban állva rám mosolygott, mire engem rögvest kivet a hideg, mivel ettől furamód úgy éreztem magam, ahogyan Jonathan Harker érezhette magát, amikor Drakula ránevetett. Mondom ezt annak ellenére, hogy új szomszédom kellemes megjelenésű úriembernek tűnt, kifogástalan öltözékkel, kifogástalan modorral, szabályos, keskeny arccal. Mégis, mindjárt első találkozásunkkor éreztem benne valami hátborzongatót – s amint odalépett hozzám, s újra mosolyra húzta ajkait, bizony nem lepődtem volna meg, ha hegyes szemfogakat látok a szájában.

– Jó reggelt! Ugye, milyen borzalmas napunk van? Az ember ilyenkor nem találja idehaza a helyét. A legjobb volna sétálni egyet és magunkba szívni a város búskomor hangulatát, de hát kinek van kedve olyankor az utcán mászkálni, amikor így esik az eső?...

Azt hiszem, elsápadtam. Mintha saját magamat hallottam volna gramofonról.

A férfi kezét nyújtott, némi tétovázás után megszorítottam az ujjait. Erős, csontos keze volt, határozott kézfogással.

– Rákóczi gróf vagyok. Én bérlem ezt a lakást – maga mögé bökött.

– Bátky János – hebegtem, mire ő bólintott:

– Tudom. Roppant örülök, hogy megismerhettem, Bátky úr. Mindig is nagy tisztelője voltam a munkásságának.

A sápadást követően a fülem tövéig pirultam. Világéletemben arra vágytam, hogy egy bemutatkozás után valaki ilyet mondjon nekem, most azonban egyszeriben nem tudtam hová tenni a dolgot.

– Ne haragudjon, de honnét ismeri a nevemet?

– Bátky úr, én ismerek mindenkit és tudok mindenkiről, aki ebben a világban számít valamelyest. Maga is közbük tartozik.

Nyeltem egyet, majd azt kérdeztem:

– Netán arról a Rákóczi családról volna szó, gróf úr, amely... tudja... a nagy fejedelem... – közben igyekeztem mélyen az arcába nézni, hátha fölfedezem rajta Rákóczi Ferencnek a festményeken látható vonásait. Ám semmi ilyesmit nem vettem észre. Új szomszédomnak sokkal keskenyebb és szikárabb orcája volt a vezérlő fejedeleménél.

Vállat vont.

– Talán igen, talán nem... Meg kell mondanom, egészen idáig nem nagyon foglalkoztam a családom krónikájával. Nem érdekelt. S mivel külföldön nőttem föl, és ott is éltem eddig, nem

is igazán tudtam, kik azok a Rákócziak. Csak most, hogy életemben először Magyarországon vagyok, döbbsentem rá, hogy itt milyen kultikus tisztelet övezi családom nevét. Nem az Ön az első, Bátky úr, aki megkérdezi.

– Gondoltam... S szabad megkérdezni, hogy merre élt?

Körkörös mozdulatot tett az égbolt felé.

– Sok helyen éltem már szerte a világban. Valójában nincs is állandó otthonom. Franciaországban van birtokom, meg egy kastélyom Párizsban, a Saint-Germain-negyedben. De az év nagy részét utazással töltöm.

– Budapesten is csak ideiglenesen tartózkodik?

– Még nem tudom – nevetett. – Végtére is innét származom. Gondoltam, szétnézek itt egy kicsit. Aztán ha megtetszik, lehet, hogy hosszabb időre maradok.

– S miért nem szállodába költözik?

– Egyszerűen azért, mert így jobban az emberek közelében lehetek. Tudja, Bátky úr, a szálloda mesterkélt, idegen közeg. Külföldiekkel van tele. Én pedig szeretném megismerni állítólagos őseim szülőföldjét.

– Ahhoz képest, hogy Franciaországban nőtt föl, és először jár Magyarországon, meglehetősen jól beszél magyarul... Még akcentust sem lehet kihallani.

– Sok nyelven beszélek, Bátky úr. Ön is tudja: az ember annyiféle, ahány nyelvet tud. Én pedig igyekszem minél sokoldalúbb lenni.

Rövid társalgásunkat a nagy bajuszú inas szakította félbe. Nagy meglepetésemre ő is tökéletesen beszélt a magyart: közölte a gróffal, hogy rendelt egy taxit, amely föltehetőleg már meg is érkezett. Új szomszédom ekkor még egyszer megszorította a kezemet, megköszönte a kellemes társalgást, és újra kinyilvánította abbéli örömét, hogy megismerhetett. „Hamarosan folytatjuk” – jelentette ki, mielőtt távozott, és nekem csak ezt követően jutott eszembe, hogy a keresztnévét nem is tudom.

2.

Vagy két hétig egyáltalán nem találkoztam vele. Még fényt se láttam kiszűrődni a lakásból, pedig gyakran pillantottam az ablakaira: azokra is, amelyek a gangra nyílottak, és azokra is, amelyek az utcára néztek. A függönyök is mindig el voltak húzva – mintha üres lett volna a lakás. Fura módon a gróf mégis a házban tartózkodott, noha én ennek nem vettem észre nyomait.

Egyik reggel ugyanis, amikor az egyetemre siettem, megállított a házfelügyelő, és arról érdeklődött, mit tudok közvetlen szomszédomról, az új bérlőről.

– Csupán annyit, Füle úr, hogy az illető Rákóczinak mondja magát, de arról fogalma sincs, hogy vajon a fejedelmi famíliához tartozik-e. Egyébként nem zárható ki, mivel Rákóczi Ferenc hosszabb időt töltött Franciaországban, és a mi grófuknak állítólag ott vannak birtokai. Ugyanakkor a család férfiágon kihalt, persze, akár a fejedelemnek, akár a fiának itt-ott lehettek elhullajtott gyermekei... De miért kérdezi?

– Fura ember az, Bátky úr – ingatta a fejét Füle úr. – Én csak egyszer beszéltem eddig vele, másokkal viszont bizalmas viszonyba került.

– Ne mondja! Kikkel?

– Fönt, a harmadikon laknak Steigerwaldék, tudja, van két lányuk, azoknak udvarolgat a gróf... Esténként följár hozzájuk teázni. A Steigerwald úr beosztott állami tisztviselő, sokáig örült hát neki, hogy ilyen nagy nevű arisztokratát láthat nap mint nap vendégül.

– Steigerwald úrnak igaza: a gróf bizonyára nőtlen ember, s ha a Steigerwald kisasszonyok eladósorban vannak... – miközben ezt mondtam, azon gondolkodtam, hogyhogy nem figyeltem föl eddig erre a két lányra. Persze, a saját háza táján ritkán néz szét alaposan az ember, mindig a szomszéd füje zöldebb.

– Na igen, Bátky úr, de képzelje csak, ma reggel munkába menet megáll a Steigerwald úr ugyanott, ahol Ön áll most, és azt mondja nekem, hogy a minap a gróf azzal kérkedett a lányainak, hogy ő már több ezer esztendeje él ezen a Földön.

Elmosolyodtam:

– S a Steigerwald úr ezt elhiszi?

– Ő nem, de a lányai igen... Odáig vannak a gróf történeteivel, hogy mik történt Salamon király idejében, meg hogy hogyan beszélgetett egymással Mózes és a fáraó... Ráadásul a gróf könyveket adott nekik, azóta is ezeket bújják, a Steigerwald úr arra is panaszkodott, hogy nem látnak, nem hallanak, csak a gróf történetei meg könyvei körül forog minden gondolatuk, nem lehet velük egyébről beszélni se...

– Aztán mi van azokban a könyvekben?

– Azt nem mondta a Steigerwald úr, de gondoltam, megemlítem ezt Önnek, Bátky úr, mert hogy a Steigerwald úr igen nekikeseredett, Ön pedig okos és olvasott ember, ráadásul a szomszédja a grófnak, hátha tudna valamit intézkedni, hogy a gróf hagyja békén ezeket a rendes, jóra való lányokat.

„A rendes, jóra való lányok ritkán engedik békén hagyni magukat” – gondoltam, ám ebbéli tapasztalataimat nem óhajtottam a házfelügyelő orrára kötni – sejtí ő azt (általam) enélkül is. Azt mondtam helyette:

– Az az igazság, hogy vagy két hete nem találkoztam Rákóczi gróffal. Azt se tudom, itthon van-e, vagy elutazott valahova.

Füle úr szemlátomást meghökkent:

– Hogyne volna itthon! Én mindig látom. Egész nap a házban tartózkodik, csak késő este megy el. Rendszerint hajnalban ér haza, csodálom is, hogy a kapuban nem futottak még össze. – Elpirultam, az öreg mondta tovább: – Szerintem most is itthon van, láttam az inasát, amint a kávéházból újságokat vitt neki. Fura, hogy éppen Ön nem találkozott vele.

Ez tényleg fura volt. Mindenesetre egyelőre betudtam annak, hogy én napközben vagy az egyetemen vagyok, vagy a könyvtárban ülök és jegyzetelek. Esetleg valamelyik kávéházban udvarolok. Azt azonban megígértem Füle úrnak, hogy megpróbálok beszélni a szomszédommal.

Aznap délután tehát, miután befejeztem a tanítást és félretettem a jegyzeteimet, kivételesen nem a kávéház felé vettem az irányt, hanem egyenest hazasiettem. Alig tettem le a táskámat, rögtön átmentem a szomszéd lakáshoz, és becsöngettem. Ezúttal is sötét volt odabent, a függönyök elhúzva. Meglepetésemre mégis kinyílt az ajtó, a nagy bajuszú inas állt a küszöbön.

– Jó napot... – hebegtem, és az jutott eszembe, hogy nem csak a gróf nevét (legalábbis a teljesét) nem tudom, de az inasét sem. – Itthon van-e a gróf úr?

– Itthon – felelte a nagy bajusz gazdája. Arcáról semmit nem tudtam leolvasni.

– Akkor beszélnek vele...

– Nem lehet.

– Miért nem?

– Ilyenkor nem szabad zavarni.

Nem hagytam magam lerázni:

– Alszik talán?

– Mondjuk, hogy alszik – hagyta rám.

– Sokszor alszik napközben?

– Mióta ismerem, ez a szokása.

– Értem – biccentettem. – Köszönöm a fölvilágosítást. Akkor talán más alkalommal próbálkozom. – Az inas biccentett, és már csukta be az ajtót, amikor belém bújt a kisördög, és azt kérdeztem: – Aztán mondja csak, barátom, igaz az, hogy a gazdája személyesen ismerte Mózeszt és Salamon királyt?...

– Nem tudom, kérem – felelte az inas. – Én nem ismerem ezeket az urakat. Ez bizonyára még az elődöm idejében történt. Én csupán ötszáz esztendeje szolgálom a gróf urat.

Még hosszú pillanatokig álltam sóbálvánnyá dermedve a csukott ajtó előtt.

3.

Este fölkeresett Rákóczi gróf.

Számítottam rá – biztos voltam benne, hogy az inas beszámol ottjártamról, úgyhogy nem lepődtem meg, amikor kopogtak, és miután ajtót nyitottam, megpillantottam a szomszédomat. Most is ugyanúgy nézett ki, mint első találkozásunkkor, és csak úgy, mint akkor, üdvözlő mosolyára ezúttal is átfutott rajtam a hideg. (Ami persze történhetett azért is, hogy ősz lévén már fölöttébb hűvösek voltak az esték, én pedig egy szál ingujjban álltam a küszöbön.)

– Jó estét, Bátky úr! Nem zavarom? Az inasom említette, hogy nálam járt ma délután.

– Valóban így történt, gróf úr... Olyan régen nem találkoztunk, pedig hát, ugye, szomszédok vagyunk, így hát arra gondoltam, beköszönök, és megkérdezem, hogy van, hogy érzi magát az új helyen.

– Ez igazán kedves gesztus Öntől, Bátky úr – Rákóczi gróf rendületlenül mosolygott. – Nem tartom föl? Bemehetnék? Nem akarok itt ácsorogni az ajtó előtt.

– Elnézést a tapintatlanságért – szélesre tártam az ajtót. A gróf belépett. – Kér egy teát? Épp készültem magamnak is főzni.

– Köszönettel elfogadom... Tudja, mondanám, hogy menjünk át hozzám, mert nekem talán (remélem, nem haragszik meg) nagyobb a lakásom, mint az Öné. Ám szörnyű rendetlenség van nálam. Az inasom képtelen rendet tartani. Olyan régóta van a szolgálatomban, olyan régóta ismeri a szokásaimat, és tudja, hogy ezt mennyire nehezen viselem, mégis, nem képes elsajátítani bizonyos alapidolgokat.

„Tudom, hogy régóta dolgozik nálad – gondoltam, miközben még egy csészét készítettem a konyhapultra. – Ötszáz esztendeje.”

A tarkómon érkeztem Rákóczi gróf tekintetét. Megfordultam, és szembetalálkoztam szomszédom szüntelenül mosolygó ábrázatával.

– Örülök, hogy vendégül láthatom – hadartam. – Érezze magát otthon, gróf úr. – Magamban pedig azt tettem hozzá: „Nocsak. Ma este nem mész a harmadik emeletre?”

– Máris otthon érzem magam, Bátky úr, köszönöm szépen – a gróf megbiccentette a fejét. A teakészítés végett ismét hátat fordítottam neki, így hitem szerint nem látta, hogy szavait hallván elsápadok. – Van itt a házban egy kedves család, a harmadikon: Steigerwald úr, a felesége, meg a bűbájos lányaik, Noémi és Emese. Gondolom, ismeri őket. – Nem mondtam erre semmit, de nem tudtam megszabadulni attól az érzéstől, hogy a gondolataimban olvas. – Összebarátkoztam velük, meg is szoktam látogatni őket esténként. Most is hozzájuk készültem, ám legnagyobb sajnálatomra pár perccel ezelőtt jelezte nekem Steigerwald úr, hogy ma nem alkalmas, a lányai elfoglaltak. Mondtam neki, hogy részemről semmi baj, akkor talán holnap este... Amire meg azt mondta, hogy holnap se lesz alkalmas, majd köszönés nélkül otthagytott a gangon... Mit gondol, Bátky úr, talán megbántottam őket valamivel?

Tálcára tettem a két csésze teát.

– Nem tudom, gróf úr. Nem igazán ismerem Steigerwaldékat, de föltételezem, hogy mint ebben a házban mindenki, ők is úriemberek, úgyhogy bizonyára jeleznék, ha valamilyen problémáik lennének az Ön látogatásaival.

A gróf vagy megelégedett a válaszzal, vagy nem akart mélyebben belemenni a dologba, ugyanis nem firtatta tovább. Bocsánatot kérve előrementem, és beegyensúlyoztam a tálcával a nappaliba. Leraktam a teát a dohányzóasztalra, majd helyet kínáltam Rákóczi grófnak.

Ő azonban egyelőre nem ült le. Hosszasan nézegette a könyvespolcomat, időnként látszólag találomra levett egy-két kötetet, beléjük lapozott, aztán visszatette őket. Miután végzett a szemlélődéssel, felém fordult, s azt mondta:

– Remek könyvtára van, Bátky úr. Minden elismerésem. Kiváló ízléssel válogatta össze a könyveket.

– Ó, csak azok vannak meg, amelyeket a magam szerény eszközeivel be tudtam szerezni... Meg hát az az igazság, hogy naponta bejárok az egyetem könyvtárába, úgyhogy ott is tudok korlátlanul olvasni. Ami nagy ajándék nekem, ugyanis így nem kell minden lényeges kötetet fölkeresnem és megvennem.

– Nekem is van egy saját könyvtáram. A nagyját Párizsban tartom, tudja, a Saint-Germain-negyedben lévő palotában, a legfontosabb ötezer könyv viszont mindig utazik velem. Mondanám, hogy ha valamire szüksége van, kopogjon át érte, ám a nagy rendetlenség miatt nem biztos, hogy elő tudom keríteni és kölcsön tudom adni a kért kötetet. Abban azonban a segítségére lehetek, hogy bizonyos munkákat honnét lehet jutányosan megszerezni. Megvannak a kapcsolataim.

„Ötezer kötet?” – gondoltam elképedve. Még sose számoltam meg a könyveimet, de most méregetni kezdtem a polcaimat, hogy hány könyv lehet rajtuk.

– Sose aggódjon, Bátky úr – folytatta a gróf, és megint csak az az érzésem támadt, hogy simán olvas a gondolataimban. – Szép kis könyvtár ez. A legfontosabb munkák megtalálhatók benne. S látom: külön polcot nyitott a saját könyveinek.

– Igen, így van – elpirultam. – Bár még csak két soványka kötet árválkodik ott. A harmadikon most dolgozom. De az egy nagyobb munka lesz, és nem tudom, mikor érek a végére. Ha a végére érek egyáltalán...

– Miért ne érne a végére? Ön okos és kitartó ember. Az ilyenek mellé mindig odapártol a jószerencse. Megírni a világirodalom történetét valóban nagyon nagy munkának tűnhet, ám az Ön számára nem lehetetlen. Csak ne adja föl.

Alig tudtam szóhoz jutni az újabb döbbenettől:

– Honnét tudja, gróf úr, hogy a világirodalom történetén dolgozom?

Szomszédom megint elmosolyodott, és az íróasztalomra mutatott:

– Láttam, milyen könyveket készített oda, és láttam, milyen jegyzetek lógnak ki belőlük. Kikövetkeztettem.

Gyanakodva méregettem íróasztalom tartalmát, és nem hittem a grófnak.

Amaz közben leült szemben velem, a dohányzóasztal másik oldalára.

– Tudja, pár éve én is írtam egy könyvet. Igaz, ez egy vékonyka kötet csupán, de beleírtam mindent, amit fontosnak éreztem elmondani. – Kabátjának belső zsebébe nyúlt, és egy fekete fedelű, keskeny könyvet húzott elő, a dohányzóasztalra tette.

Fölvettem és belelapoztam. Első pillantásom bibliofil automatizmussal a kiadói adatokra esett, és megint átfutott rajtam a hideg: a kiadás helyeként Párizs volt megjelölve, ami nem lepett meg, a kiadás éveként szereplő 1784-es évszám ellenben annál inkább. Szerzőként Saint-Germain grófját tüntették föl („Külföldön ezt a nevet használom” – hallottam szomszédom hangját, miközben belelapoztam a kötetbe), a könyv címe pedig *La très sainte Trinosophie* volt. Magyarán: *A legszentebb háromszoros bölcsesség* – amiről nyögvenyelő-sége mellett azonnal az ezoterikusok, az okkultok, a holisztikusok és a spiritiszták első számú kedvence és ideája, a háromszorosan legnagyobb Hermész, azaz Hermész Trismegisztosz jutott az eszembe; az a mitikus egyiptomi bölcs (mások szerint uralkodó), akitől a hermetikus tudományokat eredeztetik.

Meglehetősen szkeptikus vagyok az efféle dolgokkal szemben, és ha ilyesmi akad nagy ritkán a kezembe, soha nem tudom megállni, hogy ne kezdjek el gúnyolódni ezeken a (számomra legalábbis annak tűnő) légből kapott dolgokon. A tudomány művelőjeként – mondom ezt akkor is, hogy tudom, egyesek lesajnáló mosollyal fogadják a bölcsészetnek és a filológiának a tudományok közé sorolását – fontosnak és elengedhetetlennek tartom azt, ami ezekből a művekből a leginkább hiányzik: nevezetesen, hogy az állítások mögött ott legyen a hiteles bizonyíték. Anélkül vajmi nehezen tudok bármit is komolyan venni. Úgyhogy nem csoda, hogy kétkedéssel tartottam a kezemben Rákóczi gróf 96 oldalas könyvecskéjét. Idegenkedésemet fokozta, hogy amint beleolvastam, mindjárt láttam, hogy noha a francia nyelvű szöveg nyelvezete iskolázott és kifejező, helyesírási hibáktól hemzseg, ráadásul különösen föltűnő volt, hogy a gróf következetesen rosszul használta az ékezeteket. Mi több, nem csak a gróf, hanem a kiadó is, ahol ezek szerint nem akadt egy lektor vagy egy korrektor, aki kijavította volna ezeket.

A szöveg nem volt hosszú: mint említettem, nem érte el a 100 oldalt sem, továbbá sok helyütt színes ábrák tarkították, melyek a leginkább a 17-18. századi alkimista és rózsakeresztes könyvekben látható rajzokhoz hasonlítottak. Amikor idáig értem a gondolatmenetben, újra megborzonek: a rózsakeresztesekről ugyanis hirtelen föltörtek bennem a nem is olyan régen Walesben, a Pendragonok kastélya körül átélt háborzongató emlékeim. Igyekeztem elhessegetni magamtól ezeket, és amennyire lehetett, a kötetre koncentráltam – a francia szöveget nem csupán ezek a színes ábrák szakították meg több helyütt, hanem fura, számomra idegen nyelven írott mondatok, sőt egész bekezdések is, nem beszélve a hieroglifákhoz hasonló jelekkel telenyomatott oldalakról. Az egyes fejezeteket a középkori kódexekhez

hasonló allegorikus iniciálék kezdték, illetve hasonló záróképek zárták, a kötet végébe pedig néhány oldalnyi, titkosírássra emlékeztető jelekkel telerótt lapot illesztettek.

Miközben lapozgattam, mindvégig magamon éreztem Rákóczi gróf átható tekintetét. Ez meglehetősen zavart abban, hogy beleolvassak a könyvbe; amúgy se szeretek kutya-futtában bármibe is beleolvasni, így hát most is csupán annyit állapítottam meg magamban, hogy ez is egyike azoknak a köteteknek, amelyeket nemigen szoktam a kezembe venni, lévén, hogy nem érinti sem a kutatási, sem az érdeklődési területemet. Úgyhogy becsuktam a könyvet, letettem a dohányzóasztalra, és vigyázva arra, hogy remegő kezemmel ne lötyköljem ki a csészéből a teát, ittam egy-két kortyot.

– Szeretném, ha megtartaná, Bátky úr – jelentette ki ellentmondást nem tűrő hangon a gróf. – Habár tudom, hogy nem érdekli. Engem viszont nagyon megtisztelne, ha a könyvtárába fogadná szerény kis művemet. Higgye el, nagyon sok munka áll mögötte! Nem csupán a megírása tellett hosszú időbe, hanem a benne lévő tapasztalatok megszerzése is. Nem beszélve arról, hogy eredetileg legalább tízszer ilyen vastag volt.

– Tízszer ilyen vastag? – hüledeztem. – Hová lett a többi rész?

– Az is fontos, Bátky úr, hogy tudjunk szelektálni... Hogy megtaláljuk életünkben és munkánkban azt, ami igazán fontos, és külön tudjuk választani a haszontalantól. Én is így voltam ezzel a könyvecskével. Miután megírtam, legalább kétszáz évig eltartott, mikorra megtaláltam az írott szövegben a leglényegesebb dolgokat. A többit kidobtam belőle.

Kinyitottam a számat, hogy mondjak valamit erre a kétszáz esztendőre, aztán mégis néma maradtam.

– Látom, hogy nem hisz nekem – Rákóczi grófnak egy pillanatra sem hervadt le ajkáról a mosoly. – Nem baj. Sokan vannak így. Idővel megtudják valamennyien... Ha nem most, akkor majd máskor. Amikor eljön annak az ideje.

Újra a kezembe vettem a könyvet.

– Ne haragudjék, hogy kételkedem, gróf úr – kérdeztem óvatosan –, de ez az 1784, ez valódi, vagy afféle ezoterikus szellemi játék?...

– Miért lenne játék?

– Mert a könyv olyan, mintha most került volna ki a nyomdából...

– Van belőle még pár becsomagolt példány. Ezt is frissen bontottam ki. Ugyanilyet adtam a Steigerwald kisasszonyoknak. Biztosíthatom Önt, kedves Bátky úr, hogy valóban 1784-ben jelent meg. Magam hoztam el őket a nyomdából. Nem árultam sehol, és könyvárusi forgalomba se került, ennél fogva könyvtárakban sem hiszem, hogy föllelhető. Azoknak adok belőle, akiket megbecsülök, és fontosnak tartom, hogy elolvassák. Napóleonnak is tetszett. Hosszú levélben köszönte meg.

– Napóleonnak?

– Hogyne. S Oscar Wilde-nak is.

Erre megint csak nem tudtam mit mondani.

A gróf se szólt semmit. Csöndben ültünk egy darabig – a szomszédom továbbra is a képembe bámult, én pedig igyekeztem kerülni a tekintetét. Aztán Rákóczi gróf fölállt, és nyújtotta a kezét.

– Mennem kell, Bátky úr. Örültem, hogy a vendége lehettem. Köszönöm a teát.

A csészéjére pillantottam.

– De hisz nem is ivott belőle!

– Már az illata is elegendő volt ahhoz, hogy elteljek vele, és megállapíthassam, hogy pompásra sikerült. Köszönöm szépen.

Kezet ráztunk, majd elindultunk az előszoba felé: a gróf elől, én mögötte. Ám alig tettünk pár lépést, a szomszédom megtorpant, és visszahőkölt nappali ajtajából.

Felém fordult, s mintha zavart éreztem volna a hangjában, amikor azt kérdezte:

– Ön vallásos ember, Bátky úr?

Én is zavarba jöttem. Nem szeretem az efféle kérdéseket.

– Egyféle módon igen – feleltem. – Hívőnek tartom magam, ám nem vagyok egyik vallásnak sem a követője.

Hirtelen rájöttem, miért kérdi a gróf. A nappalinak az előszobába vezető ajtaja fölött kis feszület függött. Évekkel ezelőtt kaptam egy mélyen vallásos katolikus lánytól, akivel sok örömet szerezünk egymásnak ebben a szobában, de csak egy bizonyos pontig volt hajlandó elmenni, ugyanis a vallása tiltotta mélyebb benyomások és tapasztalatok átélését. Aztán amikor én emiatt máshol kerestem teljesebb kielégülést, érthető módon szakított velem. Emlékül adta ezt a feszületet, amit a gróf eddig nem vett észre, lévén, hogy háttal ült neki.

Csodálkozva láttam, hogy szomszédom arcáról egyszeriben leolvad a nyájasság, és teljesen elkomorodik. Mintha a lélegzése is fölgyorsult volna hirtelen. Végül fújtatott egy nagyot, leszegte a fejét, majd egyetlen óriási lépéssel áthaladt a küszöbön, a feszület alatt.

Mikor az előszobában szembefordult velem, meglepetten néztem arcának sápadtságát.

De ez az egész csak pár pillanatig tartott. A következő percben újra pirosposzsgás lett a bőre, és amikor a bejáratnál még egyszer elbúcsúzott tőlem, ismét a megszokott modorában és mosolyával mondta:

– Minden jól, Bátky úr. Őrizzen meg a jó emlékezetében.

Sokadjára lepődtem meg ezen az estén, ám nem volt erőm visszakérdezni, miért mondja ezt. Később persze kiderült, hogy valóban ekkor láttam őt utoljára.

4.

Szörén-szálán tűnt el a házból. Senki nem látta ott többet, és ami a legfurább, a beköltözésével ellentétben senki nem látta azt se, amint elköltözik.

Pár nappal a gróf föltételezett távozása után, egy reggelen Füle úr megtalálta a postaládájában a lakás kulcsait. Hiánytalanul, az összeset. A derék házfelügyelő – ismervén az új bérlő körüli furcsa dolgokat – nem lepődött meg különösebben, odáig azonban már nem merészkedett, hogy egyedül menjen be a kívülről (szokás szerint) üresnek tűnő lakásba. Miután a csöngetésére senki nem jelentkezett, megvárta, míg én hazajövök, s biztonságosnak vélt társaságomban lépte át a rejtélyes lakás küszöbét.

Odabent koromsötét fogadott, ám már a gangról beszűrődő fényben is úgy látszott, hogy minden helyiség üres. Erről végleg be is bizonyosodtunk, miután fölkapcsoltuk a villanyt és körbejártunk mindent. Nem hogy egy bútor, de még egy elejtett ruhadarab, vagy egy ott felejtett használati tárgy sem volt sehol.

– Nézze csak! – húzta végig a mutatóujját az egyik ablakpárkányon Füle úr. – Vastagon áll a por.

– Azóta nem takarítottak, mióta ideköltöztek?

A házfelügyelő a fejét csóválta.

– Nem hogy azóta, de akkor sem. Ez a por többéves lehet.

Komorán bólintottam.

– Magának nem is szóltak, hogy elköltöznek?

– Nem. Csak bedobták a kulcsot. Azt se láttam, mikor hurcolkodtak ki.

– A lakbér fizetve van?

– Egy évre előre.

Megmagyarázhatatlan rosszkedvvel jártam körbe még egyszer a lakást. (A grófnak igaza volt: tényleg sokkal nagyobb az enyémnél.) Nyomasztó érzéseimet fokozta, hogy mindenütt fura szagot éreztem. Szimatolásomat látván Füle úr bólogatni kezdett:

– Vér.

– Vér? – csodálkoztam. – Én inkább füstnek vélem. Ég valami?

A házfelügyelő körbesandított.

– Nem vettem észre... De szerintem nem füst. Vérszag. Mint a hentesnél. Vagy a vágóhídon.

Nem nyitottam erről vitát. Nem is beszélünk többet. Elköszöntünk, ki-ki ment a maga dolgára.

Otthon levettem a polcra Rákóczi gróf hagyatékát: a könyvet. Amint kinyitottam, visszahőköltem: a kötetnek ugyanolyan átható füst- (illetve Füle úr szerint vér-) szaga volt, mint a lakásnak.

Undorodva tettem vissza a polcra.

Füle úr elbeszéléséből tudom, hogy a gróf és a nagy bajuszú inas eltűnéséről egy darabig még beszéltek a házban. Az izgalmakat csak fokozta, hogy a folyamatos rosszulléteket követően egy orvosi vizsgálat során mindkét Steigerwald kisasszonyról kiderült, hogy állapotos. Az apjuk irtózatos patáliát csapott, állítólag a minisztériumi kapcsolatait fölhasználva kerestette a gróft. Nem akadt a nyomára, s hiába próbált a lányaiból is valamit kisorsolni, azok vagy kitar-tóan tagadtak, vagy valóban nem tudtak semmiről. A vihar végül úgy csillapodott valamelyest, hogy a két lány egyszerre elvetélt. Szinte egyazon időben veszítették el a magzatukat. Az orvos szerint vészes vérszegénység miatt.

Pár hónap telt el azóta. A grófról most már nemigen beszélnek. A két lány körüli cirkusz is múlóban van, Steigerwald úr abban reménykedik, hogy ezek után is férjhez tudja adni őket. A terhességet, a vetélést, meg ezt az egész históriát, amennyire lehet, igyekszik legalább a házon kívül titokban tartani.

Ma délután meg akartam nézni Rákóczi gróf könyvét. Nem találtam sehol. Pedig – legalábbis eddig azt hittem – pontosan emlékszem, hova, melyik két kötet közé csúsztattam be. Ám nem volt ott. Néztam a könyves szekrényen másutt is, nem találtam. Ellenőriztem: a polc mögé se esett.

Viszont amikor odahajoltam, ahová emlékezetem szerint tettem, határozottan éreztem a füst-, avagy a vérszagot.

Elhatároztam, hogy kölcsönkérem a Steigerwald kisasszonyokét. Legalább megismerkedem velük.

Az üstökös

Gyerekkoromban csillagász akartam lenni. Meg régész és paleontológus. De a leginkább és a leghosszabb ideig csillagász. Elbűvölt, lenyűgözött, lebilincsel a titkokkal teli sötét égbolt. Hosszú órákat töltöttem azzal, hogy álltam az erkélyen, az ötödik emeleten, és bámultam a csillagokat. Kerestem valamit, noha magam se tudtam, hogy micsodát. Kerestem a rejtélyt, és annak lehetséges megoldásait. Kerestem a végtelent, és beleborzongtam, hogy a végtelen a mi csekély értelmünkkel föl nem fogható. Ma is beleborzongok ebbe.

A tizenegyedik vagy a tizenkettedik születésnapomra kaptam a szüleimtől egy csillagászati távcsövet. Na persze amolyan gyereknek valót – egy keletnémet gyártmányú, csupa műanyag műszert, nagy, színes kartondobozban, azon a felirat: ASTROCABINET. Megvalósult álmaim netovábbja volt, még úgy is, hogy sokra nem mentem vele, hiszen alig láttam a lencséin keresztül valamit – hosszú percekbe tellett, mire sikerült a látóterébe fognom egy-egy égitestet, ám az is rendre elmosódott volt. A lelkesedésem azonban egészen a csillagokig ért. Onnantól kezdve még inkább vártam az estéket, és egészen különös, számomra megmagyarázhatatlan izgalom fogott el, amikor végre besötétedett, én pedig kimehettem a hideg erkélyre, fölszerelhettem a korlátra a távcsövet (mindig rettegettem attól, hogy az objektív leesik a végéről, és szanaszét törik lent, a betonon, az ötemeletnyi zuhanás után), és belevaghattam az égbolt rejtélyeinek föl kutatásába.

Az ASTROCABINET-hez csillagtérképet is adtak, rajta a téli és a nyári égbolttal. Mivel a szüleim egészen középiskolás koromig ragaszkodtak a korai lefekvésemhez (már csak azért is, mert így az öcsémet is időben ágyba tudták parancsolni), a leginkább a téli égboltot volt lehetőségem tanulmányozni. Olyankor már rögtön vacsora kimentem az erkélyre, és a térkép alapján megpróbáltam beazonosítani az elem terülő látványt. Meg kell jegyezmem, nem is voltam ebben egészen tehetségtelen. Az Oriont például rögtön kiszúrtam, s el is kezdtem keresni a ködöt a három középső csillag körül. Nem találtam. Az objektív ugyanis csak elmosódott pacákat mutatott. Pedig a csillagászati album szerint egy gyönyörű, színes, pompás kozmikus felhőt kellett volna látnom. S nem sokra mentem a Hold tanulmányozásakor sem: kráterek helyett csupán egy fényes, matt tányér jelent meg előttem, amikor ráirányítottam a távcsövet. De az a csillagoktól eltérően legalább egyből beúszott az ASTROCABINET látóterébe.

Néhány alkalommal fölmentem a lakótelep, egyben a város, vagy bizonyára az egész környék legmagasabb, huszonnégy emeletes épületének tetején működő kis csillagvizsgálóba, ahol a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat szervezésében kéthetenként egyszer előadást tartottak, utána pedig távcsöves bemutatót. Megint csak álszerénység nélkül mondhatom: az otthoni, az iskolai és a városi könyvtár állományának hála soha semmi újat nem tudtam meg az előadóktól, sőt, volt, hogy én helyesbítettem egy-egy kijelentésüket. Amit persze nem hittek el – elnéző mosollyal közölték, hogy persze-persze, és hogy olvassunk utána megint. Nekem nem kellett utána olvasnom, mert tudtam, hogy igazam van, de nyilván ők se tették ezt, hiszen a TIT különben nem főállású előadói is meg voltak győződve a maguk igazáról, amit nem rendíthetett meg egy kiskamasz szemtelen fecsegése. A távcsöves bemutató viszont mindig lenyűgözött. A Jupiter olyan volt, mint a könyvekben: színes, csíkos nyalóka, körülötte a négy legnagyobb hold. A Mars vöröslött, a Szaturnusznak, ha halványan is, de látszottak a gyűrűi, és a Holdon is ott voltak a kráterek. Kértem, hogy mutassanak úgymond valami komolyabb dolgot is, egy távoli galaxist, például az Androméda-ködöt, ám a fejüket rázták, hogy ez a műszer nem alkalmas ilyesmire.

A csillagászat iránti érdeklődésem ezt követően alábbhagyott. Jött helyette más: Zdenek Burian ősállatok és ősembereket bemutató impozáns albumai, vagy éppen a magyarok eredete. Aztán jött a Halley-üstökös is, amivel tele volt a sajtó. Erre én újra elővettem a csillagászati könyveimet, valamint az ASTROCABINET-et. Megmondták a tévében, hogy szabad szemmel megtalálni a Halleyt majdhogynem reménytelen vállalkozás, Magyarországról mindössze egy gombostűfejnyi látszik belőle, városokban még annyi se, hiszen ott amúgy is eltakarják az égitestek nagy részét az utcák és a házak fényei. „Városon kívül azonban szerencsét lehet próbálni” – gondoltam, és amikor legközelebb nagyapámékhoz mentünk, vittem a keletnémet távcsövet.

Nagyapámék falun laktak, az Alföld közepén. Amerre a szem ellát, mindenütt sík vidék, ennek ellenére a falu szélén emelkedik egy hegy. Helyesebben domb, vagy afféle halom (állítólag nem természetes eredetű, az ősmagyarok vagy más pusztai népek csinálták, hogy messze ellássonak), de mivel a közelben az volt az egyetlen magaslat, mindenki úgy nevezte: a Hegy. Nagyapámtól meglehetősen gyakorisággal hallottuk emlegetni, leginkább úgy, hogy bizonyos dolgok csak akkor fognak bekövetkezni, amikor ő már fönt lesz a Hegyen. Például az öcsém meg én azután fogunk megjavulni, és leszünk rendes emberek, hogy ő a Hegyre költözött. Nem beszélve az oroszok kitakarodásáról. Ebben különben tévedett: Istennek hála, még javában köztünk volt, amikor kitakarodtak.

Szóval, a Hegy sokáig legalább akkora misztikum volt számomra, mint a csillagos ég, a világűr, és a benne lévő titkok végtelenje. A rejtély fokozódott, amikor nagyanyám egyszer elárulta, hogy a Hegyen van a temető. Megborzongtam. Nem nagyon jártam még temetőben. Nem volt miért. A család halottai elmentek azelőtt, hogy én megszülettem, s miután a városba költöztünk, a temetőbe járás leginkább nagyanyámékra maradt. Az öcsém is, meg én is tisztában voltunk azzal, hogy van olyan, hogy halottak napja, arra mindig leutaztunk a faluba („Hazamegyünk” – mondta ilyenkor anyám), de bennünket sose vittek ki a temetőbe, melyről ilyenformán sokáig azt se tudtuk, hogy merre van. Maradtunk úgymond őrizni a házat, ami jobbra abból állt, hogy néztük a tévét, vagy olvastunk nagyapám hajdani ponyvafüzeteit: Rinaldo Rinaldinit, a húszas évekből.

Levittem az ASTROCABINET-et nagyapámékhoz, de nem szereltem össze, amint ugyanis az udvarról fölpillantottam az égre, a látvány egészen letaglózott. Nem kellett oda távcső: ezrével, vagy ’tán tízezzel, százezrével látszottak a csillagok. Sokszorosa annak, amennyi a városban pislogott. Az égbolt közepén pedig egy ragyogó, fényes csík húzódott, egy gyönyörű, égi ösvény, amiről rögtön tudtam, hogy az a Tejút. Álltam az udvaron, kezemben a nagy, színes doboz, benne a keletnémet gyártmányú műanyag gyerektávcső, és percekig keresztül meg se bírtam mozdulni. Főlemelő borzongás futott végig rajtam – egészen másmilyen, mint amikor nagyanyám a Hegyről beszélt. Éreztem, hogy noha a fölöttem elterülő pazar látványhoz képest én valóban egészen kicsi, porszemnyi vagyok, mégis, ugyanúgy részese vagyok az egésznek, mint az Orion-köd, a Magellán-felhő, vagy a Neptunusz. A világmindenséget láttam magam előtt, és egyszeriben ha nem is érteni, ám sejteni véltem azt a titkot, ami nem azért titok, mert valami rettenetes, nagy rejtély van mögötte, hanem azért, mert kimondhatatlan. Nincsenek rá szavak. Csak érzések, és sejtések a bizonyosságról. De – gondoltam, s gondolom ma is – nem is kell mindent szavakba gyömöszölni. Elég tudnunk, hogy ez a titok hozta létre a bolygókat és a csillagokat, a galaxisokat és a Holdat – és persze engem, meg mindenki mást.

A Halley-üstököst különben nem láttam, de nem is kerestem. Nem érdekelt. Mi volt az ahhoz képest, hogy egyszeriben rájöttem, hogy egy vagyok a világmindenséggel?

Jó tíz évvel később újra föltűnt egy másik égi vándor. Ennek Hale–Bopp-üstökös volt a neve, az őt fölfedező két csillagászról keresztelték el. A tévé, a rádió, az újságok mind beszámoltak

róla, hogy milyen szép látvány, és micsoda ritkaság, hiszen legközelebb négyezer év múlva jön újra felénk. Azt is pontosan elmagyarázták, hogy az égbolt mely szegletében található. Merthogy ezt már – mondták – a Halley-vel ellentétben érdemes megkeresni, mivel Magyarországól is nagyon szépen látszik. Épp a barátnőmhöz gyalogoltam, sötétedés után, amikor a jelzett irányban megpillantottam a lakótelepi házak felső emeletei között. Nem hittem, hogy meg fogom találni, hiszen a pesti égbolton csillagot is bajos látni, nem hogy üstököst, ám ennek ellenére ott volt. Kicsi és halovány, de bizonyosan az. El is meséltem rögvest Andinak, ő azonban nem igazán osztozott a lelkesedésemben. Arra se reagált semmit, amikor elmondtam, hogy szombat este, a nagyapám temetése után majd alaposabban megnézem, mivel falun, ahol nincsenek erős fények, sokkal több látható az égbolt szépségeiből.

– Meghalt a nagyapád? – kérdezte Andi, és én először ekkor haragudtam meg reá. Egészen biztos voltam benne, hogy már említettem neki. Azt is elmeséltem, hogy utoljára a kórházban találkoztam vele: kigombolt pizsamában ült az ágyon, a haja szanaszét, bajusza kusza, a kezében egy lecsupaszított banánt szorongatott, és a tekintetéből tudtam, hogy fogalma sincs arról, hogy én ki vagyok.

– Igen, meghalt – feleltem, mire Andi ugyanazt mondta, amit pár nappal azelőtt:

– Fogadd részvétemet.

Utána moziba mentünk, ott sírtam először a nagyapám halála miatt. Andi ebből nem vett észre semmit, nem is akartam, hogy észrevegye. Ő nézte a filmet, én pedig csöndesen megsirattam a nagyapámat.

A szüleim pénteken leutaztak a faluba, a temetés előkészületeire. Még mindig élt a régi tabu, hogy ha lehet, inkább ne, vagy legalábbis keveset lássuk a temetőt, úgyhogy az öcsémet fölküldték egy napra hozzám. Ennek mindketten örültünk – én azért, mert arra számítottam, hogy megmutatom neki, milyen remek hely ez a Pest, miután leérettségizett, ő is jöhetne ide, bulizhatnak minden nap; ő pedig azért, mert kicsit kiruccanhatott otthonról. Az esti vonattal érkezett, a pályaudvaron vártam, és azonnal Andihoz mentem vele. Egyfelől el akartam dicsekedni, hogy milyen gyönyörű barátnőm van, másfelől arra számítottam, hogy majd hármasan kószálunk a városban.

– S mi járatban vagy? – kérdezte a bemutatkozás után udvariasan Andi. – Megnézed, milyen egy hétféle Budapesten?

Ekkor haragudtam meg másodjára Andira. Illetve nem is harag volt ez már, hanem csalódottság.

Az öcsém csodálkozva nézett rám, aztán elmagyarázta Andinak, hogy reggel megyünk le busszal a faluba, a nagyapánk temetésére. „Részvétem” – mondta erre Andi, amit én immáron harmadjára hallottam tőle néhány napon belül.

A közeli gyorsétteremben vacsoráztunk. Sokan voltak, és nagy volt a zaj. Próbáltunk beszélgetni, de nem értettük egymás szavát. Andi azt mondta, hogy fáradt, aludni szeretne. Hazakísértük, majd fölültünk egy villamosra, ami az én albérletembe vitt. Útközben alig beszélgettünk. Az öcsém markolta a hátizsákját, nézte az ablakok előtt elsuhanó sötét külvárost, és annyit mondott:

– Ócska hely ez a Budapest.

Leszálltunk, megmutattam neki a Hale–Bopp-üstököst. Bólintott, s közölte, hogy odahaza sokkal jobban látszik.

– Legutóbb akkor járt erre, amikor még fáraók uralkodtak – jegyeztem meg, amire az öcsém nem szólt semmit.

Másnap lebuszoztunk a faluba és fölmentünk a Hegyre. Az öcsém meg én először jártunk rajta, meg az ottani temetőben is. Találkoztunk egy csomó ismeretlen rokonnal, akik könnyes szemmel borultak a nyakunkba. Valamint láttam az öcsémet is sírni, ami megint csak furcsa és szokatlan volt – talán több mint tíz éve nem fordult elő. Elsétált egész messzire, a temető szélére, oda, ahol a legrégebbi sírkövek sorakoznak, és elfordult, arccal a falu felé. Tudtam, hogy sír. Néztam a hátát, s arra gondoltam, hogy vasárnap este fölmegyek Budapestre, és akármilyen gyönyörű lány, de én szakítok Andival.

Leszállt az este, és mi kimentünk az udvarra, és megnéztük a Hale–Bopp-üstököst. Meseszép volt: elől egy ragyogó, világító pont, mögötte pedig egy fényes uszály lebegett ködszerű fátyolként a csillagok körül. Néztam az eget, és tudtam, hogy ezután nem fogom a Hegyet megúszni. Immáron köztünk van az, amit évtizedeken keresztül próbáltak távol tartani tőlünk a szüleink. De nem bántam egyáltalán. Hirtelen ugyanazt éreztem, amit több mint tíz évvel azelőtt, a Halley ittjártakor egyszer már átéltem ezen az udvaron. Bámultam a meseszép, mélyfekete égboltot, s egyszerre gyönyörteli és fájdalmas borzongással próbáltam kitalálni, melyik csillag lehet most a nagyapám. Végül arra gondoltam, hogy talán pont az üstökös. Hiszen épp akkor jelent meg, amikor ő meghalt. S most elmegy, lassan elúszik a kozmosz végtelenjében, de négyezer év múlva visszajön.

A szolnoki vár

Sárosdi, a prózaíró, amikor még nem volt prózaíró, sőt a mostaninál is sokkal kevesebbet tudott a világról és az életről, olyan városban szeretett volna lakni, amelyikben van vár. Persze, nem érte be akármilyen földvárral, vagy palánkok védte erődítménnyel: igazi várat akart, kőből, tornyokkal, lőrésekkel, árokkal. S ami a legfontosabb: hősökkel. Természetesen olvasta Gárdonyi Géza *Egri csillagok* című regényét, nem csak az iskolai kötelező penzum alkalmából, hanem emellett még vagy fél tucatszor, és sokszor odaképzelte magát az egri vár fokára, Dobó és a többiek mellé, ahogy szembeszállnak a túlerővel. Roppant módon irigyelte az egrieket, amiért nekik ilyen váruk van, ilyen hősökkel. Szolnoknak ez nem jutott. Tudta, hogy hajdanában itt is állt vár, hogyne tudta volna, hiszen az *Egri csillagok* mellett állandó olvasmányai közé tartoztak a *Képest történelem* sorozat kötetei, valamint Lengyel Dénes mondagyűjteményei, amelyekből mind kiderült, hogy Eger előtt pont Szolnokot ostromolták a törökök, ám Nyáry Lőrinc kapitány minden elszántsága ellenére az idegen zsoldosok hamar föladták a várat. A történet fölbukkan a Gárdonyi-regény lapjain is, mégpedig – az ifjú Sárosdi nagy bánatára – negatív példaként: az egriek többek között úgy esküsznek a kitartó és állhatatos harcra, hogy kijelentik: „Nem vagyunk szolnokiak!”.

Egy városban akkor van vár, ha az kézzel fogható. Ha oda lehet menni, megtapogatni a falait, fölmászni a tornyokba, kinézni a lőréseken, és így tovább. Sárosdi kereste a szolnoki várat, ám nem találta sehol. Az iskolában elmagyarázták neki – nem csak neki, az osztálytársainak is –, hogy a vár ott állott valamikor, ahol a Zagyva ömlik a Tiszába, ám Sárosdi ott sem lelte. Amikor elbiciklizett arrafelé, látott valami falakat a torkolat mentén, amelyek olyan várszerűnek néztek ki, ám mögöttük nem bástyák magasodtak, hanem modern lakóházak. Miután alaposan szemügyre vette a *Képes történelem* sorozat köteteiben lévő ábrákat a szolnoki várról, nagyjából be is tudta azonosítani a helyszínt: a Tisza most is ott van, a híd is, meg talán a Zagyva is, sőt a képek valóban mutattak falakat a torkolatnál, azonban az egyik, 1617-es, Kölnben készült rézkarc szerint kellene ott lennie egy kör alakú bástyának is, ami viszont a valóságban nincs meg (egyébként – tudta meg az egyik könyvből Sárosdi – a körbástya már akkor is elavult volt a korszerű fülesbástyával szemben). Szóval, meg is van a vár, meg nincs is meg. Az egrieknek tehát mégis csak jobb. Nem beszélve a sümegiekről, a szigligetiekről, a siklósiakról és a nagyvázsonyiakról, meg a többi helyről, ahol Sárosdi osztálykirándulások és családi nyaralások alkalmával várakat nézhetett.

Különben is: mindenki tudja, hogy Dobó István ki volt. Na de Nyáry Lőrinc nevét hányan ismerik? Akik esetleg hallottak róla, azok is legfőlőbb annyit, hogy ő volt a várkapitány, amikor Szolnokot elfoglalta a török. Innen indultak tovább Eger alá. Micsoda különbség van a két ostrom között! Pedig Nyáry Lőrinc később a Héttoronyban raboskodott. Kalandos körülmények között, csellel szabadította ki onnét egy muzulmánna lett magyar rab. Erről miért nem írt senki regényt?

Sárosdi elhatározta, hogy ő majd fog.

Nem is késlekedett, nekilátott nyomban. A nagy, vonalas spirálfüzetből kitépte az előzőleg elkezdett, aztán félbehagyott regény lapjait (szerencsére nem kellett sokat kitépnie, keveset haladt vele, a főszereplők éppen hogy hajótörést szenvedtek a déltengeri szigeten), és csúnya – egyesek szerint olvashatatlan kézírással – azt írta az így újonnan keletkezett első oldalra: „Nagy szenvedések között élt a magyar nép akkoriban. Két oldalról is szorongatták, de a törökkel gyűlt meg a legtöbb baja”. Itt abba kellett hagynia, mert csöngettek. Sárosdi meglepődött. Délután három óra volt, a szüleinek ilyenkor még nem kellene hazaérkezniük, különben is, nekik van kulcsuk.

A csengő megint megszólalt, olyan erőszakosan és türelmetlenül, hogy Sárosdinak nem volt ideje elrakni a készülő regény kéziratát. Pedig a szülei érkezésekor, amint meghallotta, hogy forog a kulcs a zárban, rendre azonnal begyömöszölte a füzetet az egyik fiókba. Akkor is, ha egy szó közepén tartott éppen.

Két munkásember állt a folyosón, foltokkal tarkított sötétkék overallban, ceruzával és cigarettával a füleik mögött.

– Szevasz, öcskös. Apádék itthon vannak?

– Nincsenek – válaszolta Sárosdi, és egyszeriben mintha hallotta volna a szülei intő szavait arra vonatkozólag, hogy a távollétükben ne nyisson ajtót senkinek.

A munkások azonban (egy fiatalabb és egy idősebb) nem törődtek a szülők intésével, félretolták a küszöbről Sárosdit, és benyomultak a lakásba.

– A radiátorcsatlakozást jöttünk megcsinálni.

Sárosdi nem értette, miről van szó, és nem is volt tudomása arról, hogy bármi is rossz volna a lakásban. Gyanakodva nézte, ahogy a munkások koszos cipőben és ruhában bemennek a szobájába. Azon gondolkodott, hogy kilopózik a konyhába, s a nadrágszárába dugja a kenyérvágó kést, biztos, ami biztos – ahogyan azt a Gojko Mitices indiánfilmekben látta.

– Tanulsz, öcsi? – kérdezte az idősebb munkás, miközben az íróasztalt nézte, ahol Nyáry Lőrinc készülő életrajzi regényének első lapja hevert, mellette pedig az a két történelmi témájú szakkönyv, amiket az ifjú prózaíró az apja polcáról hozott át forrás gyanánt.

– Tanulok – felelte zavartan Sárosdi.

– Helyes. S mit tanulsz?

– Történelmet.

A fiatalabbik ezalatt kinyitotta a szerszámosládát, több kérdés nem volt, nekiláttak dolgozni. Már mint a munkások. Sárosdi már nem ült vissza a regényhez, ott téblábolt a munkások mögött, figyelte, mit csináltak, meg hát amúgy is: ő mindig csak akkor írt, amikor senki nem volt odahaza.

Várakozásaival ellentétben a szüleitől semmilyen fedést nem kapott azért, mert beengedte a két szerelőt. Akik különben valami toldást illesztettek a radiátorok és a vízcsövek közé, amit állítólag Sárosdi apja is meg akart csinálni, saját kezűleg, saját pénzből. Így azonban, hogy az ingatlankezelő elintézte helyettük, még örültek is a dolgok ilyen alakulásának.

Akkortájt – tizenkét éven keresztül – egy lakótelepen laktak Sárosdiék. A lakótelep nyolcszintes panelházakból állt, és József Attiláról nevezték el. A költő szobra épp Sárosdiék háza előtt állt, egy kicsiny park közepén. A parkosításból a környéken lakók is kivették a részüket, az egyik fát például Sárosdi apja ültette; az ifjú prózaíró azt gondolta, hogy ezekből a kis csenevész facsemetékből hamarosan óriási lombos fák lesznek, és a park úgy néz majd ki, mint mondjuk az ott a Tisza-parton, a Lenin-szobor mögött. Ebben azonban csalatkoznia kellett. Amikor 1989 nyarán elköltöztek a lakótelepről, a fák, ha immáron nem is csenevészek voltak, de ugyanúgy szétszórtan, magányosan, gyér lombozattal álldogáltak a 4-es számú főút mentén, mint ültetésük idején.

József Attila szobra galambok pihenőhelye lett. Bár nem nagy szobor, a madarak néha hármasával ültek a költő fején. Körülötte sokasodott a guanó – mintha csak József Attila írta volna meg. Azt sose értette Sárosdi, hogy a költő miért a 4-es számú főutat nézi, miért áll háttal a parknak és a róla elnevezett lakótelepnek. Így aztán ő meglehetősen ritkán látta József

Attila arcát, ahhoz ugyanis meg kellett kerülnie a parkot, és kimennie egészen a főút szélére. Ahol egyébként nem nagyon járt. Nemigen akadt arrafelé dolga. Minden a költő háta mögötti lakótelephez kötötte: ott volt az iskola (egy hatalmas, modern, piros épület), ott volt a játszótér (mit játszótér: játszóterek!), valamint a többi panelház, benne az osztálytársaival.

Minden csupa fém és beton. A mászóakák és a hinták kemény vascsövekből készültek, amelyekről hamar lepergett a festék, és enni kezdte a rozsda őket. Ahol nem beton volt a hinták és a mászóakák alatt, ott durva salak: ha valaki elesett, csúnyán lehorzsolta a térdét. A házak között parkolók, bennük néhány ponyvával lefedett autó. Olykor nem is volt autó a ponyva alatt, ezt Sárosdiék nagyon élvezték, bebújtak alá, és ott játszottak, egészen addig, amíg meg nem érkezett a tulajdonos, jókora autósosó-kefével a kezében, és el nem kezdte ütni őket. Sárosdi arcán egyszer napokon keresztül ott éktelenkedett a nagy piros folt. A szüleinek nem vallotta be, mi történt. Azt mondta: elesett.

Sárosdi nem csak azt szerette volna, ha lenne Szolnokon igazi vár – azt is, ha ez a lakótelep olyan lenne, amilyeneket a tévében, a csehszlovák ifjúsági sorozatokban, meg a filmekben lehet látni. Egy csapat gyerek, igazi banda, igazi bandavezérrel, természetesen valami jó cél érdekében, amiért aztán hálások lesznek a felnőttek. A filmekben úgy zajlott ez, hogy a bandavezér füttyentett egy élelet az egyik ház előtt, mire az ablakokban megjelentek a kerekre nyírt meg a copfos fejek, lekiabáltak, hogy „Megyünk!”, és egy perc múlva már össze is állt a csapat, hogy megvalósítsák a nagy tervet. Csakhogy a József Attila-lakótelepen nem volt gyerekrablás a Palánk utcában, nem jött Bagaméri a fagylaltjával, se Tau bácsi a csodakalapjával, s nem jöttek a világúrból se látogatók. A bandázást ráadásul külön tiltották a tanárok. Egyszer történt egy halovány kísérlet egy igazi banda létrehozására, ám a dolog valahogy kitudódott, az alapító okiratot, a tiszti kar névsorát és a titkosírás kulcsát elkobozták, mindennek tetejében pedig az osztályfőnök kijelentette, hogy ha még egyszer bandaalapításról hall, azonnal intót fog adni, bárkiről is legyen szó.

– Különben is, minek nektek banda? Itt van az úttörőmozgalom, az örsötök, tessék abban tevékenykedni értelmes és hasznos célokért.

Azt persze nem tudta az osztályfőnök, hogy ez ilyen formában már csak azért is kivitelezhetetlen, mivel a banda egyik oszlopos tagja éppen az a Sipőcz Robi lett volna, akit nem avattak úttörőnek. Hogy pontosan miért, azt nem mondták meg neki, talán a nem megfelelő tanulmányi eredményei miatt, bár az se volt elégséges indok, hiszen akadtak nála rosszabb tanulók is az úttörőcsapatban. Sárosdi csak évekkel később gyanakodott arra, hogy inkább azért, mert a Sipőcz Robi bátyja tizenkilenc évesen disszidált Németországba.

A bandatagok soha nem találkoztak ezzel a báttal. Mielőtt külföldre ment, egy pesti középiskolában tanult, ritkán látogatott haza. Volt, aki kétségbe is vonta a létezését, nekik Sipőcz Robi *Tollasbál és Színész-Újságíró Magazin* című újságokat mutogatott, tele voltak meztelen nők képekkel. Állítólag a bátyja hozta őket Budapestről.

Szó se róla, akadt pár olyan dolog az úttörőmozgalomban, amelyek mellett tényleg fölösleges lett volna a bandázás – már ha ezek a dolgok valóban úgy történtek volna, ahogyan azokat az úttörősebkönyvekben megírták. Szolnokon azonban, legalábbis a 2363. számú Ragó Antal Úttörőcsapatnál soha nem volt például mindent elsöprő, fergetes számháború, amelyeket ellenséges örsökkel, rajokkal, netán csapatokkal kellett megvívni. Amikor évente egyszer elmentek a közeli Töserdőbe, akkor is legfőljebb akadályversenyeztek, ami már a könyökén jött ki mindenkinek.

Vagy mondjuk a riadólánc. A szabály úgy szólt, hogy vész esetén előre kitervelt forgatókönyv szerint, szigorú rendben értesíteni kell az örs tagjait, ismertetvén velük a helyzetet, és tudatván a teendőket. Csak hát milyen vész jöhetett? Támadnak a törökök vagy a labancok

megint? Egyetlen egyszer csinálták végig a riadóláncot: 1984. március 21-én, a Tanácsköztársaság 65. évfordulóján, amikor a teljes országos úttörőmozgalom azt játszotta, hogy ők most, mindnyájan, 1919-es úttörők. Egy veterán pionír adta ki a jelszót a rádióban az indulásra. Tanítási szünet volt, csak úgy, mint hat nappal korábban, de a felnőttek persze mindkét alkalommal dolgoztak. Sárosdi egyedül volt a lakásban. Elővette a nagy alakú spirálfüzetet, ám nem volt kedve írni Nyáry Lőrinc életregényét, helyette egy fekete, BRG MK 27-es márkájú, mono hangrendszerű kazettás magnóból Dolly Roll- és Neoton-számokat hallgatott. Aztán csöngettek. Sárosdi rögtön tudta, hogy ki az, és valóban: Tóbiás Kati állt a küszöbön, s már hadarta is a szöveget:

– Riadó van! Értesítsd azonnal a soron következő pajtást, utána gyere az iskolába, a rajunk termébe, hogy megbeszélhessük a további teendőket!

– Nem jössz be? – kérdezte Sárosdi, maga se tudta, miért, és bizonytalanul a háta mögé bökött, ahol Dolly épp azt énekelte, hogy „Ó, Riviéra, forr a tenger”.

Tóbiás Kati határozottan megrázta a copfjait, majd elviharzott. Sárosdi a rend kedvéért megnézte az őrsi füzetében, kihez kell mennie – igazából anélkül is tudta, hogy a szomszéd nyolcemeletesben lakó Kun Lacihoz –, aztán átballagott. Fölment a harmadikra, elmondta Kun Lacinak, amit el kellett mondani, utána azonban nem az iskolába ment, hanem még följebb, a nyolcadikra, Sipőcz Robihoz, aki, nem lévén úttörő, ebből az egészből kimaradt. Nem mutatta, hogy különösebben bánta volna: bár már benne jártak a délelőttben, pizsama volt rajta, és a bátyja Fonográf-lemezeit hallgatta.

– Mi van?

Sárosdi vállat vont: – Semmi.

Leült Sipőcz Robi szobájában, szokás szerint irigykedett kicsit, hogy neki az anyja megengedte, hogy Sandokan-képeket ragasztgasson a tapétára, majd néhány perc semmittevés után távozott.

Az iskolában, az osztályteremben persze szó se volt további teendőkről. A tanárok megdicsérték a pajtásokat, amiért mindenki rendben teljesítette a kötelességét, a lelükre kötötték, hogy ez most csak próba volt, ám éles helyzetben is ugyanilyen flottul kell mindennek mennie, aztán mindenki mehetett haza. Sárosdi előbb megint Sipőcz Robihoz kanyarodott, azonban hiába csöngetett, nem találta otthon. Hazament és visszaült Nyáry Lőrinchez.

Voltak olyan dolgok is, amiket nem csak az úttörőmozgalomban, de a bandázásban sem tudott Sárosdi megoldani. Például hiába beszélt a többieknek a törökverő hősről, a három részre szakadt országról, az ingatag, mindig a többet ígérőhöz húzó urakról, meg a végvári vitézekről, azok csak értetlenül néztek rája. Így hát gyakran egyedül körözött a biciklijével a két szomszédos lakótelepen (a József Attilán és a Jubileumin), közben pedig játszott. Azt játszotta, hogy ő a törökverő vitéz, a várkapitány, a nádor, az erdélyi fejedelem – utóbbi, mármint Erdély pontos mibenlétéről csupán homályos fogalmai voltak, azonban így is beleépítette képzeletébe. Egy másik spirálfüzetben le is rajzolta szerepjátékának képzeletbeli hőseit, nagyjából úgy, ahogyan azt a *Képes Történelem* sorozat köteteiben látta: komor, metsző tekintet, határozott arcél, kócsagtollas füveg, az ovális kép körül latin felirat. Egyszer az egyik óra előtt megmutatta a rajzokat Sipőcz Robinak: úgy tett, mintha maga is valami jó tréfának tartaná, pedig igazából arra volt kíváncsi, vajon be tudja-e vonni őt is a játékba; Sipőcz Robi azonban kiröhögte, sőt elvette tőle a spirálfüzetet, és mutogatni kezdte a körülötte ülőknek. Sárosdi megszegyenülten, égő arccal kapdosott utána.

Onnantól fogva nyilvánvaló volt a számára, hogy ez egyes-egyedül az ő játéka, a többiek nem értik, talán nem is érthetik. Maradt a magányos körözés a lakótelepeken a biciklivel, közben

meg a szárnyaló képzelet: csaták, hősök, ostromok, törökverők. Mint ahogy az írás is magányos tevékenység volt, és pusztán arra a heti néhány délutáni órára hagyományozódott, amikor se őrsi gyűlésre, se edzésre nem ment, és amelyeket leckék megírásával és tanulással kellett volna töltenie, ám ő ehelyett a nagy vonalas spirálfüzet és a forrásként felhasznált szakkönyvek fölött görnyedezett.

Egyszer, egy ilyen magányos kerekedés alkalmával fura dolog történt. Ahogy szokása szerint leszegett fejjel, gondolataiba merülve biciklizett a játszótér melletti járdán, nekiment egy férfinak. Ő lepődött meg jobban, hiszen pillanatokkal előbb még az országgyűlésen járt, ahol a rendek megszavazták a török elleni újabb háborút, és most tessék, egy bajszos, sűrű, fekete hajú, villogó tekintetű, bőrkabátos férfi fogja a bicikli bikaszarvra emlékeztető kormányát, és különös mosollyal néz reá. Sárosdi zavartan bocsánatért hebegett, majd ment volna tovább, ám a férfi nem engedte el a kormányt, sőt felszólította, hogy szálljon le a kerékpárról. Nem haragosan vagy szigorúan mondta ezt, de kellő eréllyel ahhoz, hogy Sárosdi engedelmeskedjen. A férfi ekkor mellette termett, belekarolt, és vonszolni kezdte magával. Sárosdi egyik kezével a biciklit egyensúlyozta maga mellett, a másik karját a férfi szorította magához, aki közben furcsa dolgokat duruzsolt az ifjú prózáíró füleibe. Sárosdi nem értette, miről van szó: nem tudta felfogni a szavak értelmét, soknak a jelentésével sem volt tisztában, ráadásul egy idő után már nem is tudta követni a férfi gondolatmenetét, csak annyit hámozott ki belőle, hogy ő (mármint Sárosdi) sok, nagyon sok zsebpénzt kereshetne, ha akarná, ha úgymond benne lenne bizonyos dolgokban, és akkor vehetne egy ennél sokkal klasszabb biciklit, nem is beszélve a legnagyobb dobozos Legóról.

Így mentek vagy kétszáz méteren keresztül, kifelé a játszótérről, a József Attila-lakótelep szélére, a 4-es számú főút mellé. Sárosdi hagyta, hogy a férfi vonszolja, nem félt, csöndesen, megadóan szedte a lábait, már nem is figyelt, hogy amaz miket mond, arra várt, hogy derüljön már ki, mi ez az egész. Nem derült ki. A férfi hirtelen ellökte magától, és sebes léptekkel elindult a 2-es busz megállója felé. Sárosdi hosszasan, értetlenül nézett utána. Később úgy mesélte ezt a történetet Sipőcz Robinak, hogy találkozott egy titkosügynökkel, aki mindenféle titkokba akarta beavatni, sőt megbízást is akart neki adni, ám megzavarták, ezért gyorsan el kellett mennie a 2-es busszal. Mert ki más lehetett ez a rejtélyes férfi a bajszával, a fura mosolyával, a bőrkabátjával és az érthetetlen duruzsolásával, mint egy titkosügynök? Ez – szögezte le Sárosdi magában – egészen nyilvánvaló.

Végül félretette a Nyáry Lőrinc életéről írandó regényt. Belekezdett helyette egy másikba, amely a honfoglaló magyarokról szól. Erről több szakirodalmat talált apja polcain, mint Szolnok váráról és annak kapitányáról. Különben is: lehet olyan várról regényt írni, amely ma már nem is létezik? Nem lehet megnézni, nem láthatóak a falak, a bástyák, az őrtornyok, a kazamaták... Pedig hát – miként azt az egyik *Képes Történelem*-kötetben olvasta Sárosdi – „Szolnok vára a török világban is sok csatát látott. 1703. szeptember 21-én rohammal vette be három kuruc ezred.” Ennek ellenére a róla szóló regény megírása hamvába holt ötletnek tűnt.

Maradtak a honfoglalók, meg az űrlakók.

Néhány évvel később mégis találkozott két tanulmánnyal a szolnoki várról. Az apja hozta őket a Damjanich János Múzeumból, miután meglátogatta ott egy régi barátját. Mind a két tanulmányt Kaposvári Gyula írta, a múzeum füzetként jelentette meg őket, az egyiket Szolnok török alóli felszabadulásának 300. évfordulójára, a másik a vár létrejöttéről és területének alakulásáról szólt. Sárosdit azonban akkor már elsősorban a lányok, a futball és a Beatles együttes érdekelték.

Még több évvel később, túl az ezredfordulón, amikor Sárosdit már egyre többen tekintették prózaírónak, ő pedig ezzel párhuzamosan egyre többször tiltakozott az ellen, hogy annak nevezzék (hiszen – mint mondogatta – az írás szakrális tevékenység, a Teremtéshez hasonló, ő viszont ettől még igen-igen messze van), kapott egy barátjától egy rézkarcot. Valójában a rézkarc másolata volt, hiszen az eredeti a Magyar Nemzeti Múzeum Történelmi Képcsarnokában található. Szolnokot ábrázolja egy 1617-es kölni kiadványból, Tiszával, Zagyvával, híddal, gályával, tevén ülő törökökkel – és természetesen a várral: vastag falakkal és körbástyákkal, amelyeket annak idején Sárosdi annyira hiányolt.

A képet bekeretezte, föltette a falra, az íróasztala fölé, hogy amikor fölpillant a klaviatúráról, azt lássa meg elsőként, és emlékeztesse bizonyos régi dolgokra.